2005. okt. 41.

159

kapocs

XXXIV évfolyam, 41.szám 2005.október 15

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

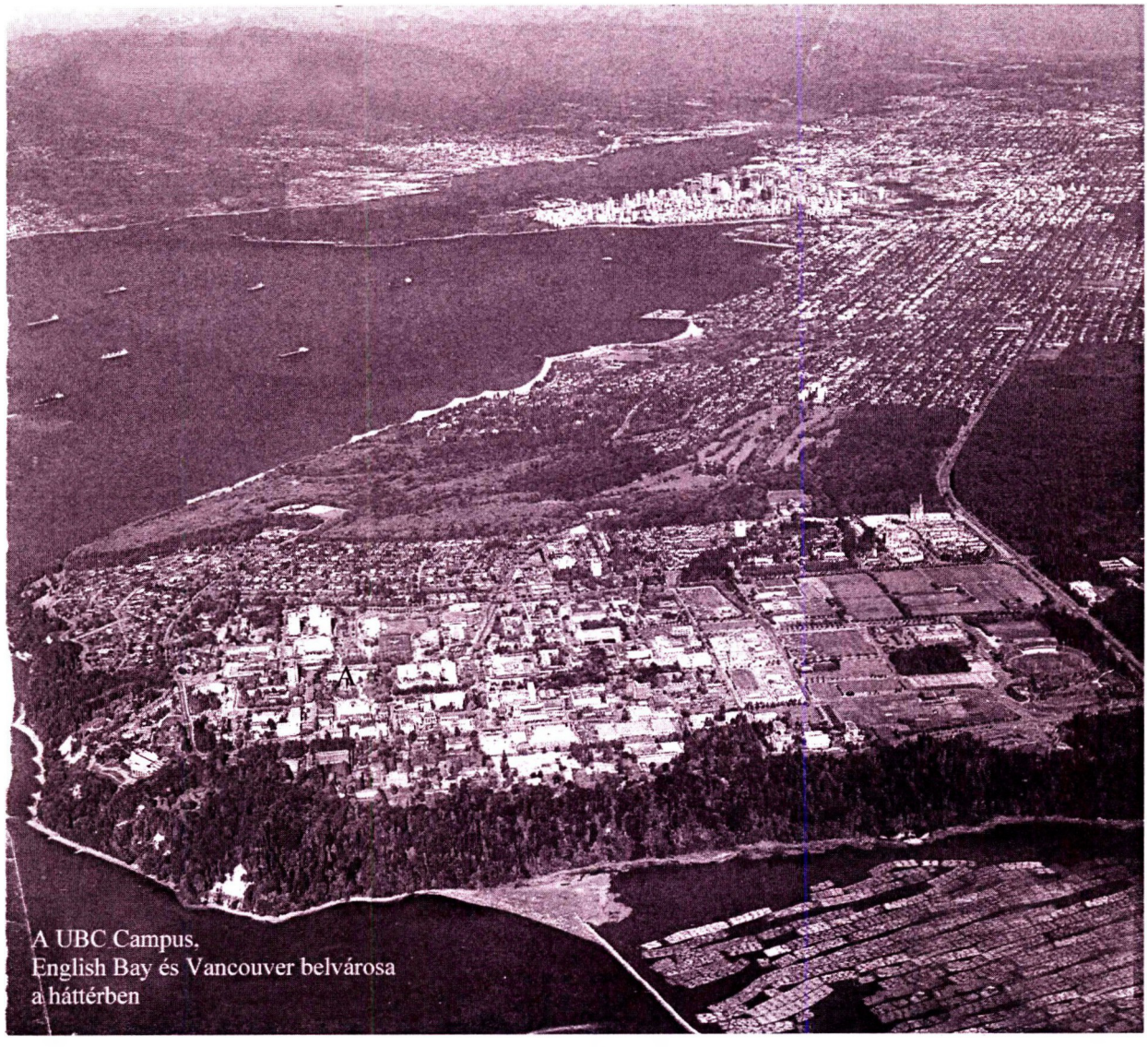

A UBC Campus,
English Bay és Vancouver belvárosa
a háttérben

Kitüntetések.....2
Gyászjelentések.....3
Megemlékezések.....3
Régmúlt.....5
Közelmúlt.....6
Életutak/Életpályák..... ...16
Anekdóták..... ..23.
Vélemények..... ..24.
Reflekciók.....33
Egyéb.....35
Világjárók.....36
Hazautazók.....38
Látogatóink.....39
Ügyes-bajos dolgaink.....41
Találkozók..... 44
Hirek/Közlemények.....46

KITÜNTETÉSEK

Soproni elismerés

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar 2005-ös Évnyitó Ünnepség keretében, Sopronban, okleveles és emlékérmes kitüntetéssel tisztelték meg Sopron Alumni társunkat, Szanyi László, Okleveles Erdőmérnök ('55)-öt életutján elért munkásságáért. Egyúttal, az Erdőmérnöki Kar ünnepségén további megtiszteltetésben lett része, amikor megkapta erdőmérnöki működésének 50. évfordulóján az ***Aranydiplomát.***

A Nyugat-Magyarországi Egyetem
Faipari Mérnöki Kar Dékánja
Üdvözöljük az Olvasót!
A Faipari Kar Tanácsa
Szanyi László
részére
Pro Facultate Ligniensis
kitüntetést adományoz,
a papiripari és nyomdaipari kutatások,
valamint a Faipari Mérnöki Karon
a papiripari oktatás fejlesztése terén végzett
eredményes munkájáért.
Fent emlitett határozatunk bizonyságául
Részére ezt az oklevelet ezennel átadjuk.
Sopron, 2005 szeptember 5.
Prof.Dr.Dr.h.c. Molnár Sándor DSc.
Dékán

University of West Hungary - University of West Hungary - University of West Hungary

greetings to the reader from the Dean
of the Faculty of Wood Sciences
at the University of West Hungary

The Council of the Faculty of Wood Sciences presents

Laszlo Szanyi

with the award

Pro Facultate Ligniensis

for his outstanding research in the area of paper and press related technologies, and for his invaluable help in developing the paper related education at the Faculty of Wood Sciences.

This certificate is granted
to witness the above decision.

September 5, 2005

Prof. Dr. Dr. h.c. Sandor Molnar DSc.
Dean

University of West Hungary - University of West Hungary University of West Hungary

Legújabb kitüntetettünk

A Magyar Köztársaság Nagykövete az Egyesült Államokhoz Dr. Simonyi András és
Dr. Bösenbacher Ferenc Los Angeles-i Fökonzul értesítettek, hogy

A Magyar Köztársaság elnöke
Szablya Ilona, A Magyar Köztársaság tiszteletbeli konzuljának
Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje
kitüntetést adományozza

(Szablya János, 2005. október 2).

GYÁSZJELENTÉSEK

2005 április 12.-én, lányát látogatva Dél Amerikában, váratlanul elhúnyt **Gerencsér Erzsébet**, Gerencsér László, volt oktatónk özvegye, életének 83. évében.
2005 május ...-én hosszú betegség után elhúnyt Sopron Alumni társunk, **Rab Rudolf** erdőmérnök (Class of '59), középiskolai tanár, életének 70. évében.
2005 junius 20.-án, súlyos betegség után elhúnyt Sopron Alumni társunk, **Sivák Béla** erdőmérnök (Class of '59), BCIToktató, életének 71. évében.
2005 július 5.-én, hosszan tartó betegség után elhúnyt Sopron Alumni társunk, volt oktatónk, **Bezerédi Gyula** erdőmérnök (Okl.em.'51), életének 80. évében.
Őszinte részvétünk a gyászoló családoknak!

MEGEMLÉKEZÉSEK

Dr. Sivák Béla, RPF, PhD, a Pacific Regional Soil Science Society alapító tagja.

Már mindnyájan tudjuk, hogy Béla itt hagyott bennünket, sorstársait az utóbbi 55 év alatt és kis családját, Connie-t és a fiait, , 2005 június 20.-án.
Az utóbbi 30 év alatt sokat voltunk együtt. Kapcsolatunk akkor kezdődött, mikor Béla az állásomra küldött be egy pályázatot 1975-ben, amikor én tanulmányi szabadságot kaptam a British Columbia Institute of Technology-tól. Visszatérésem után együtt dolgoztunk a növenytan, talajtan és ökológia tárgyak előadásain. A rendszeres diák kritikák átnézése során egy érdekes leírásra akadtunk. Az egyik diák ezt írta: "I hear, that last year Béla ran the show and Andy was at UBC. I suggest to send Andy back, where he came from and let Béla run the show again". Ez mutatja, hogy Béla mennyivel hatékonyabb tanár volt, mint én, de ezt ő soha nem éreztette velem. A megértés, barátság és az ő önzetlen segítőkészsége mindíg, mindent kiegyenlített köztünk. Barátságunk, 1978 nyarán igazán megerősödött, mert akkor kaptunk egy megbízatást a BC Erdészettől, hogy segítsünk a Kamloops District ökoszisztematikus térképezésével. Két hónapot a terepen dolgoztunk és a tél folyamán az összegyűjtött adatokat dolgoztuk fel. Béla a növényzetre kocentrált, én meg a talajokat analizáltam. Egy kis mellékletet szeretnék itt leírni. 1979 márciusában számoltunk be munkánkról a kamloopsi mezőgazdasági kutató intézeten, amely akkor a híres Dr. Alastair Maclean vezetése alatt állt. Ott akkor összejött a belterületi ökoszisztema rendszerezés apraja-nagyja. Mikor az irodai táblát már teljesen összefirkáltuk, Alastair feltette cowboy-csizmás lábait az íróasztalára és így fejtette ki véleményét: "This system must have been dreamed up by a goddamned forester". (Ez talán mutaja, hogy nem mindenki értett egyet a BC Forest Service 'god-almighty' magatartásával.) Ekkoriban kezdett Béla dolgozni a BC belterületi mezőségek füveinek fényképekkel illusztrált növény-meghatározóján. Sajnos azt sohase fejezte be, mert szerinte az még nem volt tökéletes! Talán kevesen tudjátok, hogy Béla laboratóriumi kisérlet során még a 60-as évek végén az egyik szemére megvakult. Igy aztán bizonyos mértékig elvesztette a színérzékét. (Mégis mindíg színes fényképeket használt, inkább nekünk, mint saját magának.) A légi fényképeken se érzékelte a dimenziókat. Ezeket a fogyatékosságokat hősiesen viselte és szorgalommal akart túl tenni rajtuk. A részleteket nem tudom, de abban az időben, mikor látását egyik szemére elvesztette és megélhetési körülményekkel is küzdött, első házassága Pi-

roskával megszakadt. Ez borzasztó lehetett Bélának, mert nagyon mélyen érző és komoly ember volt. Szerencsére, az egyetemi laboratoriumok útvesztőiben Connie és Béla egymásra találtak. Connie jó kedve, nagyon jó hatással volt Bélára. Ezután Béla élete kellemessebbé vált. Két fiuk született, akik most már egyetemisták. A 80-as évek végén, Soós Jóska invitálására, Béla négy évet töltött Albertában. A brit-columbiai ökoszisztem osztályozás használatát tanította ott a tartományi erdészeknek. Ezzel Béla beírta nevét Kanada erdészeti történelmébe.

Az utóbbi hónapokban, ha hívtam, (többnyire angolul beszéltünk), így hangzott a beszélgetésünk: "Bela, what are you doing? - I'm fixing up my notes - Come on, don't you think you've done that enough!? - Oh no, there is still lots to be done". Béla mindíg dolgozott és mindíg tanult. Most a Kapocs lapjain egy nagyszerű, szerény embertől és baráttól búcsúzunk, akinek emléke örökké velünk marad. Isten Veled, Béla, Jó szerencsét!
(Jákoy Endre, Class of '59)

Bezerédi Gyula (1926-2005). A son's goodbye

Dad was born on Feb 15, 1926, in a town called Tolna in Hungary next to the Danube River. The river was his natural playground. And it is no wonder that he developed into an excellent swimmer and an accomplished diver as a young boy. Kayaking was another one of his passions. His father, Gyula and mother, Mária packed Dad up and sent him to bordering school in Baja where he completed highschool. Here he had the opportunity to shine as a competitive swimmer as well as being a member of the water polo team and gymnastic team. Upon graduating Dad enrolled in the University of Sopron and studied Forest Engineering. Over this time, he made many long lasting friendships. In fact, there are many of you here today. He graduated in 1951 and moved back to Baja to work for the Forest Service. It was here that he met and courted my mom. Having the use of one the few motorized boats on the river he wined and dined my Mom along the Danube and seduced her with his charm, good looks and quick wit. In November of 1953 they married. Their idyllic days were briefly interrupted with the coming of the Russians in 1956 when they made the courageous decision to flee Hungary. They crossed over the border into Austria along with several other members of Dad's graduating class. Countries such as Sweden, France and England to name but a few tried to entice Dad and his fellow Forest Engineers into taking up residence within their borders. But the most enticing offer made was the one put together by British Columbia.

They arrived in BC in 1957 and Dad spent his first summer working in every corner of BC for the Forest Service. I am sure that during that time he saw more of the province than most people do over a lifetime. In fact he discovered a creek that had not yet been mapped and he named it after Mom, Judy Creek.

In 1958, I came along and Dad took on a position in the Faculty of Forestry at UBC. The following year, Tim was born and they made their first significant purchase, a small house on Larch and 45th. Dad also made a career change at this time and was recruited by the IPEC firm. From 1960 to 1964, he worked on the Bennet Dam up on the Peace River. It was a job that he thoroughly enjoyed and at its conclusion, it prompted him to look for other similar projects. In 1965, Dad, with us in tow, embarked on yet another adventure and joined the engineering firm of Balfour and Beatty as a specialist on soils and foundations. The job took us to Nigeria, and for two years Dad worked on the Kanji Dam on the Niger River. I will never forget the time we spent there and I have Dad to thank! At the end of his contract Dad had a difficult decision to make. As much as he loved the project, the land and the people, there was tribal unrest and he worried about our safety. He decided that a change was necessary and took employment with another engineering firm, Tippets Abbot and McCarthy. The Indus River was to be honored with the largest earth filled dam the world had ever seen and Dad was to be a part of it. We lived in a town called Tarbala next to the Indus River, at the foot of the Himalayas. The dam site was also near the point that Alexander the Great made his crossing over the Indus, something that Dad thought was pretty cool. Dad once again established a number of long term friendships, ones that I know he kept up with even when we returned to Vancouver. As busy as he was, he always found time to take in the local culture and sights.In 1970, he decided that it was important to establish a more permanent home for the family so we returned to Vancouver. He and Mom purchased a house on Trafalgar and 45th not two blocks away from our old home. For the first few years he worked independently subcontracting to Fraser River Authority. He worked on the dykes, levees and marinas along the River assessing their integrity. He played an integral part in the development and design of the 'dolphins' that are used to usher in the ferries as they dock. After Tim and I graduated Dad hooked up with Public Works Canada. The stability and flexibility of a government position proved to be too appealing at this juncture of his life. I also believe that he was eager to travel again and the job that. Once again, much of his work focused on the Fraser River and the surrounding waters of Vancouver. I can remember numerous stories that Dad would share with us about his work and those that he worked with. The tugboat captains, pile drivers, marina owners, and marine engineers he fondly nicknamed the 'River Rats'. And I firmly believe he consider himself as one of the group.

In 1992, upon his retirement Dad made it his mission to spend more time with family. With the arrival of Sarah and Alex, his grandchildren, a lot of his time was spent helping us keeping them busy and out of trouble. His commitment to them knew no bounds. I can remember numerous occasions when we watched the children play baseball for hours in the cold and wet. He even changed the odd diaper.

His other interest was food. I don't believe there is a restaurant in Vancouver that Dad hadn't visited. There were a few that he was a regular customer of. I remember meeting him at the Dutch Pancake House on Cambie Street.The entire staff knew his name and there were numerous pictures of Dad on the wall. He had the run of the place. He would join the chef in the kitchen to social-

ize and watch as he cooked his meal. The waitresses said he was a charmer and one of their favorite customers.*(Les Bezeredi)*

Rab Rudolf (1935-2005)

(Mivel korán megszakadt kapcsolata a Sopron Alumni közösséggel, nem tudtunk egyre elhatalmasodó betegségéről s haláláról is csak harmadkézből értesültünk. Sajnos nem akadt olyan, aki eléggé ismerné őt ahhoz, hogy megemlékezést irjon. Igy csak rövid életrajzi adatokat tudunk róla közölni, amit még maga állitott össze évfolyamának készülő gyüjteményébe. A Kapocs 35. számában szintén található egy 1999-ben készült magyarországi táv-interjú másolata.)

Született: 1935 szeptember 15, Budapest, Hungary. Elemi iskolák: Óbuda, Rajka, Hédervár és Bag. Érettségi: Petőfi Sándor Gimnázium, Aszód, 1954. Egyetem: Erdőmérnöki Főiskola, Sopron, 1954-56, Uof BC-Sopron Div,1957-59:Bachelor of Science in Forestry, (Equivalent to Okleveles Erdőmérnök), 1959. U of Toronto, U of Waterloo, 1963: Types B and A (Specialist) Ontario Teaching Certificates. Alkalmazás: Rayoneer Canada, Holberg, BC: compassman/cruiser; Connaught Medical Research Lab, Toronto: technician; District High School, Kincardine, ON: Teacher (physics, matematics), Head of Science Department. Publikációk: OAC Physics, Instructional Resource Guide; cikkek a Magyar Sulinet matematika rovatában.

Iskolai röplabda, szertorna, asztalitenisz és sakk szakosztályok megszervezése és vezetése. Esti iskolákban felnőtteknek bridzse tanítása. Széleskörű nyári utazások Közép és Délamerikában, Távolkeleteten, Indiában és Egyiptomban. Érdeklődés az azték, toltek, maya és inka kulturák iránt.

Házasság: Wendy Waite, 1964 (válás 1985), Gyerekek: Rudy 1966, BA, MBA; Marika 1971, BA, MSW;

Kedvenc foglalkozás a golf, bridzs és a 'korral járó problémák' túlélése.

(Sajnos a 'korral járó problémák'-at nem sikerült legyőznie. A Szerk.)

R É G M Ú L T

Őseink nyomában

Látogatás az esterhazyi 'Kaposvar Historic Site'-on

Kétezernégy szeptemberében 'unoka látogatási körút'-unk során a saskatchewani prérin száguldtunk feleségemmel kelet felé. Eltérően az általános véleménytől, a prérin való utazás nem egyhangú. A végtelennek látszó síkságnak is meg van a maga szépsége. Kocsink kerekei vigan duruzsoltak a 'Trans Canada Highway' műút új sávján Regina felé. Itt-ott, egy-egy enyhe ka-nyar is volt a különben nyílegyenes úton, amelyet táblák is jeleztek. BC-i szemmel nézve ez a figyelmeztetés egyszerűen röhö-gségesnek tűnt. Csodálkozva láttuk, hogy az út jó néhány kilo-méterrel előttünk felvezet az egyetlen látható dombra. Egy vasúti felüljáró volt. Regina után, Whitewood-nál egy éles balforduló-val rátértünk a 9-es számú országútra és észak felé vettük az irányt. A vidék változatlanul lapos volt. Úgy 20 km után értünk a prérik varázslatos csodájához, a fordított hegyekhez. Azaz, az ember fentről megy le, majd lentről megy fel ismét a 'laposra'. A 'Qu' Appelle' folyó völgyébe ereszkedtünk le. A préri füves vagy gabonatáblás síkja helyett itt a meredek domb oldal sűrű bozottal meg apró növésű lombhullatókkal volt borítva. Minde-zek csodálatos őszi színekben pompáztak. Az éltető folyó vize lomhán höm-pölygött tova. Partján meghú-zodva egy kis takaros tanya állt, na meg egy tábla jelezvén, hogy az itt leágazó dűlőúton el lehet jutni a 'Grotto of Our Lady of Assumption' kegyhelyhez. Fel-mászva a folyó völgyből foly-tattuk az utunk Esterhazy felé. Úgy dél körül érkeztünk a közel 2350 lakosú városká-ba, amely nagyon csendes volt. Bár a város szélén egy tábla jelezte a 'Kaposvar His-toric Site' létezését, többé semmiféle iránymutatót nem találtunk. A múzeum természetesen zárva volt. Néhány kört 'leírtunk' az utcákon. Se magyar utca nevet, se magyar üzlet cég nevet nem láttunk, viszont ráakadtunk a városházára – ebédidő-ben. Szerencsénkre egy készséges tiszt-viselőnő, feleségem kéré-sére, megadta annak az egyénnek a ne-vét és tele-

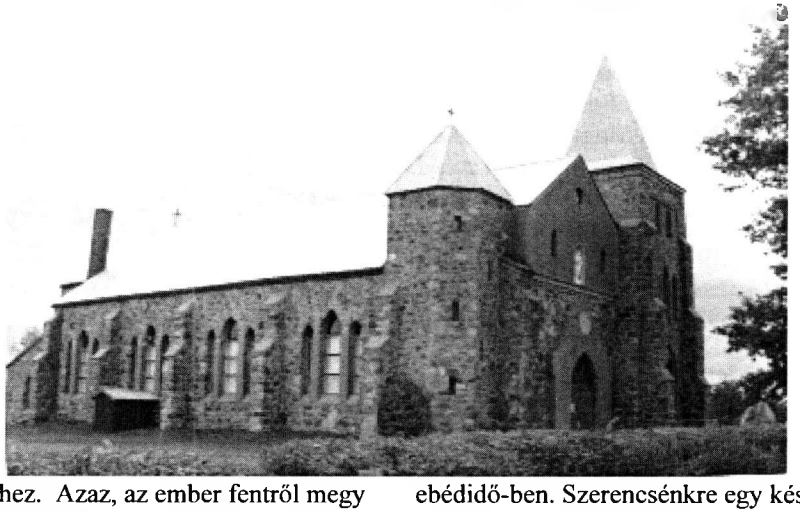

fon számát, aki majd elkalauzol bennünk a templom-hoz, sőt még a telefonját is a rendelkezésünkre bocsájtotta Mrs.Norma Dlouhy (egy 60-70 év közötti asszony) a múzeum előtt találkozott velünk, miután két autóval elindultunk a 'múltba'. Esterhazy egy magyar arisztokrata, Gróf Eszterházy Pál, után lett elnevezve, aki a CPR vasút társaság egyik bevándorlási ügynökeként 1886-ban 35 magyar családot telepített le a mai Esterhazy városkától 5 km-re délre. A virágzó Kaposvár magyar kolónia és Eszterházy munkássága nagyban elősegítette a termékeny mező-gazdasági vidék hírének terjesztését. Kaposvár magyar kolónia volt a legnyugatibb magyar település Kanadában azokban az években. (Különben Eszterházy neve körül ellentétek forognak fent. Hivatalos adatok szerint mint Johannes Packh látta meg a napvilágot és az 'Eszterházy' nevet csak 35 éves korában vette fel, mondván az őt jogossan illeti születése által. A magyar arisztokrata Eszterházy család azt a 'jogot' viszont nem ismerte el. Eszterházy Pál Oszkár egy évvel később kivándorolt Amerikába. A többi már történelem). Dlouhyné autójának porfelhőjén át feltünt, egy kis magaslaton, a Kaposvár rk. körzet 'Nagyboldogasszony' temploma. A telepesek első temploma is azon a dombon állott. A magyarok azt egy 'Page Agapite' nevű pap segíteségével építették. A 'Woodcutter Atya' néven ismert tisztelendő 1891-ben érkezett a telepesek közé mint tanító. Később elhagyta a vidéket, de 1901-ben visszatért és az ő segítségével építették az egyházközség hívei a tíz szobás paplakot is. (Az első farönkökböl épült templom és paplak modelje a mostani templomban látható.) A körzet plébánosa 1904-ben a belga Pirot Jules lett. Ez időben kezdödött el a mai templom építése is. Az építéshez szükséges termésköveket a közeli magyar tanyákról hordták össze. Az építkezést két belga kőműves, Pirot testvérei, vezették. A magyar telepesek nagyban hozzájárultak a munkához. Az új templom 1906-ban lett befejezve. Az új, terméskőböl álló paplak is akkor tájt épül-hetett.

Megnéztük a templomot és a paplakot kivülröl is belülröl is. Amint kiderült idegen-vezetönk Gönczy Péter magyar őstelepes déd-unokája volt, aki már csak egy-két szót tudott magyarul. Szerinte már nem sok magyar él a környéken. A templom belseje gyönyörű, bár az idő vasfoga itt-ott már kikezdte. Úgy 1957-ben mint 1977-ben a szines üveg ablakokat jégeső rongálta meg, amiért kiszedték azo-kat keretjeikbál. A tetőzet cédrus zsindelyeit ugyancsak a jég verte szét és most bádogtető borítja az épületet. A főoltár nagyon szép. A falak mentén egy-két magyar körmeneti zászló is látha-tó. A toronyban, Norma biztatására, feleségem még a harangot is megszólaltatta. A templomban van egy nagy-méretű kép Horthy Miklósról. A volt Magyar 'kormányzó úr' dedikált képét 1936-ban küldte a település fennállásának 50. évfordulójára, gratulál-ván a 'honfoglalóknak'. Ugyancsak akkor lett felállítva a temp-lom melletti emlékoszlop is az eredeti telepesek névsorával. 1942-ben az egyházközség fiataljai építették az udvar sarkában álló 'Our Lady of Assumption' kegyhelyet. (Ennek a tábláját láttuk mi előzőleg.) A templom mellett van a temető, ahol sokan nyugszanak az eredeti telepesek közül. Az öreg Gönczy is itt alussza örök álmát. A fejfák közt járva olvastam a neveket, és az éveik számát. A telepesek nehéz sorsát tükrözte a sok gyerek-korban és fiatalon elhalt egyének száma. Itt a sírkertben, tudom hogy ez furcsán hangzik, éreztem elődeink jelenlétét. A 60-as évek elejére már annyira lement a hívek száma, hogy a temp-lomot nem tudták fentartani és1961-ben egyesítve lett az 'Our Lady of Victories' r.k. egyházközséggel. A templom missziókra, esküvőkre és rendkivüli szentmisékre használják. 1975-ben meg-alakult a 'Kaposvar Historic Site Society' ami állami támogatással tartja fenn a műemléknek számító helyet. Mivel a hely arány-lag távol fekszik lakott helyektöl, az épületek zárva vannak. Miután búcsut vettünk Dlouhy asszonytól, visszavezettünk a városba ebédelni. A 'Soup and Stuff' kisvendéglő étlapján mindenféle leves szerepelt - csak gulyás leves nem.

(Báthy István, Class of '61, Prince George, BC, February

K Ö Z E L M Ú L T

Október 23

1957-ben, mint az Ifjúsági Kör elnöke az akkori Magyar Házban mondtam az Október 23.i ünneplő beszédet, kezemben lyukas zászlónkal, - a Patlament előtti vérengzés tanújával. Bennünk frissen égett a forradalom, agyunk és szívünk szerves része volt. Ez volt emigráns sorsunk első évfordulója, szinte öntudatlanul, de lázasan kerestük történelmi erők mozgató rúgóinak összefüggéseit, és életünk meghatározó kordinátáit. Hogy befogadó környezetünk mennyire értetlen volt, arra az ünnepélyre küldött ujságíró a Vancouver Sun-tól a legjobb illusztráció. A beszéd angol fordítását elolvasva az volt az első kérdése, hogy: "Nem értem a dolgot, - ha az ország zöme nem szerette a kommunista kormányt, miért nem buktak meg a következő választáson? Maguk mert miért nem kértek útlevelet és békésen eljöhettek volna ide, hiszen szükség volt erdészekre?" Akkor talán ez a naív butaság volt a legnagyobb ellenségünk, ma meg talán az elfásultság és közömbösség. Hogy közel öt évtizeddel később, az új Magyar Házban mint a Sopron Alumni elnöke mondhattam ünnepi beszédet azt megtiszteltetésnek, és a soproni öregdiákok megbecsülésének tartom. Gigantikus változáson ment át a világ, és bennünket is átformált és őrölt az élet, de a két évszám összekötő híd, október 23, az örök érvényű, szilárd, meghatározó pont. *(Grátzer Miklós, Class of '59)*

Ünnepi beszéd

(Grátzer Miklós, a Vancouveri Magyar Kulturális Egyesület épületében, 2004 október 24.-ei beszéde eddig nem jelent meg nyomtatásban. Időszerűsége és költői erénye egy évvel később sem halványult. A Szerk.)

Tisztelt Ünneplő Közönség, Kedves Magyar Honfitársak

1956 október 23, Budapest. A Bem szobornál és később a rádiónál több ezer tüntető. Kitört a forradalom. 2004 oktober 24, Vancouver. A Kingswayn egy teremnyi emlékező. 48 év – 10000 km. Idő és tér, nagy számokban. A régi valóság és a mai emlék találkozása. Minden itt lévőnek - közvetve vagy

közvetlenül életre szólóan megváltozott a sorsa akkor. Az egyéni realitással már mind megbírkóztunk, de mi az örökérvényű, történelmi lecke egy ország és egy nép számára?.1948 és 56 között alattomos és szervezett erővel elvették tőlünk létünk alapját - történelmünket! Szent Istvánból a Sztálini Alkotmány ünnepe lett. Zrínyi Ilona helyett Zója Kozmogyenszkájáról tanult a diák. A Voronyezsnél elvérzett II. magyar hadseregnek egy tábla se jutott, de Osztapenko kapitánynak szobra volt. Petőfiről ez volt az első mondat a gimnáziumi irodalom könyvben: "Korának bolsevikje volt - mondta Lunacsarszki". Talán a legmegalázóbb az volt, hogy a Himnuszt felváltotta Raics gyalázatos u.n. Köztársasági Indulója. "Elnyomás, szolgasors - ez volt a rend ezer évig...". A nemzetgyalázást és a megfosztott történelmet mindnyájan szenvedtük - de Kodály volt az, aki zseniális politikai érzékkel visszavágott. 1956-ban egyetlen zenei művet komponált - visszanyúlva történelmünkbe, hogy a jelenhez szóljon. A Zrínyi Cantata a nagy költő és hadvezér egyetlen mondatára épült: Egy nemzetnél sem vagyunk alább valók! A kormány Pesten betiltotta, de a szolnoki ősbemutató 1956 október 15-én a nemzethez szólt. Egy hétre rá a nemzet a forradalomban visszavette történelmét és önbecsületét! De nemcsak visszavette a történelmet, hanem a forradalom ahhoz hozzá adott egy dicsőséges, eszménydús fejezetet és azt véráldozattal megpecsételte .
A szabadság elvont fogalom, gyakorlati alkalmazása a népek önrendelkezési jogán. Ez a szép Wilson elnöki szólam a Népszövetség alapját képviselte volna - de számunkra csak üres frázis maradt. A Trianoni ország csonkításnak vagy Yaltának, ahol Szovjetunió magyar gyarmatot kapott semmi köze önrendelkezesi joghoz. 1956-ban a magyar nép kiállt jogai mellett. Függetlenséget, szabad választást, több párt rendszert, a varsói szerződés felmondását és az elszakított területek kivizsgálását tartalmazták a forradalmi pontok. Ismét a nép vérével hitelesítette az önrendelkezési jog és a függetlenség meletti kiállását.
A harmadik legnagyobb jelentősége forradalmunknak az, hogy az indította bomlásnak a történelem egyik legembertelenebb és legbrutálisabb birodalmát, a Szovjetuniót. Még élt egy darabig ugyan, de a bomlás megállíthatatlan volt. A monolitikus blokk, Rákosi üres mantrája: "mi nem rés, hanem erős bástya vagyunk" csúfos és nevetséges kudarcot vallott. Nem rajtunk, magyarokon múlott, hanem a nyugati politikusok félénk, ügyetlen és ostoba politikáján, hogy ezt az oriási véráldozattal nyitott kaput, ami az ő érdeküket is szolgálta nem használták ki. Ideiglenesen az orosz tankok győztek, de a történelem porondján 1956 lett a győztes.
Ahogy most emlékezünk, csupán három teljesen különböző, de elgondolkodtató külföldi viszhangot szeretnék idézni :
WE ACCUSE (The New York Times, Nov 5, '56). "We accuse the Soviet Government of murder. We accuse it of the foulest treachery and the basest deceit known to man. We accuse it of having committed so monstrous crime against the Hungarian people yesterday that its infamy can never be forgiven or forgotten."A new yorki magyarok a Hunter College-ban gyűltek össze, hogy egy zenei koncerttel emlékezzenek a forradolomra a következő évben. Egy fiatal amerikai politikus, John Fitzgerald Kennedy, ezeket a szavakat mondta: "October 23, 1956 is a day that will live forever. It was a day of courage, conscience and triumph. On this anniversary we must say with Abraham Lincoln: Here highly resolve these dead shall not have died in vain. It is for us living to be dedicated to the unfinished work which they so nobly advanced"
És teljesen más hangnemben, lírai szépséggel, és megrázó bűntudattal Hazánk és Forradalmunk hűtlen elhagyásáról Ramon Cue Romano, spanyol költő:

MAGADRA HAGYTUNK TÉGEDET
Kicsi húgunk, te drága!
Magadra hagytunk Tégedet.
Míg fényes nappal Rád törtek gyalázva,
S Európa szívéről letéptek rőt kezek.
Keresztútján a művelt világnak
Magadra hagytunk Tégedet.

Hogy körülálltuk földre tiprott tested,
A hulló jaj és forró vér felett,
Melynek árjával bepermetezted
Ruhánkat, - mi csak szónokoltunk és vitatkoztunk,
De senki előre egy lépést nem tett,
Csak kezeinket emeltük az égnek,
S magadra hagytunk Tégedet.

Szeretném személyi emlékkel és nyílt felhívással befejezni beszédemet, ami talán megmagyarázza, hogy miért is vagyunk itt ma. Sopronban, a botanikus kertben áll egy szerény emlékmű. Egyszerű kőoszlop, és a tetején egy kis mécses, olajnak .Az ország megcsonkítása ellen hősihalált halt diákokra emlékeztet 1921-től. Évfordulókon égett a láng, amíg a kommunista rendszer betiltotta mint 'irredenta' csökevényt. Az őrtüzet, ahogy nevezték, benőtte a gaz és a feledés.
1956 oktober 23-án ismét égett a láng a mécsesben - a gyenge kis fény világító toronynál is fényesebben hirdette, hogy visszatért a remény és a hit a jövőben.
Az '56 utáni megtorlásban ismét elaludt a láng. Hosszú évek után, egy hideg októberi estén, 1991-ben ismét körül álltuk a lángot és 35 év után nyíltan emlékezhettünk azokról, akik a legtöbbet, az életüket adták értünk és jövőnkért.
Kedves magyar testvérek - Ti mindnyájan őrtüzek vagytok. A mindennapi élet gondjainak gaza belep bennünket, a feledés árnyéka eltakar és a rohanó élet a szürke kis emlékmű mellet elsuhan. De néha-néha, főleg ilyen évfordulón, töltsük meg a kelyhet a hazaszeretet olajával, gyujtsuk meg az emlékezés és tiszteletadás lángjával. A sok kis apró, pislákoló láng, otthon is és a diaszporában is az igazi, legszebb és legtisztább ünneplés.
És imádkozzunk a Mindenhatóhoz, hogy legyen mögöttünk egy olyan fiatal generáció, amelyik védve őrzi ezt a lángot - mert így marad fenn 1956.

Adalékok az 1956-os soproni forradalmi eseményekhez

Amikor 2002-es összeállításomban (Erdészettörténeti Közlemények 39: 231-99) annak a reményemnek adtam kifejezést, hogy az irás hozzászólásra serkenti majd annak olvasóit, nem gondoltam, hogy az első kommentár amely tisztázni próbálja a felvetett zavarosságokat megint tőlem származik. Talán az öregedés, a fásultság, az emlékezet kopása de remélem nem a nemtörődömség, okozta a 'süketitő csendet' ami cikkemet követte. Bennem megmaradt az érdeklődés a téma iránt s az eltelt időben sikerült is (számomra) hasznos adalékokat szereznem a kérdéses pontok tisztázására s a részletek további bővitésére.

Új forrásaim, főleg az ellentmondások tisztázására olyan szerzőknek a személyes közlései (miután felkerestem őket), akik korábban nyomtatásban írták meg emlékeiket; személyes közlés levélváltás formájában több olyan személyes résztvevőtől, akik érdeklődtek a téma iránt de, hallgattak volna, ha nem unszolom a hozzászólásukat; nyomtatásban megjelent életút interjúk, amik kitérnek a kutatott napok eseményeire is és végül, kegyelemmel, olyan is, amit közleményem tartalma serkentett a megszólalásra. Az összegyűjtött anyagot a korábbi azon hat témakörben mutatom be, amelyek véleményem szerint döntően hozzájárultak a soproni egyetemi diákság és oktatói kar Ausztriába való 'kiözönlésének' s azok nagy részének a nyugati világban való maradásának. Érdeklődőknek e téma iránt szeretném javasolni korábbi összeállításom, úgymint a hivatkozott nyomtatásban megjelent közlések olvasását.[1]

1. SZERVEZKEDÉS ÉS SZERVEZETEK

(FORRÁS ANYAG): *Előzmények*:„E délután *(október 21)* folyamán a diákotthonban (*akkor Dimitrov tér*) tárgyaltuk meg az eseményeket. Ekkor döntöttünk a másnapi nagygyűlésről és választottunk ideiglenes vezetőséget a pontok előterjesztéséhez" (9) „ (A) SOTEX-be hívott nagygyűléssel kezdődtek, ahol a városi szervezetek, a főiskola szervezetei elnököltek" (12). "Igen, én is a vezetőségben ültem"(9). „Október 23-án nekem éppen órám volt, megmondtam a fiúknak, hogy…most ütött az óra, amit akartok mondjátok. Senkinek nem lesz bántódása" (12). *Következő napok*: „a MEFESZ vezérkarának tagja voltam, igy a szellemi irányitásból vehettem ki a részemet…15 ember csinálta…Takács Endre, a Nemzeti Tanács új választott elnöke…olyan kérdéseken lovagolt, hogy kié lesz egykor a felelősség…ha…a politikai irányvonal megszabását az ifjúság nem akarja a kezéből kiengedni[2]...(A) 3-as, elvi csúcsbizottság tagja voltam"[3](9). *A MEFESZ Intéző Bizottság (továbbiakban IB*) tagjai: „1956 november első felében a MEFESZ új vezetőségét a korábbi, 1956 október 22-én megválasztott…bizottság itthon maradt tagjai alakitották (Csaba József, IV.bmh, elnök, Bozó János, V.emh, Forrai Sándor, V.bmh, Haniszkó Gusztáv, IV.fmh, Sári Zoltán IV.bmh, Suba Sándor, V.bmh)" (3). „Benedek Dániel és Szabó Barna 'elvi bizottsági' tagok III, nem V.bmh-k (*voltak)*"(3). „ A 'szállitási csoport' alatt Bartucz F és Molnár G vannak megemlítve, akiket én sosem láttam. A szállitási csoport vezetőinek Zádorlaky-Stettner Miklós III. geolmh-t és Farkas László III.bmh-t nevez meg vMészáros Gy (Em.Főisk.Jelent.20.o)…Okt.25 lehetett, amikor…megszólitottak engem, hogy én pesti vagyok-e, ismerem jól a várost, sőt a kórházakat is?…(A) felsős diák elmagyarázta, a városba érkező gyógyszereket kellene Budapestre irányitani, azok szétválogatásához orvosokat kellene felkérni a kórházból. Ott egy telefon, üljek mellé, kérjek teherautókat a soproni Tefu- nál…Kaptam egy pecsétet és cédulákra irtam a teherautók vezető, kisérő adatait és aláirtam. Eközben Bécsben

[1] Hasonlóan korábbi, hivatkozott irásomhoz az idézett források szereplőit az 1956-os állapotoknak megfelelően, hovatartozásukat pedig a 'emh', bmh és fmh (erdő-, bánya-, földmérő hallgató) és 'évf' (évfolyam) rövidítéssel jelzem. A forrásanyagok (#) szószerinti bemutatása idézőjelekkel, szerzői hozzáadások pedig dűlt betűkkel vannak jelezve. Forrásnéküli megjegyzések személyes véleményemet mutatják.

[2] Felelősség vállalás, a forradalmi napok hevében, huszon éveseknél nem lehetett fontos téma, de meglett családos embereknél igen. Ezért meglepő, hogy a közlő negyven plusz év távlatából is türelmetlenségét fejezi ki az akkor is megalapozott kérdésre. Felelősség vállalás a későbbi fejleményekért, különösképp a nagyszámú diákság halálos veszélybe sodrásáért még ma is feletre vár!

[3] Nem tudni, hogy a '3-as' számozást jelent vagy a tagok számát. Szintén nem tudni, hogy mi volt a bizottság funkciója.

tudták, hogy a GySEV menetrendszerűen közlekedik, a vasút telefonján jelezték, hogy segélyszállitmány megy az utolsó vagonban. A reggeli és esti vonathoz a MÁV pályaudvarra kértem korházi személyeket, majd teherautót soffőrrel, valamint elsősorban a III éves bányászokból kocsikisérőket, akiknek később, a visszaérkezők jelentéséből már megmondhattuk, merre veszélytelenebb Budapestre ill. a korházakba jutni. Mindenesetre szó sem volt ott valami 'csoportrol', a...IB-vel semmiféle összeköttetésünk nem volt...Akkorra mindenféle telefonhivást, amelyben a diákság segitségét kérték (kenyérgyár, cukorgyár őrzése) erre a telefonkészülékre kapcsolták mivel az IB folyamatosan ülésezett, de nem intézkedett! Egy 'gazdasági csoport' létezése csak egy utólagos állitás. Én vagy négy napig haza sem mentem, ételt a diákleányok hoztak. Nagy túlzás v.Meszáros Gy. állitása (u.o), hogy "minden kocsi ügyében ők intézkedtek", legalább úgy mintha a 'szállitási csoport' a gépkocsik üzemanyag ellátásáról és javitásáról gondoskodott volna."(14) **(KÖVETKEZTETÉSEK):** A csoportok neveinek taglalása és boncolgatása azért lehet eredményt hozó, mert rávilágíthat a résztvevők feladatainak vagy vállalkozásainak különböző értelmezésére. Formálisan megalapított és széleskörűen elfogadott csoportnak csupán az IB tekinthető. A működő csoportuslások több és változó nevek alatt munkálkodtak s hasznosságuk volt mércéje elfogadottságuknak. Ezen alapon a városi rendfentartás és a határőrséggel való közreműködés mellett a diákság leghasznosabb ügyködése a külföldi segélyszállítmányok fogadása, tárolása és Budapestre való szállítása volt.

2. KATONAI ÜGYEK INTÉZÉSE

(FORRÁS ANYAG): *Október 24:* "Másnap az egyetemi tanári kar is összeült és akkor a tanári kar megkért hogy a katonai bizottságban[4] vegyek részt a tanári kar nevében. Igy kerültem be a katonai bizottságba...mint tagja vettem részt ezeken a meg nem szűnő üléseken... kimerülésig...minden nap... (E)lmondom, hogy a katonai tanácsban kik vettek részt. Oktatók, a dékán úr meg a professzorok voltak ott, a halgatóság részéről volt ott egy csoport, azután bekapcsolódott a városi parancsnokság, sőt a végén ott volt, ha jól emlekszem...a fertődi...tüzéregység parancsnoka, kiküldöttje is...(*Roller jenléte a megbeszéléseken*): Legtöbbön ott volt. A forradalom oldalán volt...(A)z volt a lényeg, hogy megőrizzük a nyugalmat...(N)e történjen olyan dolog, amit nem lehet helyrehozni" (11). "(A) tanári kar...nem aktivizálta magát. A tanárok visszahúzódtak...jó része félt. A közvetlen vezetőség egyszerűen eltűnt" (12). „Baranyi (sic) Jóskával, Szij (sic) Furival a katonai osztályra kerültem. A Jóska tartotta a bizottsággal a kapcsolatot, a helyettese volt Szij Furi és én pedig mind a kettőnek voltam a samesza, balekja...Annak rendje módja szerint tüsténykedtünk, megszerveztük a forradalmi bizottságot, kezünkben tartottuk az AVÓ-t, a határvadászokat, mert azok nem álltak teljes szivvel a mi oldalunkra..."(13). *November 3*: "Délután a vasúti telefonon jelentette a győri MÁV állomás, hogy orosz harckocsik húznak előttük Sopron felé. Nemsokára egy V.bmh jött értem. Egy rendőrségi Pobjeda autóban egy oroszul jól beszélő diáklánnyal Kapuvár felé mentünk. Már besötétedett, amikor orosz harckocsik álltak utunkba. A harckocsiból elénkjövő orosz tiszt ...figyelmeztetett, hogy ők napok óta jönnek, fáradtak, a határt fogják biztositani. Közöljük a diákság vezetőivel, ne lőjjenek rájuk, mert akkor mindent szétlőnek.! Sopronba érve én kiszálltam...nem tudom mit intézett az a felsős diák" (14). **(KÖVETKEZTETÉSEK):** Ha volt zavar a csoportok elnevezése körül, akkor a katonai ügyekkel foglalkozó csoport vitte el a 'pálmát'. Volt az 'bizottság', 'tanács', 'osztály', 'csoport' és végül 'parancsnokság' is. Résztvevői, mert tagokról nem lehet beszélni, az IB egyes tagjai mellett a ügyekhez később csatlakozó fiatal oktatók és nagyobb számu, de változó összetételű idősebb diákok voltak. Ezideig nem található olyan forrás anyag, amelyik egyértelműen és tisztán mutatná be az ott történteket. A csoport fontossága abban áll, hogy onnan ered a döntés a nagyszámú diákság november 4.-ei felfegyverzésre és Kópházánál való bevetésére. Különös, a nagyarányú zavarosság mellett, a fontos részletek észlelhető elhallgatása, a 'nem tudom' a 'nem emlékszem' a 'azt nem én csináltam' kifejezések igen gyakori használata azok irásaiban, akik bevallásaik szerint is benne voltak. Sokan nem hajlandók a témáról beszélni, sokan pedig már elhaltak s magukkal vihettek fontos részleteket. Legjobb példája a titkolózásnak Buda György és vitéz Molnár István esete, akik sorsdöntő szerepet játszottak azokban a napokban, de legtübbünk nem ismerte őket vagy sohasem hallottak róluk. Például, Nagy László, volt IV.emh (10), Újvári Ferenc, volt I.emh (16) és Vancsura Rudlof, volt oktató (17) a nevüket sem hallották, nem hogy nem ismerték, pedig ők dokumentált és vállalt 'oszlopos' tagjai voltak a katonai ügyekkel foglalkozó csoportnak!

3. FEGYVERSZERZÉS-FERTŐDI LÖVEGEK

(FORRÁS ANYAG): „Szigethy Attila[5]...volt a közvetitő...a helyőrségi parancsnoksággal, a fiúk fegyverekkel való felszerelési ügyében. Amely fölszerelés tulajdonképpen nem csapategységet jelentett, hanem csak egy hevenyészett védelmi vonal[6] felállitását".(12) „Ezt azért emlitem...mert őket (*fertődi tüzéregység*) megkértük, hogy legyenek a segitségünkre. Megigérték azt, hogy ha jönnek az ...oroszok, akkor a...ütegeket, egységeket fel fogják állitani Sopron előtt...És ez meg is történt"(11). „(M)i kértük, hogy adjon nekünk fegyvereket. A katonai osztály igazgatta ezt az egész védelmet...Azt hiszem három páncéltörő ágyút kaptunk. Lehúzták Sopronba nagy teherautóval és a rendelkezésünkre bocsájtották...Ezt a Baranyai Jóska igazgatta, ő volt a vezetője a katonai osztálynak"(13). **(KÖVETKEZTETÉSEK):** Korábbi összeállításomban (lásd a bevezetőben) a fegyverszerzére utaló források azok célját többnyire rendfentartó feladatok végzésére nevezték meg. Az itt közölt irások, bár masodkezű forrásnak tekinthetők, egyérteműen védelmi azaz hadászati célokról szólnak. Ennek oka az eltelt idő hatása lehet a koros emlékezőkben. Meglepő Szigethy Attila nevének említése, aki fontos szerepet játszott a Győr-centrumú eseményekben, de közvetlen soproni kapcsolatai nem mutatkoznk a forrásmunkákban.

---

[4] A működő csoportok neve változott a forradalmi napok alatt, de a visszaemlékezők nem tesznek időrendbeli különbséget a nevek között. A közlő keveri és cserélhetően használja az IB, Kari Tanács és később használt elnevezéseket. Lásd korábbi összeállításomat a csoportnevek időrendi változásáról és azok esetleges jelentőségéről.

[5] Más közlő nem említi ezt a nevet, ilyen vonatkozásban.

[6] A 'védelmi vonal' említése hadászati feladatokat jelenthet s ezért a november 4.-ei eseményekhez kapcsolható. Viszont közlőnk akkor már nem lehetett részese az aktivitásoknak (lásd másutt a család kimentésével való elfoglaltságát) s ezért a mondottak másoktól jött információn alapulhat.

4A. KÓPHÁZI 'CSATA'

(FORRÁS ANYAG):. *November 4, kora reggel, a szovjet offenziva hírére:* „a *(IB)* elhatározta, hogy nyugatról a kézifegyvereknél hatásosabb fegyvereket kér. Háromtagú delegációt jelöltek ki, amelyiknek én is tagja voltam és Kismartonba küldtek bennünket. Fegyveresen beültünk az egyetem fellobogózott személykocsijába...*(Ausztriában)*...két páncélozott járművel közrefogtak...a Vöröskereszt főhadiszállására vittek...(információnk szerint itt kellett megtalálnunk az illegális katonai összekötőt)...ahol németül jól beszélő delegációvezetőnk előadta jövetelünk célját...(G)yógyszereken kívül semmi mást nem kaptunk...visszafordultunk[7]...(Az *IB*)-t már nem az egyetemen találtuk, hanem a Lőver körút mellett lévő SZOT Csepel üdülőben.[8]"(3). „(A)z egyetemnél katonatisztek felszállitottak bennünket civil tehergépkocsikra és kivittek Kópháza mellé...Az ötödévesek velem együtt...*(az út)* Győr felöli oldalán lettek lerakva...A kivezénylést végző katonatisztek is ott hagytak bennünket... Kópháza lakossága élelemmel látott el bennünket...A mi állásunkból nem lehetett rálátni az útra...15-16 óra tájban nagy dübörgéssel megérkeztek a tankok...majd...lassan csendesedett elhalkult...(A) domb mögül előjöttünk és az út mellett már senkit sem találtunk[9]...Sopron felöl megjelent Cs.I. évfolyamtársunk, tőle megtudtuk...*(hogy éfmtársaink)*...megtorlástól félve, a harkai dombok irányába, a Muck-kilátóhoz menekültek...(F)elpattantam a motor hátsó ülésére... és elindultunk Sopronba...(A) város elején lévő vasúti töltés aluljáróján áthaldva két szovjet tankot láttunk az út test jobb és bal oldalán...Cs.I. azt mondta, hogy mikor ő Sopronból kijött, még nem voltak ott...(K)ésö este érkeztem Muckra...(M)ilyen szervezetek hozták meg azt a naiv, laikus döntést,hogy könnyű kézifegyverekkel felszerelt, gyakorlatlan egyetemistákat vezényeljenek ki védtelen terepre...(A)nnyi biztos, hogy a hadászathoz semmit sem értettek. Erre a kérdésre a mai napig sem sikerült választ kapnom"(5). Még jóval sötétedés előtt, Csapó Imre, V.emh, motoros futár, motorfutáros társával (nem emlékszik személyére, de nem volt diák) cirkált a városban, géppisztollyal a vállukon amikor szovjet harckocsival találkoztak az Alsó Lővér körút kanyarjában. Gyorsan megvállva fegyverétől és társától, elindult motorjával Kópháza felé megtudni társai sorsát. Nem emlékszik találkozni visszavonuló diákokkal, de igen az árokba lökött (de el nem taposott!) lövegre s körülötte a hernyótalpak által feldúlt talajra. Viszont ő nem emlékszik a neki tulajdonitott információra (5) irásában (4). "Tankok voltak a látószögünkben és emlékezetem szerint az előzetes páncélos járműn magyar zászló is volt. Magyar tisztre nem emlékszem. Ágyúkat nem láttam, ha voltak ott, akkor hátrább lehettek. A hírt, ami szerint az oroszok már elérték a várost, az ágyúk használhatatlanok voltak és a Muckra kellene mennünk, egy motorkerékpáros hozta, nem a főúton, hanem egy hátsó dűlőúton érkezett. Kitöl jött a hír, azt nem tudom. A hiirhozó személyére sem emlékszem, de úgy tűnik mintha évfolyamtársam lett volna"(7)[10] *(Válasz a kérdéseksre, hogy* "Ki szervezte itt meg a katonai ellenállást, illetve hogy jutott az a pár tucat egyetemi hallgató a kópházi védővonalba?"): "Szigethy Attila volt a főszervező[11], akit már említettem". *(Kérdés:* Ő kért engedélyt, mondjuk az egyetemi vezetéstől, hogy kérem én itt el fogok vinni enni meg ennyi hallhatót?"): "Nyolcvan hallgató kapott fegyvert. Főleg az idősebbek jelentkeztek, hangsúlyozom, hogy önként[12]. De ezt a Diáktanács intézte, a tanári karnak semi köze nem volt ehhez a fegyverzéshez".[13] *(Kérdés:*"Nem tudtatok volna rájuk hatni...hogy emberek őrültséget csináltok...?"): "Nem. Inkább az volt a baj, hogy sajnos[14] nem hittünk abban, hogy fegyveres összecsapás lesz...(A) katonaság megoldotta a helyzetet, a fegyverek hatástalanitásával...(S)zerencsétlen dolog...hogy a gyerekek vittek fegyvereket magukkal *(Ausztriába)*...(N)yolcvanat elvittek hadifogolyként...(*Kérdés*:"(V)alószinűleg Szigethy Attila katonai tanácsadó utasítására az ütőszegeket kiszedték?"): "Ez önkéntes vállalkozás volt. A hitt vitte őket oda, hogy valamit talán tudnak segíteni...Hogy Szigethy Attila hogyan képzelte el azt a bizonyos ellenállást, azt nem tudom...Tulajdonképpen nem volt olyan komoly, hogy később a résztvevők szabadságharcos megmozdulásként értékelték"[15](12). "(A) tüzérek felálltak, az ütegeket beállitották, de amikor...akartak tüzelni, kisült, hogy az ütegekben nincs ütőszeg[16], tehát...így csaptak be[17] bennünket...Én nem mentem ki *(Kópházára)*" (11). "A kópházi ...nagyobb dolog volt. Három ágyúról volt szó és olyan diákokat kellett összeszedni, akik tudták az ágyú használatát...Hogy Jóska *(Baranyai)* kire bízta ezt, ki volt a parancsnok, azt nem tudom. Az viszont tény, hogy nem ásták be magukat, ők csak kihúzták az ágyúkat, mellettük úgy nagyjából beálltak, aztán, ahogy ilyenkor mindig szokott lenni, az ember eloldalog, mint a kommunista tüntetéseken. Először a plakátot dobja el, asztán a zászlót. Egyik ember azt mondta, hogy ő is kint volt és ő is úgy volt hogy megvédi Sopront. Dehogy úgy volt, ő is azt nézte hol lehetne minnél előbb lelépni, amikor jöttek az oroszok.[18] Úgy

---

[7] A közlés kapcsolatba hozható a korábbi összeállításomban említett 'különleges fegyverekkel' ami Ausztriából volt várható november 4. kora délután.

[8] Akkor Lőver Szálló, később SZOT Csepel Üdülő, ma Maroni Szálló, az előzőek helyén.

[9] Nem érezteti az eltelt időt a tankok elhaladása és a 'domb mögüli kijövetelük' között. Jó 'messze' lehettek a többiektől, hogy annyira megszakadt köztük a kapcsolat. Nem említi ki és hányan voltak vele s, hogy azokkal mi történt. A kérdés azért fontos, mert a Kópházánál lévő V.emh-k (és V.bmh-k???) mind Ausztriába kerültek (a lányok is!) és nagy többségük a Siezzenheimi lágerban kötött kit, ahonnan 'kiszabadulásuk' után nagy többségük vissztért Sopronba.

[10] A hírhozó személye már nem annyira fontos, lehetett ő Rácz József V.emh, aki már nem él. A korábbi fontosabb kérdést, hogy ki küldte a 'parancsot' a Muckra való felvonuláshoz megválaszolják a jelen összállításban idézett szerzők.

[11] Megint Szigethy A., aki most mint a kópházi 'ellenállás' szervezője jelentetik meg. A közlés hitelssége kétségbe vonható, mert sehol másutt ilyen vonatkozás nincs említve. A közlés kötetlen beszélgetés alatt lett video-szalagra rögzítve s később lett írásba áttéve, a hivatkozott kötet szerkesztői által. Nincs tudomásunk arról hogy a beszélők később lektorálták volna a nekik tulajdonított kijelentéseket. Talán az eredeti szöveg másként hangzik.

[12] Teljesen ellentmond a résztvevők visszemlékezéseivel!!!

[13] A tanári karnak igenis volt köze a 'fegyverzéshez' mivel az általuk 'delegált' katonai csoport vezetői hozták a döntést [lásd (12) és (13)].

[14] A 'sajnos' szó használata ebben a kontekstusban nagyon ominózusnak hangzik!

[15] Akiknek 'bőrét vitték a vásárra', azok másként értelmezhették!

[16] A 'hiányzó ütőszegek' téma felmerülése gyakori s megalopozattabb lett az újabb források tükrében. Lásd később.

[17] A 'becsapás' azaz árulás elmélete is komolyabbra vehető az új források alapján.

[18] Elgondolkoztató, hogy olyanok, akiknek része volt a diákok kiküldésében az oroszok bejövetelét megakadályozni, ilyen le-

hogy az nem volt egy komoly ellenállás, sajnos[19] "(13). *A november 5.-én, az ausztriai judenau-i táborban komponált 'Felhívás a világ dolgozóihoz' irás is tartalmaz az árulásra vonatkozót*: "...(E)gyes áruló tisztek a páncéltörő lövegek kezelőinek olyan parancsot adtak, hogy az eredeti elgondolással ellentétben[20], ne lőjjenek. A lövegek kezelői otthagyták a lövegeket...a lövegekben rossz lövedék[21] volt...a szovjet*(ek)*...az áruló Magyar tisztekkel karöltve...Elárultak bennünket,... akik egy héten keresztül barátainknak álcázták magukat"(9). Masznyik László, volt III. bmh közli, hogy: "én is egy lövegszemélyzetben voltam egy 122 mm-es taracknál Kópháza előtt, vagy határán...Minket az egyetemen valahol fegyvereztek fel, délelőtt...Innen mi gyalog mentünk a városon keresztül Kópháza felé. Valahol ott értek utól minket katonai (három-tengelyes) tehergépkocsik a gránátokkal, a 122 mm-es tarackokat húzva...Ahogy mi meglátuk a 122-es tarackokat, rögtön felszáltunk a gránátládákra, mert ez a mi (III. éves bányászok) témánk volt...Katona, ahogy emlékszem csak a gk-vezető volt. Miután a tarackot állásba helyeztük, úgy, ahogy azt a nyári kiképzésen tanultuk és egy gránátot is tettünk a lövegbe...(A)kkor vettük észre, hogy nincs ütőszeg a zárban. Ezt én 100 %-osan tudom s biztosan emlékszem rá!!!. Nálunk volt egy 122-es és mellettünk, mögöttünk, előttünk is egy pár, hogy hány azt nem tudom. Mikor már látni lehetett a páncélosokat (még ma is meggyőződésem, hogy szovjet és nem magyar pancélosok voltak, habár szabad szemmel ezt még nem lehetett pontosan látni) annyira megijedtünk, hogy felszáltunk a gépkocsira...a gránátos ládák tetejére és hajtottunk nyugatra a határ felé. Azért ijedtünk meg, mert gondoltuk, hogy az ellenfél rendelkezik távcsövekkel s látja a tarackokat de a hiányzó ütőszegeket nem. Igy aztán várható volt a páncélos lövegtámadás, amire mi nem tudtunk volna 'válaszolni'. Azt, hogy a szovjetek tudtak már az ütőszeg nélküli lövegekről, azt még eddig nem hallottam s ott a helyszinen még álmodni sem tudtuk volna...Mi kb. 14 óra körül érkeztünk Kópháza mögé és kb. 15-16 óra körül indultunk a határ felé... Mi ha jól tudom Neckenmarktba érkeztünk (fél 6-6 óra lehetett), anélkül, hogy egyetlen osztrák határőrrel találkoztunk volna)[22](8).

(KÖVETKEZTETÉSEK): A nagyszámú felsőbb-éves díákság felfegyverzése, gyenge fegyverekkel és kiküldése Kópháza határába az orosz bejövetelt megakadályozni a katonai csoport hangadói döntéseinek a következménye. Felelősség vállalás ezen döntésért ezideig csupán egy megszólalónál történt (10). Nagy L. volt IV.emh közlése szerint a döntés azt a célt szolgálta, hogy ha ideiglenesen is, de megakadályozzák az oroszokat , s ezától a kommunista rendszer szereplőit, Sopront és környékét elfoglalni, és addig tartani mig segítség nem érkezik Nyugatról, katonai támogatásban vagy diplomáciai elismerésben. A közlő még ma is meg van győződve, hogy akkor volt eshetősége olyan lehetőségnek. Szigethy Attila nevének említése (más közlők által!) ilyen kontekstusban nem is annyira 'lóg ki a hámból'. Ahogy mondják, ez már 'magas politika' de nem sokat jelent a számos panaszkodónak, akiknek életét veszélyeztették ott Kópházánál. Még mindig megoldatlanok az 'árulás' elméletben rejlő következetlenségek, amik korábbi irásomban vannak részletezve. Mivel a hiányzó ütőszegek/rossz lövedék/hiányzó távirányzék gyakori és következetes említése megtalalható legtöbb emlékezésben, a lövegek és más fegyverek használhatatlansága tényként értelmezhető. Viszont a használhatatlan állapot eredete nem megoldott s mivel az árulás elmélete azon alapszik, azt továbbra is csak 'elmélet'-nek kell tekintenünk. Nincs abban semi különös, hogy a 'csatá'-ban résztvevők, kritikus helyzetben, a hiányos fegyverek felfedezésekor árulásra gondoltak s abban sem, hogy a fogalom villámgyorsan elterjedt a többiek között is. Sajnálatos azonban a lehetőség tényként értemezése olyan közlőknél, akik távol voltak az eseményektől s azokról csak másod vagy harmad kézből hallottak.

4B. AZ EGYETEM KIÜRITÉSE

(FORRÁS ANYAG): *November 4 hajnalán*: "És akkor kezdődött az iszonyatos panic. Kb. 6 és fél 7 lehetett amikor felzavartak engem, ahogy a feleségeket ki akarják menteni Ausztriába, mert jönnek az oroszok, hogy ne tegyük ki asszonyainkat annak ami '45-ben volt"(12). "Iszonyatos pánik tört a városra. És mindenki felt, hogy jönnek az oroszok és lebombázzák a várost"(6) "Én pánikra nem emlékszem. A határon megálltunk...felálltam a motorházra és szóltam a fiúkhoz. Fiúk maradjatok együtt, ne oszoljunk szét! Halgattak rám"(9). "(H)irül vettük, hogy a 'csata' elveszett...a katonai bizottság is beszűntette tevékenységét...a katonai stratégák azt javasolták, hogy húzodjunk fel a soproni hegyekbe...(A)z út szélén páncéltörő lövegek sorakoztak...(A) tüzérek...lövegeiket sorsukra hagyták. Amikor elértük az út végi laktanyát, egyes hozzáértők csapatokat szerveztek, felszerelve az önként jelentkezőket kézi fegyverekkel, gránátokkal...Én is csatlakoztam...vártuk az orosz tankokat. Egész éjjel[23]... (A)mint világosodni kezdett...visszafordultunk és az egyetemig meg se álltunk"(3). (*Kora reggel*):"(E)gy autóbusz az egyetem...családtagjait hajlandó...kivinni néhány napra, amig rendeződnek a viszonyok...Megszólalt a hangszóró a Szechenyi téren...a kaszinó tetején és...mindenféle nyelven...azt mondta: 'segitség, segitség, aki tud meneküljön...mert jönnek az oroszok'...(A)z emberek pánikba estek...(D)elet harangoztak, amikor átértünk a

---

kicsinylő hangon szólnak az eseményről. Ha ők is kint lettek volna 'vezetni', talán másképp lett volna!?

[19] A 'sajnos' kifejezés újabb használata a 'sikertelen' kópházi akcióval kapcsolatban, szintén elgondolkoztató!

[20] Nincs részletezve, hogy miért lehetett 'eredeti elgondolás' a tisztek között s mikor és miért változtatták azt meg. Ha egy hétig 'álcázták' magukat (lásd fent), akkor eredeti elgondolásuk is az 'árulás' lehetett!

[21] A 'rossz lövedék' forma itt fordul el először a hivatkozásokban.

[22] Az 'ágyúk'-ról Masznyik L. a következőket közli: „A 122 mm-es tarackok ezen nevét csak azok nem ismerik, akiknek halvány gőzük sincs a II. világháború utáni magyar tüzérségről. Miután a megszállt államok hadseregeit szovjet mintára alakitották át (48-mintájúnak neveztek mindent az unifomisok kapcáitól kezdve a marokfegyvereken...keresztül a tankokon át a lövegekig), mindent. Persze volt 76 mm-es páncéltörő ágyú is, de azoknak csak kis jelentőségük volt. Ágyúról egyébként a 'szakemberek' sohsem beszéltek, csak lövegről. Gondolom...a fertődi tűzéreknek is ezen trackjai voltak. De egyet tudok, hogy mi ezekkel a 122 mm-es tarackokkal álltunk a 84-es országút mellett Kópháza után Nagycenk előtt, hogy honnan jöttek ezek tényleg, azt nem tudom. Ja, 'gránátok'!, 'töltényeknek' csak a háziasszonyok nevezik. Voltak 'propagandagránátok', 'gyujtó-gránátok' és 'robbanó-gránátok', amelyeket először kellett a csőbe dugni, aztán a lőtávolság-szög-szél-célmagasság-szerinti lőpormennyiséget rakni (a lőpor zacskókban volt adagolva) s a hüvelyt igy telitve, a gránát után tolni (a hüvelyben volt a gyujtó-patron is), miután a zárt kellett becsukni és lőni, ha volt ütőszeg!. Egy 122 mm-es tarack személyzete egyébként, normális viszonyok között, 6 főből állott".

[23] Korábbi következtetésem ellenében, a közlés alapján elfogadom a korábbi hiradást (17) ilyen akcióról.

határon[24]....(11) Amikor az első futár bejött...mondták mi a helyzet, akkor mi felvonultunk a Muck-kilátóra...(S)ok hallgató jött, katonák is teherautókkal...azzal a szent szándékkal, hogy onnan majd átmegyünk...Ez volt kb. d.u. 4 órakor. Ott elhatároztuk, hogy egy küldöttség átmegy...és kér belépési engedélyt...(O)tt akartuk rendezni sorainkat...(R)eméltük azt, hogy Ausztriában fel leszünk fegyverezve[25]...(E)lőre mentünk, eltévedtünk, lejutottunk Nyékre, a hallgatók már ott voltak..."(11). "Pánic volt. Semmi összefüggés nem volt az események között. Ez az úgynevezett felfegyverkezés tulajdonképpen a Muck környékén volt. Ott volt a főhadiszállás. Talán oda mentek ki fegyverekkel, de azok ott nem tüzérségi fegyverek voltak! Oda gyűjtötték az ellenálló csoportokat. De harcra nem került sor[26]"(12). "(A)z ÁVO-nak az autójával, ami kezünkben volt...szaladtunk szét a városon és az ismerősöket mozgósitottuk, hogy a feleségek és gyerekek menjenek kifelé. Visszatartottunk egy svájci teherautót – reggel hét óra lehetett...(A) feleségemet a gyerekekkel együtt felraktuk a teherautóra és ők elmentek...(13). "...1956-ban...nekem eszembe se jutott, hogy elhagyjm az országot. Bár a ház előt megállt az autobusz, amelyen rajta ültek az egyetemi profok is és mondták, hogy a Növénytani Tanszéken nincsen segítség, tanársegéd sem, jó lenne ha mennék[27]"(6). "És akkor mi áthelyeztük a hadiszállást az egyetemről a Lőver szállóba[28]...A kora délutáni órákban, amikor az oroszok megjelentek Kópházánál és minden ellenállás nélkül jöttek befelé...a tömeg elindult kifelé. (*Reggel Liptay határőr főhandaggyal megnyittaták a határt, de a parancs délben még nem 'érkezett' fel Muckra*)...(F)el kell menni és megnézni mi van. Kurucz Feri, a szállitás főnöke, vitt ki" (*motoron, a határállomáson telefonon megismeteltette a parancsot, aminek lett eredménye, de mire vitték volna az üzenetet már jött fel a tömeg. Keresték, de nem találták Baranyait és Szyt, mire Tuskóval bizottságot alakitottak s lementek Nyékra engedélyt kérni Bécstő[29]l a belépésre. Visszatértek Muckra, hogy megadjék a 'jöhettek' jelszót*) (13). "A Muckra én is eljutottam késő délután. A különböző felszólalásokra nem figyeltem. A katonák a teherautókban egy darabig tétováztak. Mikor elindult az első konvoj, az első teherautóra felkapaszkodva...esteledésre Neckenmarkt főterére értünk"(14).

(KÖVETKEZTETÉSEK): Nagy Imre kora reggeli segélykérő rádiószózata és az egyetemi oktatók családjainak Ausztriába való kimentése, majd annak a városban elterjedt híre adhatta kezdetét a lakosok nyugtalanságának, ami egy részében pánik hangulattá erősödött a késő délelőtti órákig. A katonai csoport és a maradék IB tagok határozata hadiszállásuk a Lőver Szállóba való áthelyezésére, valamint az Egyetem területén tartózkodó diákságnak adott utasítás azok követésére adhatott további lendületet a hangulat további romlásának, aminek következményeként nagyszámú soproni lakos vette irányát Ausztria felé. A városban maradt diákság nagy hányada a Szálló körül tömörült, de sokan maradtak az Egyetem területén is. A Kópháza környékén tartózkodók közül az V.évf-beliek (erdészek és bányászok), valamint a lövegekkel közéjük keveredett sorkatonák és fiatalabb diákok mentek át legelőször Ausztriába, az út mellett tartózkodók talán panic hangulatban, de a távolabb lévők, nem lévén tudatában az úton mellettük továbbhaladó harci járműveknek, később, a motoros futár hozzájujuk hozott üzenetének hatására. A IV.évf.-beliek valamivel később, a szovjet harci egységgel való találkozásuk folytán indultak útnak, egy részük az osztrák határ felé (páran kerülő úton), többségük pedig Sopron irányába, majd az ott szerzett hírek hatására követték a Lőver Szállótól már meglódult tömeget a Muck-kilátóhoz s onnan Ausztriába.

5. BIZTONSÁGI TÉNYKEDÉSEK

(FORRÁS ANYAG): "(H)a valahova menni kellett, például a postát megszállni, akkor engem szedtek elő, hogy te menj és szervezd meg. Szedj össze 15 embert és menjetek, szálljátok meg a postát"(13). "(M)egpróbáltak...az ávósok, kiszökni Ausztriába. Sokat elfogtak...behozták, a Kvesztúra épületének pincéjében voltak elhelyezve...vagy százan...(H)ogy mi lett velük azt nem tudom...Szétszéledtek." (11). *November 3*: "H.Sándorék elhozták az ÁVO's iratokat (az Alsó-Lőver utcai ÁVO-ról)...(T)aláltunk benne (a Baranyai Jóska, a Szy Furi, a Lenchés Bandi és én) nagyon sok érdekes papirt...Balogh főhadnagy... minden két hétben találkozott ezekkel a (fedőneves) besugókkal...(*Balogh*)...a mi kezükben volt...de már annyira fáradtak voltunk, hogy nem mentünk le (a pincébe) hozzá és nem szedtük ki belőle a fedőneveknek az igazi neveit" (13). "(*A Diáktanács részéről, az ÁVO felgöngyölitésével megbizott osztag, két ÁVOs -t őrzött a Dékáni Hivatalban*): Ez a bizonyos osztag előszedte az ávós irattárat...(B)ehozták az egyetemre és ott láttam...(A)z én tanszékemen (telepitési) helyezték el. (Nov. 4.-e után valaki levitte a pincébe...(A)z ávósok később visszakapták)" (12). November 4: "(É)n tartottam a kapcsolatot a határvadászokkal... Farkas századost leváltottuk már egy pár nappal előbb – és a Liptay főhadnagyot biztuk meg a forradalmi tanács vezetésével[30]"(13). "Egyszer voltam a Klingenbachi határon, ugyanazzal az V.bmh-val, akivel az oroszok elé mentünk November 3.-án, ott mutatták a határellenőrzést, hogy ki akarják szűrni a menekülő AVHsokat, mutattak is egy családot - budapesti rendörségi autóra nagy vöröskeresztes lepedőket kötöttek. Ezután vitték a rendőrkaszárnyába, ahol töb tucatnyi ilyen AVHs család volt őrizetben, azok ellátásáért tettek *(minket)* felellőssé...Tudtommal, éppen a soproni AVHsok érték el, hogy a velük szemben tanusított jó magatartás ellenében senkit le nem csuktak?! Az egyetlen aki börtönbe került, az a Hún Béla, III.bmh kollegám volt. Csakhogy ő fekete bárány volt, ki volt zárva felsőoktatásból mert mint Hunyadi-páncélos az utolsó napig harcolt az oroszok ellen." (14).

---

[24] A közlés a Perlaki F.-el történ interjúban jelent meg, de Perlakinének tulajdonított.

[25] Nem egyedülálló az ilyen vélemény. Lásd (3) közlését is erre vonatkozólag.

[26] A közlés minden bizonnyal másodkézből származik, mivel a közlő akkor már Ausztriában volt.

[27] A közlő feleségétől halhatta az esetet, mivel saját bevallása szerint nem volt otthon. A közlés jelentősége az, hogy másod, harmad kézből kapott információk teljesen félrevezetők. Ugyanis a kijelentés értelmezése az, hogy november 4 reggelén a menekülő tanárok már szervezkedtek az oktatás folytatására Ausztriában, ami teljesen alaptalan.

[28] Valami fényt derít a Lőver Szállóba 'költözés' idejéről, mivel azt közvetlen a kora reggeli esemény után említi.

[29] Furcsának tűnik engedélyt kérni a menekülésre, de talán ők is csak ideiglenes belépésre gondoltak akkor.

[30] Gondolom a kijelentés a Határőrség 'saját' tanácsára vonatkozik csak. Más adat hiányában, úgy tűnik a Határőrséggel való összeköttetést kizárólag a katonai csoport fiatal oktató résztvevői kezelték. Farkas százados leváltását meg kell kérdőjelezni, mert november 1-4 –ig több forrásban hivatkoznak rá mint parancsnok. Liptay főhadnagy nevét más közlő nem említi.

(KÖVETKEZTETÉSEK): A soproni diákság és a velük együtt működő fiatal oktatók nem követtek el 'túlkapásokat' amik miatt menekülni kellett volna. A 'hatalom gyakorlása' közben voltak esetek, amik túlhevültségből vagy tapintatlanságból okoztak surlódásokat, de bántódása senkinek nem esett.

6. IDEGEN ELEMEK SZEREPE

(FORRÁS ANYAG): "(J)öttek oda nyugaton élő elemek és visszajöttek olyan hallgatók, akiket előzőleg kizárt a kommunista rendszer. Ez nem volt inditó oka forradalomnak, hanem a forradalom hozta magával"(11). "Mellettem egy magyar származású 'amigyerek' állt, szintén kb. 18-20 éves s akkor számomra ismeretlen szivarok (ujságirók, szabadeurópa tagok???) uszitottak, hogy "jönnek az amik", aki akkor azt mondta, "lóf...-t jönnek, nem jönnek azok!". Teljesen perfektül beszélt magyarul..."(8).

„Most, hogy Ali *(Halász Aladár, gyémántokleveles erdőmérnök)*-hoz eljuttatott kérdéseid megboldogult bátyámra[31], (és talán jómagamra) is vonatkoznak, 49 évvel az események után tiszta lelkiismerettel szeretném Rajtad keresztül 'kétkedő' hazánkfiai előtt múltunkat felvázolni....(É)n csak többszörös áttétellel értesültem az ottani (Sopronban lezajlott) dolgokról (Gyulay Zoltántól, a kőolajtermelés professzorától, 1957 februárjának elején). Személyesen, tehát semmiféle részletnek a tanúja nem voltam, és sajnos – később is – 1964 évi találkozásukat követően – csak keveset beszéltem erről bátyámmal. Azonban az ismereteimet – tájékozodásodra és a tárgyilagos közlés érdekében – ezuttal most leirom Neked....A család első fia, György bátyám 1919-ben született, én második gyerekként 1921-ben szintén Brennbergbányán jöttem a világra. Édesapánk evangelikus volt, édesanyánk katolikus...minket evangélikusként neveltek. Gyermekéveinket Brennbergbányán,a szénbányatelepen töltöttük, egyaránt beszéltünk magyarul, és a telepen lévő 'brennbergi' bajor-stájer német bányász nyelvjárást is folyékonyan. Ifjúságunk egész gondolatmenetét a 'trianoni békekötés' által guzsbakötött Magyarország jelentette, ezt tartalmazta az elemi-iskolai ima, erről tanitottak tanitóink, a kék-nyakkendős kiscserkészet, no meg a középiskolai és ifjúsági nevelésünk....György (Gyuri) bátyám...ifjúkorától kezdve – az akkori lehetőségek szerint – vadász is lett....Nemzeti nevelésének szellemében mindig katona szeretett volna lenni, de ez sem az akkori 'cőgerei'-okba (katonai al- és főreáliskola), sem a Ludovika Akadémiára (valószinű összeköttetések hiányában) nem sikerült!

1937-ben iratkozott be a József-Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem...Erdőmérnöki Karára, balek lett, de csak két évet hallgatott, nem tette le az első szigorlatát rendes tanulmányi idejében. Kevesen emlékeznek arra, hogy akkor – 1938 tavaszán – Sopron társadalmi életében az ausztriai Anschluss következtében súlyos terhet jelentett már a Volksbund erősödése és a német Wandervogel-mozgalom tagjainak a magyarországi németségben végzett izgató tevékenysége. Az Ifjúsági Kör tagjai is – meg a teologusok, meg a Turul-Szövetség soproni mezei-jogászai éjszakai őrjáratokkal tarkitott felderitéseket végeztek a városban a volksbund plakátok átragasztására. Ebben az akkori tevékenységben Gyurka bátyám komolyan részt vett. 1938 őszén...egy főiskolás 'harcéta' alakulat szerveződött, és a Moson-megyei Pusztasomorja után – még 1939 tavaszán a Vitká-ig terjedő tájakra is eljutott ez a 'szabadcsapatos' csoport. Bátyám is tagja lett ennek a főisklásokból álló 'szabadcsapat'-nak. Családunk fiú-tagjai 1939.ben BUDA névre magyarositottak... Bátyámat sorsa ezután a katonasághoz kötötte: katonai szolgálatát Szombathelyen, az ottani repülő alakulatnál kezdte 1939-ben, mint önkéntes, majd onnan – az 1941-es háborúba belépésünk után – a Kassán létesitett ...repölőakadémiára került, és 1943 augusztus 20-án avatták repülő-hadnaggyá....1943 őszétől 1945 márciusáig frontszolgálatot teljesitett, felderitő repülőként, számos – az arcvonaltól messze az ellenséges országba benyúló – repüléssel....(A) fronton – szabadidejében – sem tagadta meg vadászszenvedélyét...egyik legkedvesebb társa e vadászatokon Horváth Imre tisztesi (talán szakaszvezetői) állományban lévő katonatársa, sopronmegyei (süttöri vagy sarrodi) parasztfiú...(R)epülőalakulatával a front fokozatos visszahúzódása folytán – először a Nyugat-Dunántúlra került, itt nősült meg 1945 tavaszán, feleségül vette egy soproni polgárcsalád lányát...Katonai alakulata innen 1945 március végén a magyar légierő személyi állományával együtt a bajororszégi Pocking-ba jutott, ahol 1945 május 1-én amerikai katonai fogságba került...Rövid további adatok: Hazaérkezés Magyarországra 1946-ban, állástalanság. Bányamunkásság Brennberbányán 1948-ig, majd a Soproni Magasépitő Vállalatnál épitőipari segédmunkásság (közben vasbetonszerelői szakképzettség megszerzése). 1949-től a Zala-megyei kőolajbányászati vállalat Lovászi-ban, majd Bázakerettyén lévő üzemeiben geologiai és gépeszeti rajzoló 1956 októberig. Közben, 1954-től kezdve levelezőhallgató Sopronban, az Egyetem Erdőmérnöki Karán. 1956 október 20-a körül gyakorlarta vagy vizsgázásra Sopronba utazik, ott éri az 1956-os forradalom. 1964-től kezdve – amikor a szlovéniai Alsólendván bátyámmal újra találkozhattam – hallhattam visszaemlékezéseit, ezek összességében következőképpen maradtak meg bennem: - 1956 október 25-26 körül az Erdészeti Kar hallgató ifjúsága – többszöri gyűlés és követelmény-felsorolás alkalmával 'egyetemi zászlóaljat' is szervezett, és annak vezetőségébe – talán október utolsó napjaiban – az átlagosan 'huszonéves' hallgatók a náluknál jó 15 évvel idősebb, katonaviselt levelező hallgatók közül őt választották meg 'zászlóaljparancsnok'-nak. - Az 'Egyetemi Zászlóalj' tulajdonképpen városi rendfentartó szolgálatot látott el, járőreinek legfeljebb gyalogsági lőfegyverek álltak rendelkezésre, amelyeket a Határőrség (akkor 'zöld ÁVO') laktanyájából kaptak, vettek el, szereztek...? - Bátyám 'összekötője' a forradalom mellé állt Határőrségen belül az a Horváth Imre[32] határőr főhadnagy volt, aki a frontszolgálati idő alatt bátyám alakulatában tiszteskent szolgált, és az új honvédségben (?) már tiszti rangot ért el. Barátságuk ugyanis a háború után is megmaradt...Erről a barátságról csak nemesen szólhatok, lényegét a közös frontszolgálat és a vadászszenvedély jelentette, és - véleményem szerint - semmi köze nem volt a Horváth Imrét új hivatásában érhetett politikai

[31] Buda Ernő, 84 éves bányamérnök Adamovich Lászlóhoz intézett, 2005 Január 12-én irt leveléből.(Buda Ernő egy hónappal később elhúnyt) részletesen idézek, hogy megismerhessük bátyja, Buda György szerepét az 1956-s soproni eseményekben és, hogy segíséget nyújtsak nevének megvédésében. Ugyanis, vitéz Molnár István (Erdészettörténeti Közlemények 37:148-63) II.Világháborús katonatiszt társa 'megfutamodással' vádolta irásában.

[32] Az információ megválaszolja a korábban magyarázatlanul maradt kérdést, hogy miért eppen egy 'ávós'-nál bujtatták a korábban a Határőrség fogdájából 'kicsempészett' Molnár István/'Pista bácsi'-t.

átneveltséghez. Buda György-től személyesen már nem lehet megtudni semmit, ő 1992-ben Sopronban elhunyt" (2).
(KÖVETKEZTETÉSEK): Buda György jelenléte és szerepe az 1956-os soproni forradalmi eseményekben a sors játéka. Szerepe abban meríthető ki, hogy korábbi ismeretsége révén ő hozta be a katonai csoport 'kegbelsőbb köreibe' vitéz Molnár Istvánt alias 'Pista Bácsit', aki viszont a fiatal oktatókból álló hangadó csoport révén 'parancsnoki' sorba emelkedett a forradalom sorsdöntő nap(jai)-ban és kiadta a 'parancsot' végzetes kópházi 'kalandra'. Buda György, feleségével és 10 éves kisfiával Ausztriába távozott, valószínűleg az óktatók családjaival együtt, november 4.-e reggelén (1) Most hátterét ismerve, nem nehéz arra következtetni, hogy volt alapja félni a megtorlástól.
ÖSZEGEZÉS: A november 4 kora hajnalán indított szovjet offenzíva volt a *causa ultima,* azaz döntő oka, a soproni egyetemi diákság és oktatói testület nagy hányadának Ausztriába való menekülésének. Az előző napok alatt lezajló események kisebb nagyobb mértékben közrejátszottak a végkimenetelben, de összességükben sem adhattak volna okot olyan nagyarányú menekülésre. A forradalmi napok végén, november 4.-én, a nagyjából önjelölt 'katonai parancsnokság' hangadói által kiadott utasítás a felfegyverzésre és a
felfegyverzett diákok bevetésére Sopron határába a szovjet bejövetelt megakadályozni, valamint saját 'hadiszállásuk' és az egyetem visszamaradt diákok áthelyezése a határközeli Lőver Szállóhoz, majd a Muck-kilátóhoz való felvonulás volt a *proxima causae*, azaz döntő közrejátszó okai a a megtörténteknek. Az utóbbi események nélkül a szovjet támadás okozhatott volna kisebb méretű menekülést, de a
diákok korán sem hagyták volna el Magyarországot olyan tömegesen ahogy az megtörtént.

HIVATKOZOTT KÖZLÉSEK:

(1) Adamovich László, 2005 március, Vancouver, BC. Személyes közlés. (2) Buda Ernő, 2005 január 12, Nagykanizsa. Levél Adamovich Lászlóhoz. (3) Csaba József, 2002. Az 1956-os eseményekkel kapcsolatos emlékeim. Erdészettörténeti Közlemények 49:65-74. (4) Csapó Imre, 2005 szeptember 14, Vancouver, BC. Személyes közlés. (5) Frey Antal, 2002. 1956-os és az azokat megelelőző események. Erdészettörténeti Közlemények 49: 51-63. (6) Pápai Gábor, Szerk. 2005. Erdészportrék: Jereb Otto. Gyökerek és Lombok, IV. Kötet: 278-326. Budapest. (7) Kató Ferenc, 2002 május 5. Hann.Munden. Személyes level. (8) Masznyik László, 2002 május 4 és május 13, Dorsten, Németország. Személyes levelek. (9) Molnár Géza, 2002. 56-ra emlékszem. Erdészettörténeti Közlemények 49: 75-114. (10) Nagy László, 2004 június 8, Nagykanizsa. Személyes közlés. (11) Pápai Gábor, Szerk. 2005. Erdészportrék: Perlaki Ferenc. Gyökerek és Lombok, IV.kötet: 135-99. Budapest. (12) Pápai Gábor, Szerk. 2002. Erdészportrék: Roller Kálmán. Gyökerek és Lombok, II.kötet: 124-67. Budapest. (13) Pápai Gábor, Szerk. 2005. Erdészportrék: Sziklai Oszkár. Gyökerek és Lombok, IV.kötet: 200-30. Budapest. (14) Stettner Miklós, 2004 augusztus 6, Aarau, Svájc. Személyes levél. (15) Szabó József, 2004 június 4. Sopron. Személyes közlés. (16) Újvári Ferenc, 2004 június 11, Mátrafüred. Személyes közlés. (17) Vancsura Rudolf, 2004 június 5, Sopron. Személyes közlés.

Selmec visszapillantó tükörben.

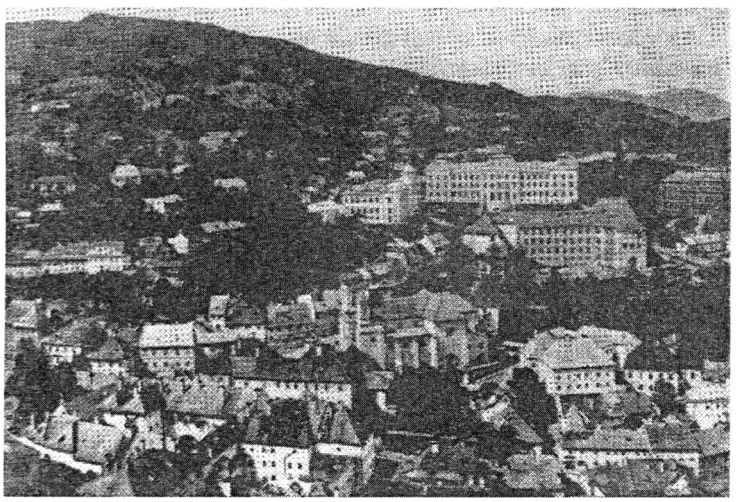

Selmec mindnyájunk öröksége-mély és messze nyúló érzéseket vált ki, de nehéz érzelmi határok közé beszorítani. Egy magyar erdő vagy bányamérnöknek szinte bibliai jelentősége van a közel egy évszázada történt kiüzetésnek a paradicsomból, az őshazánkból
Mitologiánk lett, a mi szűkebb szakmánk Kalevalaja, vagy Niebelung gyűrűje. A szájról-szájra adott hagyomány megosztott kincse lett azoknak, akik hinni akartak egy szebb és humánusabb múltban a hazug és sivár jelen helyett. Ahogy az élet dobált bennünket, csak nem minden megváltozott körülöttünk ahogy áhaladtunk az egyéni élet skálájának pontjain, úgy Selmec is más és más irányból bukkan fel az emlékezés ködéből .Három epizódot szeretnék megosztani az olvasóval, három kis lábjegyzetet egy egyén életéből öt évtizedes távolból.
1) 1954. Látszólag a hatalom nyert. Az egyetemet 'megtisztították', a hagyományokat üldözték. A waldenom eldugtam, épülta 'szocialismus', de öreg tanáraink és firmáink suttogva és félve, de hittel és reménnyel képeztek láncot kollektív multunk felé. Ami vonzó és értékes volt, az tiltva volt és ami utálatos és hazug volt az ment a napi árfolyamon - és bennünk nőtt a feloldhatatlan kiutat kereső feszültség. Mi kintlakók gyakran jöttünk össze a Fenyőgyöngyben. Egy este selmeci notákat énekeltünk és a nosztalgia, a kékfrankos, a tehetetlenség, a tenni akarás és a tiltakozás vágya kitört belőlünk. Olyan 'muszáj herkules'-i módra felvágtuk a karunk és vérrel felírtuk a falra: Selmec. Világos, okkersárga fal volt, a szín kontraszt is elég mutatós lett. Mivel a vérzés lassan állt meg, maradt még egy kis keretre való is. Ez az értelmetlennek látszó diákcsíny nekünk hitvallás volt, az hogy Selmec mindig élni fog bennünk. A felirás a falon maradt. Ahányszor bementünk , azt néztük meg elsőnek. Évek múlva a vendéglőt kifestették, de a felirásunkhoz nem nyúltak hozzá. Ott maradt mint élő memento.amíg a Fenyőgyöngyét lebontottak és helyére épült az új Lőver Szálló.

2) 1955. Tovább romlott a viszony a kintlakók és a 'Dimitrov' igazgató elvtársa között. Rossz szemmel nézte, ha évfolyam társainkat látogattuk, ingyen melegedtünk és megfertőztük kispolgári beállítottságunkkal az ott levőket. Koldus szegények voltunk, a kispolgári titulálás majdnem hízelgő lett volna ha nem szándékozott volna aljasúl elszigetelni bennünket. Ismét a selmeci hagyományokhoz fordultunk és megalakítottuk elődeinkhez hasonlóan a 'hegyközséget'. Kamarásom, Jandó Tibor volt a bíró, én voltam a 'főpenna'. Az Alpesi vendeglő lett a törzshelyünk és így lett egy meleg nappali szobánk a fűtetlen lőveri lakásaink mellé. Itt fűződtek közelebb a baráti szálak, itt éreztük igazán az összetartás erejét, és mint érdekes epizód, Roller jóvoltából megkaptuk az egyetemi italmérési engedélyét is, balek és valéta bélokra, így anyagi helyzetünk is javult. Csatolom az emlékeim között véletlenül megmaradt második évi tisztújító gyűlés meghívóját, amit selmeci hagyományok szerint az ujjlenyomatommal bélyegeztem le. Egy példányt otthon megtaláltak M. János barátunk lakásán házkutatás alkalmából évekkel később, és szegényt meghurcolták, hogy egy reakciós, államellenes titkos társaság tagja volt.

3) Minden igazhitű muzulmánnak egyszer életében el kell zarándokolnia Mekkába, ugyanúgy minden igazhitű erdésznek meg kell nézni Selmecet. Ez persze majdnem lehetetlen volt abban az időben. Selmec egy külföldi város, nincs is ott főiskola, és meg a'testveri szocialista országok'-ba se lehet utazni. Ráadásul pénz sincs meg ilyen zarándok útra se. Kósa Zoli barátomat, akinek édesapja még Selmecen végzett, és engem a fiatalos lendület, ostoba naivitás, csökönyös megszállottság, és elhatározasunk teljesen szokatlan és rendhagyó ötlete átsegített a kezdeti akadályokon, Erdészeti tanulmányútra adtunk be kérelmet és mivel Jablánczy professzornál jók voltunk erdőművelésből, ő meg ott vézett, ées szava is volt hivatalos helyeken így az egyetem segített. Győrben viszont az államvédelmi osztályon kétszer is kihallgattak bennünket, gyanakodva, hitetlenkedve, végül is nem útlevelet, hanem egy határátlépési papirt kaptunk. Egyedül a pénz kérdés maradt teljesen megoldatlan, de azt a jó Istenre hagytuk; talán az ég madarai és mezők virágai mellett ránk is gondol. A praxist befejeztem a barcsi fűrészeknél, Dobriban Géza firmám keze alatt. Biciklire ültem és Komáromban találkoztam Zolival. Átmentunk a Duna hídon, ahol semmi forgalom nem volt. A tucat unatkozó határőrből egy nyüzsgő hangyaboly lett. Még a biciklire ütött számot is leírták, egy óráig vacakoltak csehül, és mi időnként mondtunk valamit pl.'dobzse', 'igen', 'Zatopek', 'szerbusz', 'Dvorák', 'Prágai Dinamo'. Térképünk persze nem volt, de egy éve már egy öreg Kogutowicz

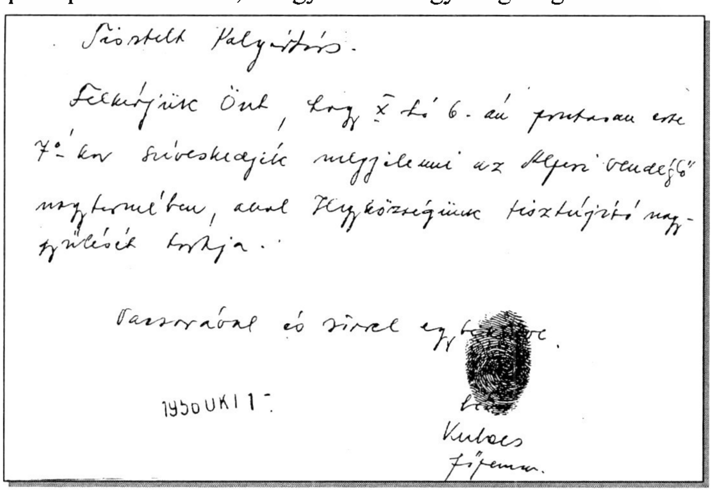
Tisztelt Hallgatótárs.

Felkérjük Önt, hogy X hó 6-án pontosan este 7°-kor szíveskedjék megjelenni az Alpesi vendéglő nagytermében, ahol Hegyközségünk tisztújító nagygyűlését tartja.

Kubacs
főpenna.

Manó térképen az agyamba véstem az egész felvidéket, sajnos minden helységnév németül volt. Össz felszerelésünk két strapa bicikli , egy pokróc, kiskabát, három rúd Pick szalámi - a legjobb nemzetközi valuta -, két karóra, amit orosz tisztektől vettünk borért Sopronban és 70 korona. Az út mellett, fák alatt, kazlakban, boglyákban aludtunk. A szalámit és órákat eladtuk, és csak kenyéren és sörön éltünk, ami hehetetlen olcsó volt. (Most 2005-ben ugyan ezt tapasztaltam, egy korsó igen jó sör olcsóbb volt mint 2 deci szóda). Nagyon sok domb volt, sokszor toltuk a biciklit, vagy teherautók mögé kapaszkodtunk, ha nem volt rendőr. De lejutottunk Selmecre. Áhitattal jártuk be a régi utcákat. Elképzeltük milyen lehetett itt a diák élet és tisztelettel hajtottunk fejet a régi épületek előtt,
ahonnan leszedték már az összes multunkra emlékeztető felírást. Egy öreg bányamérnökkel töltöttük az estet, aki nem régen szabadult mint politikai fogoly. Azóta is csak mint profétára gondolok rá. Lengyel származású volt, gyülölte a rendszert, nem volt mit vesztenie és változatlanul hajtogatta: "meglátjátok fiúk, hogy a magyarok és lengyelek nem sokáig tűrik már ezt a rendszert és ha nem is sikerül lerázni, de valami nagyon nagy kirobban, mert a pohár betelt".
Hogy erdészeti tanulmányút is legyen, bejártuk a Vág völgyét, a Magas Tátrát, megmásztuk a Lomnici csúcsot, eldugva bicikliket 1500-m magason. A szepességi városok után délre fordultunk, és Kassán ettük az első főtt ételt - bablevest - 15 nap után. Hidasnémetinél jöttünk vissza Magyarorszagrba, ahol szintén nagy eseményt okoztunk a határőröknek. Több mint 1000 km

után az út Pesten keresztül Sopronba nagyon simán ment. Az egyetemi ujságban írtam az utunkról, ami érdekes mert ebben diákok nem nagyon irtak. (abban a számban Tabaki (Tamási Miki) is irt, hogy az évnyitók mennyire elszürkültek). Idén vonattal tettem ezt az utat ellenkező irányból, és első selmeci zarándok utam emlékei mind felelevenedtek, ha a fiatalos energia már hiányzott is.

Selmec életem egy része volt és ma is az. Sok mindent jelent: több mint 50 éve látom baráti kézfogásban, összetartó megértésben, feloldódott boldog estékben, ahol az emlékezés tüze fellobban, a fiatalokkal való kapcsolat teremtésben, pohárköszöntőben és temetésben és az élet sok-sok apró mozzanataban. De azt is mondanám, hogy innen messziről, a Csendes Oceán partjáról és egy ködösödő öreg agyban Selmec és Sopron kezd összeállni egy egységes fogalommá, mint egy közös őshaza kettős tornyai. Ha néha hűtlenek is vagyunk hozzá egyénileg vagy közösen, de a fogalom érdemi része az változatlan és maradandó: az értékes múlt és tradíció tisztelete, baráti megértés és segítés,az egyén és közösség érdek azonossága, és egyfajta elkötelezettség, amelyik a tiszta és becsületes út fele ösztönöz bennünket.

(*Grátzer Miklós alias Kulacs)*

ÉLETUTAK/ÉLETPÁLYÁK

Beszélgetés Báthy István, volt I. éves erdőmérnök hallgatóval

Mikor vonultál vissza az aktiv foglalkozástól és mivel töltöd manapság a napjaid?

Kihasználva a kedvező lehetőséget, 1998-ban korai nyugdíjba mentem 36 évi munka után. Többen is kérdezték, hogy nem fogok-e unatkozni nyugdíjas éveim alatt. De mennyire, hogy nem! Mindég is éredeklődtem a katonai repülés iránt és még 1958-ban elkezdtem műanyag repülőgép makettokat építeni. (Vizsgák előtt mindég barkácsoltam egy-egy maketton 'idegnyugtatás' végett) Az utóbbi 47 évben vagy 750 makett építésére került sor. Ezek saját tervezésű és építésű vitrinekben vannak elhelyezve. A II.Világháború katonai repülés és ezen belül a Magyar Királyi Légierő történetével behatóan foglalkoztam. Az évek során cikkeim jelentek meg az International Plastic Modellers Society kanadai és amerikai ágának folyóiratában. Mindkét egyesületnek tagja vagyok már 40 éve. Punka György történész két könyvét, 'A Magyar Légierő'-t és 'A Messzer Bf-109-ek a Magyar Királyi Honvéd Légierőben'-t fordítottam angolra. Feleségem nagy segítségemre volt az én nem éppen shakespeare-i angolom javítgatásával. Éveken keresztül foglalkozom angolra fordítani és publikálni a Magyar Királyi Légierő, és ezen belül a legendás 'Puma' vadász osztály, szerepét a II.Világháborúban. Nagy megtiszteltetés ért 1998-ban, amikor a volt 'Puma' vadász osztály veteránjai beválasztottak tiszteletbeli tagnak a szövetségükbe. Csak hat vagy nyolc személyt ért ilyen megtiszteltetés. Az adományozott 'Puma' jelvényt büszkén viselem. 2000-ben házilag kiadtuk a 'World War II Combatants: The Prince George Connection' (II.Világháborús küzdőfelek: a princegeorge-i kapcsolat) című könyvemet. A könyv három kanadai és egy német repülő harci bevetéseinek történetére összpontosul, valamint annak a repülő szerencsétlenségnek a leírására, amely itt történt Prince Georgeban 1956 nyarán. Ezzel a könyvvel 2001-ben elnyertem a Jeanne Clark Local History Award díjat.

Milyen munkakörben s hol dolgoztál pályád alatt s mit tartasz karriered 'zenit'-jének, úgy egyéni megelégedettségben mint általános érvényű eredményekben?

Az egyetem elvégzése után 1961-ben nyári munkát kaptam a Yoho Nemzeti Parkban, Field, BC-ben mint földmérő. Munkám egy másodrendű út előzetes majd végleges vonalának a kitüzése, valamint a park új raktár és egyéb épület helyeinek a kitüzése volt. 1962-ben egy állandó segéd-erdőmérnöki állást kaptam a Cattermole-Trethewey Contractors Ltd.-nél, ahol erdőbecsléssel, vágásterületek és közelítő utak kitüzésével, egy 30 m-es rönkhíd tervezésével, valamint az ezekkel járó irodai munkákkal foglalkoztam a Bute Inlet végén, a Bishop és a Southgate folyók völgyeiben, valamint a partvidéki Quatam folyó völgyében és Port Douglasban, a Harrison tó északi végében. Viszont én még a Nemzeti Parkokban való alkalmazásom idején elhatároztam, hogy az erdők kitermelése helyett az erdők védelmével és felüdülésre való használatával fogok foglalkozni, ezért 1965-ben a Lower Mainland Regional Planning Board-nál (állami környék és környezet-rendező iroda) helyezkedtem el, amelynek hatás körzete kiterjedt a Fraser folyó alsó völgyére. Az ott szerzett tapasztalataimnak nagyon jó hasznát vettem további karrierem alatt. Amikor a tartományi kormány 1969-ben új tervezesi rendszert hozott be s végrehajtására Regional District-eket alapított, munkahelyem egyidejű megszűnésével a Prince Georgeban újonan megalakult Fraser-Fort George Regional District Planning Department-nél (terv hivatal) jelentkeztem. Amikor megkérdeztem, hogy kell-e ajánló levél, a válasz nagyon meglepett: "aki Victor Parkernek dolgozott annak nem kell ajánló level". Igy kezdődött a 29 év és egy napig tartó munkaviszonyom Prince George-ban. Alkalmam nyílt résztvenni a létesítendő 'regionális park'-ok létrehozásában és a műemléknek számító

épületek védettségének biztosításában. Emellett természetesen részt vettem az 52000 km²-es területünk helyi, környékbeli és környezetbeli övezetekre való felosztásában és terveinek készítésében (zoning by-laws, community and regional plans) és az ehhez szükséges térképek elkészítésében. A földterületek megszerzése regionális parkok céljára már 1970-ben elkezdődött. Ezenbeli munkakörömhöz tartozott különböző állami hivatalokkal kapcsolatot fenttartani (legtöbb terület állami tulajdon volt), fejlesztési terveket készíteni a létesítendő parkok részére és azokat kivitelezni a terepen. Ugyancsak részt vettem annak az Official Regional Park Plan (hivatalos terv) elkészítésében, amely egyike volt az elsőknek a tartományban. (A regionális park a tartományi és a városi park szintje közt van.) Jelenleg az itteni Regional District 11 parkot tart fenn. A Giscome Portage Regional Parkban található az 1912-ben épült Huble House (tanyaház), amelynek fejlesztése, a ház és egyéb gazdasági épületek helyreállítása, valamint újáépítése több mint tíz évig tartott. A park népszerűsége a műemléknek számító Huble háznak köszönhető és a nyaranta megtartott XX. század eleji életet ismertető programoknak, mint például a birka-nyírás, szappanfőzés és kovácsmunka. A 29 év alatt néhány bizottságban is képviseltem az irodánkat, mint például a PG Community Heritage Commission (Műemlék Bizottság) és a PG Airport Advisory Committee (Repülőtéri Tanácsadó Bizottság). A Regional District nevében írtam alá azt az okmányt, amely a közel 25 km hosszú Cranbrook Hill Greenway Trail System-et (zöldövezti ösvény-rendszer) létesítette. Mindent összevetve elégedett vagyok az elért eredményeimmel. Mondhatnám mint egy kultúrmérnök működtem pályám alatt. A 'zenit' határozottan a parkok létesítése volt és a már majdnem száz éves Huble Homestead megőrzése az utókor számára.

Mennyiben segített pályád alatt iskolai végzettséged, egyéni képességed, esetleg soproni öregdiák kapcsolataid és általában az adott lehetőségek kihasználása?

Minden állásomat a diplomámnak köszönhettem, ami mindenütt szükséges volt a kezdő lépéshez. A tantárgyaink közül igen nagy hasznát vettem a geodéziának, úttépítésnek, fotogrammetriának, és részben a növénytannak és az ábrázoló geometriának. Soproni kollegákkal nem voltak szakmai kapcsolataim. Szoros baráti kapcsolatok viszont sokat segítettek az itteni élet gazdagabbá tételében.

Vannak-e kapcsolataid Magyarországgal, s miben nyilvánulnak meg azok?

György öcsém és családja, más rokonaim, valamint barátaim és ismeröseim élnek otthon. A kapcsolat fentartás főleg 'e-mail'-en keresztül történik. Összesen hatszor voltam otthon és Ausztriában, ahol egy nagyon kedves soproni barátom él. Bár Pápán születtem, Győrben érettségiztem, a Révai Miklós Gimnáziumban de formáló korai eveim alatt Sopronban laktunk s ezért mindig soproninak tartottam magam. Nagyon szerettem a soproni erdőket s az azok utánni vágy vezetett vissza 1956-ban az Erdőmérnöki Főiskolára.

Hogyan alakult családi életed, házasodás, gyerekek érkezése?

Családi életem is elég változatos volt. Első, 1964-beli, Carole Stuart-al való házasságomból két gyermekünk született: Anne (1965) és Stephen (1970). Az utóbbi 23 évben Margaret Adderley-vel együtt bandokulunk az élet többnyire síma útján, aki jó feleség, élettárs, anya és támogatója munkámnak. Tanítói képesítését mint az 1994-ben létesített University of Nothern British Columbia első végzett hallgatója szerezte. Feleségem, előző házasságából három gyerek anyja [Jody (1967), Wesley (1973) és Michael (1975)] igy együtt öt gyereknek vagyunk szülei.

Van-e magyarságtudata gyerekeidnek, érdeklődnek-e magyar vonatkozású dolgok iránt, beszélnek-e magyarul?

Terjedelmes családunkban csak én beszélek magyarul. Négy gyerekünkkel jártunk Európában 1985-ben, ahol feleségem rokonságát látogattuk meg Svédországban, majd pár hetet Magyarországon töltöttünk. Anne lányunk érdeklődik legjobban magyar vonatkozású dolgok iránt és örömmel vesz részt a Nanaimoban évente megtartott 'balek-találkozó'-kon.

Hányan vannak az 'utódaid' (gyerekek, unokák), merre szóródtak, mivel foglalkoznak?.

A legutóbbi fejszámláláskor volt egy foci csapatra való unokánk. Annenek két lánya és két fia van, Stephennek, Jodinak és Michaelnek egy fiu és egy lány, Wesletnek egy fia van. Gyerekeink szétszóródtak a szélrózsa minden irányában; Vancouver szigeten, Saskatchewanban, Albertaban és Japánban. Anne, mivel a gyerekei már elég nagyok, jelenleg nem hivatásos ápolónői tanfolyamot végez, Stephen az építőiparban dolgozik. Jodi háztartást vezet, wesley ingatlan-közvetítő, Michael Japánba ment angolt tanítani. Mindkét fiu egyetemet végzett.

Térj ki bár mi más témára, amiről mondani szeretnél valamit?

A munkám mellett társadalmi szervezeteknek is voltam tagja. A tartományunk ÉK részét a maximálisan megengedett hat évig képviseltem a BC Heritage Society (BC Örökség Egyesület) igazgatói testületében. Sikeresen jártam közbe annak a mozgalomnak az ügyében, amely biztosította, hogy a 'nemzeti ereklyének' számító 'Grumman Goose' repülő-csónak Kanadában maradt és ami most a Canada Aviation Museum-ban van elhelyezve, Ottawaban. A műemlék/örökség terén végzett munkámért 1996-ban a 'BC Heritage Trust Award of Recognation' elismerő oklevéllel tüntettek ki. Örökös tagja vagyok a Huble Homestead/Giscome Portage Heritage Society-nek és a Fraser-Fort George Museum Society-nek. Az utóbbi igazgatói testületének 14 évig voltam tagja. Az utóbbi években főleg makettek építésével töltöm az időmet. Na meg hosszú utak megtételével látogatni gyerekeinket itt Kanadában és résztvenni makett 'megmérettetés'-eken egész Ny-Kanadában és É-Ny Egyesült Államokban. (Eddig 121 'mérettetés'-en vettem részt.)

Még mindég itt a 'végeken', Prince George-ban lakunk, immár 36 éve és szeretettel látunk vendégül minden volt soproni diákot aki felmerészkedik ide 'északra'. Majd kivisszük őket a Huble Tanyára.

Beszélgetés Kiss Gyula volt III. éves hallgatóval

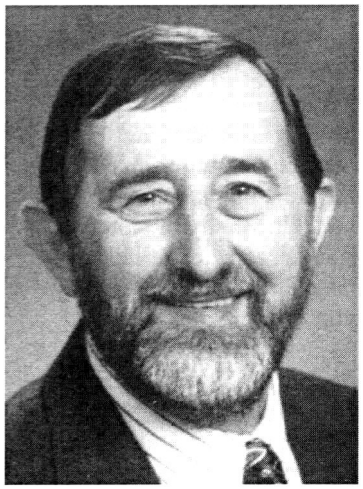

1. Mikor vonultál vissza az aktiv foglalkozastól és mivel töltöd rnanapság napjaidat?
1997-ben léptem nyugalomba, mikor megpályáztam a coldstreami polgármesteri állást, amit sikeresen meg is nyertem. Három évig voltam polgármester és előtte hat évet töltöttem le 'councillor'-ként, de azután sem hagytam abba a politizálást és az idén ismét belépek a helyi választásokba mint councillor. A politika mellet sokat barangolok a helyi provinciális parkban, kertészkedem és gyakran megírom észrevételeimet a helyi újságban.

2. Milyen munkakörökben s hol dolgoztál pályád alatt s mit tartasz karriered 'zenit'-jének, úgy egyéni megelégedettségben mint általános érvényű eredményekben?
Két állandó jellegű állásom volt: palinológus (megkövesedett pollenek és virágporok tanulmányozója) Kaliforniában három évig, majd fanemesítő itt Brit Kolumbiában 30 évig. Az utóbbi állásom igen kielégítő és élvezetes volt. Megbízatásom a fehér lúcok genetikai feljavítása volt, melyet sikeresen elindítottam és jelenleg az általam tervezett magtermő ültetvények szolgáltatják a lúcfenyő csemetekertek mag szükségletét. Talán a legjelentékenyebb eredményem a Kalamalka Forestry Centre felállítása volt itt Vernonban. Prince George-ban kezdtem munkámat, de mivel az éghajlat ott nem volt alkalmas magtermelésre azt javasoltam, hogy vigyük át a kisérleti állomást és a magtermelő ültetvényeket Vernonba. Kollégáim erősen ellenezték javaslatomat, de hosszú viták után sikerült meggyőznöm főnökömet javaslatom értékéről. 1976-ban költöztünk Vernonba és javaslatom sikeresnek bizonyult. Azóta egyéb fafajok genetikai feljavítását is itt folytatják és az általam kidolgozott terveket használják mintának. A kormány és több erdész társaság úgy döntött, hogy magtermő állományaikat itt az Okanaganban létesítik meg. Azóta öt vagy hat magtermő ültetvényt létesítettek környékünkön. Kisérleteim folyamán bebizonyítottuk, hogy a lúcfenyők ormányos bogár elleni védekezésnek genetikai alapja van és ezt a védekezési módszert beiktattuk keresztezési munkánkba. Egy másik javaslat, mely nagy sikernek örvend az, hogy deritett szennyvizet használunk ültetvényeink öntözésére.

3. Mennyiben segített pályád alatt iskolai végzettséged, egyéni képességed (rátermettség, munkabírás, elkötelezettség); esetleg soproni öregdiák kapcsolataid és általában az adott lehetőségek kihasználása?
Természetesen a fő követelmény állásom megszerzéséhez az erdész diploma volt és a minimális MSc genetikai vonalon szintén szükséges volt. Hogy eredményeimet elérjem, kénytelen voltam erőszakosan követni célkitűzésemet és nem fogadni el az eredeti 'nem'-et válaszként, mikor beadtam javaslataimat. Érdekes gyakori jelenség, hogy ''managerek' felfogadnak kutatókat és utánna ők próbálják megmondani a szakembernek, hogy hogyan végezze kutatását. Sokat kellett bizonygatnom, hogy terveim kivitelezhetőek és célszerűek. Végül még is sikerültek terveim.

4. Vannak-e kapcsolataid Magyarországgal s miben nyilvánulnak meg azok?
Magyarországon egyszer tartottam előadást kutató munkámról a Soproni Egyetemen, de sajnos mint államilag alkalmazott kutatónak, pénz hiányában, kevésés alkalmam volt külföldi utakra járni. Jelenlegi magyar kapcsolataim csupán családom tagjaival van.

5. Hogyan alakult családi életed - házasodás, gyerekek érkezése, nevelése, tanittatása?. Hányan vannak 'utódaid' (gyerekek, unokák), merre szóródtak, mivel foglalkoznak
1961-beli, Janet King-el való házasságomból egy lány, Suzanne (1962), és két fiú, Erik (1967) és Richard (1969), eredt.. Sajnos, állásom miatt gyakran voltam távol otthonomból és így lassan elhidegültünk egymástól. Mikor Vernonba költöztem 1976-ban nejem ott maradt Prince George-ban Suzann-al és Erikkel. Richard velem jött Vernonba. Három évvel később ismét megházasodtam (félhivatalosan) három fogadott gyermekkel. Tizenöt évig éltünk együtt. Az utóbbi 10 évet harmadik élettársammal, Debbie Gibson-al töltöm. Lányom középiskolai végzettsége után férjhez ment, de később elvégzett egy 2-éves üzleti kurzust. Három fiú unokám van lányom segítségével. Erik harmadéven otthagyta az egyetemet és munkát vállalt egy társaságnál, melyet később megvásárolt az Electronic Arts cég és ma is ott dolgizik 'Senior softwear engineer'-ként Burnaby, BC-ben. Richard két magas ösztöndíj ajánlat közül a Simon Fraser Egyetemet választotta, ahol 1987-ben, 25 ezer dolláros ösztöndij mellett tandijmentesen végzett. Szintén ösztöndíjjal szerezte meg a 'Master of Science' diplomáját Kaliforniában, a UCLA-én és Sunnyvale, Kaliforniában dolgozik szintén 'Senior softwear engineer'-ként a 'Health Hero Network' társaságnál. Suzanne elvált és Phoenix, Arizonában él. Erik nős utód nélkül Coquitlan, BC-ban él, Richard még agglegény.

6. Van-e magyarságtudata gyerekeidnek, érdeklődnek-e magyar vonatkozású dolgok iránt, beszélnek-e magyarul?
Sajnos, gyermekeim nem beszélnek magyarul, mivel feleségem kanadai volt és jómagam sokat voltam távol a családtól terepmunkán és más utakon. Attól függetlenül Richard megszerezte magyar állampolgárságát és van magyar útlevele is.

7. Térj ki bármi más témára, amiről mondani szeretnél valamit.
Természetesen voltak nehéz napjaim életemben. 1974-ben végbél rákra operáltak és azt hittem az életem végét jelzi. Nem úgy történt és colostomiám ellenére életem fő eredményeit azután sikerült megvalósítanom.

Beszélgetés Bódig József, volt III éves hallgatóval

Mikor vonultál vissza az akti foglalkozástól, és mivel töltöd manapság napjaidat?

Én többször mentem nyugdíjba. Először Colorado State University-től 1989-ben, huszonhét évi oktatás és kutatás után. Még mindég tartom a kapcsolatot az egyetemmel, mint Emeritus Professor of Wood Science and Civil Engineering. Második nyugdíjba menetelem a magam-alapított Engineering Data Management (EDM) vállalattól lett 1999-ben. Időnként még dolgoztam ennek a vállalatnak, különböző mérnöki faszerkezetek problémáin. E mellett még tovább tartottam a kapcsolatomat EDM-el mint Chairman of the Board of Directors. Egészségi okok miatt teljesen abbahagytam szakmai munkámat 2004-ben. Amíg egészségem engedte segítettem házakat építeni gyermekeimnek, bútorokat készítettem, kertészkedtem, horgásztam, kártyáztam, valamint utaztam a feleségemmel itt Észak Amerikában és külföldön.

Milyen munkakörökben s hol, dolgoztál pályád alatt, s mit tartasz karriered 'zenit'-jének, úgy egyéni megelégedettségben, mint általános érvényű eredményekben?

Az én pályafutásom különböző kezdeményezések alapján alakult ki. Gönc-ön töltöttem gyermekkori éveimet, ahol minden gyereknek a földművelés egy alapvető foglalkozása volt. Sok időt töltöttem nagyapám asztalos műhelyében, ahol megszerettem a szakmáját. Az alsó gimnáziumi éveimet a Sátoraljaújhelyi Piarista Gimnáziumban töltöttem. Azonban, a merev iskolai képzés nekem nem volt a kedvencem és így nem folytattam tovább tanulásomat. Egy ideig apám fűszer üzletében voltam kiszolgáló. Tizenhat éves koromban felvettek szaktanulónak a Diósgyőri Vasgyárba. Ott a hároméves kiképzést két év alatt befejeztem és elnyertem a mintakésztő mester fokozatot. Ugyanakkor, magán kezdeményezés alapján megtanultam a bútor asztalosi szakmát is. Kevés ember volt olyan, mint én, aki egy vasgyárban fa mintákat késztett. Úgy gondoltam ez a szakma lesz az én hivatásom, de a sors nem ezt hozta. Egyik nap a műhely igazgatója megkérdezte, elmennék-e továbbtanulni a Soproni Erdészeti Szakérettségi két éves tanfolyamára? Mivel továbbra is a fával való kapcsolatokról volt szó, ezt az ajánlatot elfogadtam.

A szakérettségit elkezdtem 1952 őszén Sopronban. Onnan felvettek a Soproni Erdőmérnöki Főiskolára 1954 őszén. A további történetek közismetek. A UBC Sopron Division-on 1959-ben végeztem. Továbbtanulásra kaptam egy ösztöndíjat a seattle-i székhelyű University of Washington-tól. Itt szereztem meg a Master of Forest Products oklevelet 1961-ben és a Ph.D fokozatot 1963-ban.

Végzésem utáni első állásomat Colorado State University ajánlotta Fort Collins-ban. Itt kezdtem oktatási és kutatási munkáimat, mint Assitant Professor of Wood Technology and Assistant State Forester. Előmenetelem elég gyorsan sikerült. Az Associate Professor of Wood Science fokozatot megkaptam 1965-ben és a Professor of Wood Science and Civil Engineering fokozatot 1969-ben. E mellett még edzője voltam az egyetem labdarúgó csapatának majdnem húsz éven keresztül.

Professzor társaimmal megalapítottunk egy konzultáló vállalatot (EDM) 1982-ben. Annak először alelnöke, majd később elnöke lettem. Ezt a címet nyugdíjba menetelemig tartottam. Egy ideig dolgoztam az egyetemen és a EDM-nél is, de a munka túl sok lett és ezért 55 éves koromban nyugdíjba mentem az egyetemről. Karrierem 'zenit'-jét nehéz meghatároznom, mert életem alatt különböző problémákkal foglalkoztam. Talán az egyetemi munkálkodásom alatt elért eredményeimből lehetne választani, de melyiket? A szakkönyv (J.Bodig and B.A.Jayne - Mechanics of Wood and Wood Composites) amit főleg én írtam meg és több nyelvre is le lett fordítva; a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemtől kapott 'Doctor Honoris Causa'; a több mint 160 szakmai cikkem; a két Markwardt Wood Engineering Award (Forest Products Research Society és American Society for Testing and Materials); A Lifetime Wood Engineering Achievement Award (Forest Products Society), vagy talán a konzultáló vállatunk megalapitása ami már 23 éve áll fenn és jelenleg több mint 50 alkalmazottja van. A 17 országban tartott előadás sorozatom sem marad túl hátra.

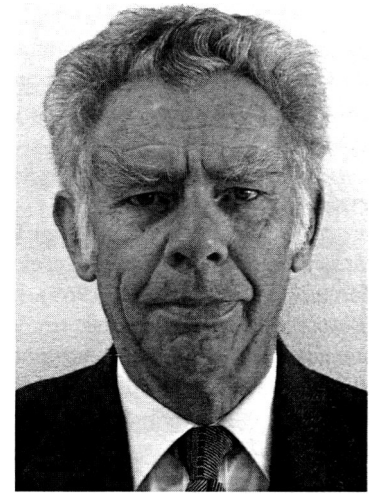

Mennyiben segített pályád alatt iskolai végzettséged; egyéni képesség (rátermettség, munkabírás elkötelezettség); esetleg soproni öregdiák kapcsolataid és általában az adott lehetőségek kihasználása?

Ahogy már válaszoltam az előző kérdésre, az én életem alakulását nagyon sok ember és hely fojásolta be. A sikereimet talán a sokféle munkáimnak és a különböző emberekkel való együttműködéseknek köszönhetem. Talán az is hozzájárult ahhoz, hogy én mindég olyan helyekre jutottam, ahol alkalmam volt az adottságokat kihasználni. Példának mondhatnám Colorado State University-t. Amikor én elkezdtem munkámat, ott jóformán semmi alapvető felszerelés vagy szaktudat nem volt a fa mechanikai tulajdonságaival kapcsolatban. A kényszer úgy hozta, hogy össze kellett fognom mérnök kollégáimmal és kemény munkával felépíteni a világ egyik legelismertebb 'wood engineering' felsőfokú oktatását.

Vannak-e kapcsolataid Magyarországgal s miben nyilvánulnak meg azok?

Amikor a politikai helyzet megengedte, többször elvittem családomat rokonlátogatásra-Magyarországra. Amikor a magyar állam és az USA aláirt egy kulturális együttműködési szerződést, én voltam az elsők között, aki felvette a kapcsolatot a soproni egyetemmel. Egy hét-tagú Colorado State University delegációt vezettem Sopronba 1978-ben. Ennek alapján egy fél-évet dolgoztam Sopronban. Ez után sikerült három soproni egyetemi oktatót kihozni hosszabb időkre Colorado State University-re. Szaklevelezés és közös szakcikkek kiadása tovább folytatódott. Segítettem megszervezni két nemzetközi konferenciát Sopronban a faanyagok roncsolásmentes vizsgálata körében. Az első ilyen nemzetközi konferencia Európában először Sopronban volt 1994-ben, aminek én voltam a díszelnöke. A harmadik európai konferencia a fenti témában ismét Sopronban került megrendezésre, ahol én voltam a 'témaindító' előadó A konferenciák alkalmával. tartottam előadásokat is a soproni egyetemen.

Ahol tudok, segítek a magyar ügynek. A konsultáns vállalatom műszereket adományozott az egyetemnek. Én eljuttattam az egyetem könyvtárának a National Geographic harmincévi közleményeit. Könyveket adományoztam a könyvtárnak, és minden évben megrendelem a Forest Product Journal-t, ugyanúgy, mint az erdélyi Brassói Egyetem magyar nyelvű tagozatának.

Hogyan alakult családi életed – házasodás, gyerekek érkezése, nevelése, taníttatása?

Házasságot kötöttem Verna Jean West-el, egy Seattle-i születésű leánnyal 1962-ben. Három gyerekünk született: Ilona (1963), Marcus (1965) and Péter (1969). Ilonának egy fia született – Joshua (1985) és Marcusnak egy leánya – Ashley (1993). A családom támogatásának köszönhető, hogy a soproni csoporttól való elválás után sikerült felépíteni életemet.

Hányan vannak utódaid (gyerekek, unokák), merre szóródtak, mivel foglalkoznak?

Nekünk három gyerekünk és két unokánk van. Ilona egy állatorvosi rendelőben dolgozik és Windsor városban lakik közel hozzánk. Marci ismét közel lakik hozzánk Severence városban és Fort Collins városnak dolgozik, mint 'geographic information system' térképező. Péter Colorado állam délnyugati részén lakik Durango városban, ahol korházban dolgozik a pathologiai osztályon.

Van-e magyarság tudata a gyermekeidnek, érdeklődnek-e magyar vonatkozású dolgok iránt, beszélnek-e magyarul?

Feleségem, gyermekeim és unokáim mind tudatosak a magyarságról. Kivéve az unokákat, többször voltak Magyarországon. Tudnak egy pár magyar szót is. Mindegyikük kedveli a magyar bort! Amikor fiatalabb fiam, Peter megünnepelte az utolsó (14000 + láb magas) hegy megmászását (itt Colorado-ban 54 ilyen csúcs van!) akkor a rokonsággal és barátokkal tokaji aszút ittak a hegycsúcson.

Térj ki bármi más témára, amiről mondani szeretnél valamit.

Szerintem az ész csak egy másodlagos szükséglet, ha valakinek szerencséje van. Én ebbe a csoportba tartozom. Nem is tudom kiknek köszönhetem boldog életemet. Valahogy mindég voltak pártfogóim, akik segítettek az előrejutásomban. Például, a Diósgyőri Vasgyárban köztudat volt, hogy engem nem érdekelt a politika. Ennek ellenére valaki javasolt engem a szakérettségire. Ugyan ilyen körülmények alatt lettem osztálymegbízott a szakérettségi tanfolyamon. Amikor a magyar nyelvtannal volt problémám, tanárnőm külön órákat adott iskolán kívül. Miért vettek fel engem az egyetemre, amikor ismeretes volt, hogy én nem voltam a rendszer támogatója? A soproni egyetemi felvételi vizsgán nekem semmi féle szakra-szóló kérdést nem tettek fel. Csupán arra a kérdésre kellett válaszolnom, hogy 'igaz-e Bódig elvtárs, ha valaki jó szaktudású, de a politikát nem érdekli az csak egy fél ember?'. Erre a kérdésre csak egy választ lehetett adni, ha be akartál az egyetemre jutni. Életem egyik legfontosabb elhatározása a magyar határ átlépése volt 1956. november 4.-én. Álltam a határon és azon fontolkodtam, hogy maradjak-e Magyarországon vagy lépjem át a határt? A veszéllyel járó otthon maradás vagy a teljesen ismeretlen nyugati világ között kellett választanom. Mielőtt elhatároztam cselekvésemet megfogadtam magamnak, hogy bármi elhatározásra jutok, abban soha nem fogok kételkedni. Ettől kezdve én már csak előre néztem és nem gondolkoztam azon, mi lett volna, ha otthon maradok.

Beszélgetés Varga Pál, volt IV.éves hallgatóval

1. Mikor vonultál vissza az aktiv foglalkozastól és mivel töltöd rnanapság napjaidat? 1992-ben vonultam vissza a Macmillan Bloedel Faipari Vállalattól 32 évi munkaviszony után. Egész karrierem alatt ugyanannak a vállalatnak dolgoztam, de természetesen különböző munkahelyeken. Még dolgos éveim alatt sokat tervezgettük az ide-oda utazás s röviddel viszvonulásom után vettünk is egy 26 láb hosszú, kis teherautóval vontatható lakókocsit arra a célra. Előbb azért építtettünk magunknak Vancouver Sziget keleti partján, egy korábban vásárolt partközeli telken, Nanoose Bay-ben egy új házat. Ezután tél felé rábízzuk házunkat a riasztó berendezésre és két oldali szomszédainkra s megyünk le deli irányban s meg se állunk Yuma, Arizona-ig, ami a mexikói határ közvetlen közelében van. Ott 'lehorgonyozunk' pár hónapra s élvezük, a napos, meleg klíma mellett a két ezernyi hasonló céllal odaérkező nyugalmazott éveiket élvezők társaságát. Röplabdázással és pingpongozással tartom jól egészségi állapotomat. Onnan teszünk kissebb kirándulásokat a közeli környék híresebb helyeire. Nagyon sokan magyar ismerőseink közül hasonlóan cselekednek s gyakran egész kis magyar kolónia alakul ott ki a téli hónapokaban. Természetesen nem minden évben tesszük ugyanazt, utirányunkat rendszeresen változtatjuk s nagy kerülőkkel meglátogatjuk USA nyugati részeinek nevezetességeit. Voltunk már öt hetes túrán Alaszkában is 'vontatott házunkkal', ahol minden járható utat bejártunk. Ott aztán kiélhettem horgász szenvedélyem, kristályvizű sebes folyasú patakokban 'sockeye' lazacra pecázni. Különben a lazac halászatot már vagy negyven éve komolyan veszem. Szerencsémre feleségem is horgászapa szárnyai alatt nőtt fel s ő is szeret halászni.Vancouver sziget nyugati partjára rendszeren eljárunk barátaimmal s 159 lóerő motoros csónakommal már vagy 20 km-nyire is elmereszkedtünk a parttól a Csendes Oceánon. Szintén gyakran utazunk Kanadában és Európában is.

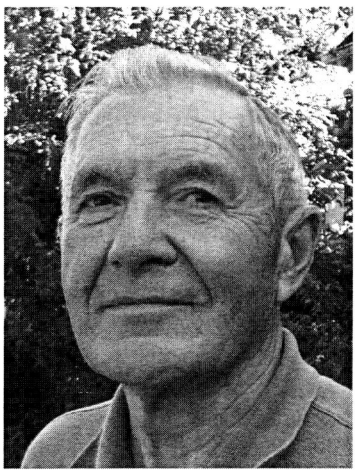

2 Milyen munkakörökben s hol dolgoztál pályád alatt s mit tartasz karriered 'zenit'-jének, úgy egyéni megelégedettségben mint általános érvényű eredményekben?

Kanadai életem első három nyarán fakitermeléseken dolgoztam mint fizikai munkás Vancouver Sziget és a tartomány belső részeiben. Végzésünk évének őszén, 1959 novemberében megpályáztam egy újságban hirdetett segédmérnöki állást s egy sikeres intejú után állást kaptam a Vancouver-szigeti Franklin Lake fakitermelő divisional. Csak akkor tudtam meg a felvevő vállalat nevét. Munkaköröm teles egészében fakitermelő utaknak a kitűzése volt, főleg terepmunka, de az adatok térképekre vitele már irodai munkát is jelentett. Két év után vállalatom áthelyezett, nem éppen kívánságomra, a Queen Charlott Sziget-i Juskatla központú fakitermelő telepre hasonló munkakörbe, de szélesebb felelősséggel biró és jobban javadalmazott állásba. Dolgozott ott akkor a Soponiak közül Tresó Feri és Ravai Jancsi is. Világ

hátamögötti hely volt az, de ott kedveltem meg a horgászást, mivel hétvégeken nem volt mit csinálnunk. 1964-ben jött a jó hir a Vancouver Szigeti Menzies Bay-be való áthelyezésemről s kerületi mérnöknek való kinevezésemről. A kinevezés akkor már magába foglalta az úttervezésnek minden mérnöki csinját-binját s a fakitermelési tervek az állami követelményeknek megfelelő elkészitését. A kezdeti évi 15-20 km út épitése a termelés növelése érdekében évi 30-40 km-re növekedett. Azok az évek voltak talán legkielégitőbbek pályám során, mert jól ment a munka, nem voltak különösebb problémák, jól fizettek és fiatalal házasok voltunk. 1971-ben ismét költöznünk kellett, a vállalat legnagyobb működési területére, pályám kezdeti állomására, a Franklin River divizióra helyeztek mint 'divisional engineer', tehát előző munkakörömhöz hasoló titulussal, de nagyon megnövekedett feladatkörrel. Egy év mulva pedig már mint az újonnan alakitott Sproat Lake Division igazgatója kaptam megbizatást. Ebben az időben, az erdészeti termelés növekedése s a szervezett munkássággal való kapcsolatok javitása érdekében a nagy működési területeket feldarabolták s több uj diviziót alakitottak. Ilyen volt az én új munkahelyem is. Működési területemen 120-140 munkás dolgozott, 10-15 műszaki és adminisztrációs személy támogatásával. Az igazgató mindenért felelős volt. A profitabilitás érdekében a termelés szinten tartása, a termékminőség biztositása a megadott költségvetés keretében mindenek előtt jött. Minden nap új kihivásokal kellett szembe nézni. Az időjárástól sokk függött. Baleset vagy tűzveszélytől kezdődően a munkagépek váratlan elromlásáig mind veszélyeztette a napi tervek teljesitését. Sok időt vett igénybe a szakszervezetekkel való tárgylás, amit nagy tapintatossággal a munkafegyelem fenntartása érdekében kellett végezni. Hosszú napokat kellett ledolgozni, de otthon sem lehetett nyugton az ember mert minden problemával az igazgatóhoz jöttek. 1974-ben igazgatói minőségben felelőssé tettek egy új divizió (Sarita) létesitéséért, ami a nagy Franklin divizió kettévágásából jött létre. Ott egy éven belül a semmiből kellett irodaházat, gépjavitó műhelyt s mindennek tetejébe egy szikás területen rönk válogató és tátoló teret épiteni, amellett, hogy a termelés tovább folyt. Napi 1600-1800 köbméter rönköt termeltünk működési területünkön. Ez ment 1981-ig, amikor az erdészeti termékek világpiaci árának a csökkenése és az egyre fokozódó nyomás a környezetvédelmi csoportosulások által lenyomta a vállalat működésének gazdaságosságát s az létszám csökkentéssel próbálta menteni
helyzetét. Következménye az lett, hogy a korábban szétválasztott diviziók ismét egyesitve lettek, erősen leszűkitett termeléssel. Engem akkor áthelyeztek Ucluelet térségébe mint divizió mérnök, ahol 1992-ig, nyugalmazásomig dolgoztam.

3. Mennyiben segitett pályád alatt iskolai végzettséged, egyni képességed (rátermettség, munkabirás, elkötelezettség); esetleg soproni öregdiák kapcsolataid és általában az adott lehetőségek kihasználása?

Legfontosabb adottságomnak feltaláló képességemet tartom, hogy különböző helyzetekben rá tudtam érezni hogy mi a fontos, hogy mi az amit elsőnek meg kell tanulni, amit el kell sajátitani az adott feladat elvégzéséhez. Természetesen ehhez az iskolai évek alatt elsajátitott műszaki tudás elengedhetetlen volt. Szintén fontosnak tartom a munkatársakkal való bánásmódot, ugy alárendeltekkel mint felettesekkel, minden esetben megtalálni a megfelelő hangot a kommunikációkban. Amikor mi elkezdtünk dolgozni a lehetőségek nagyon nagyok voltak, de kellett tudni élni velük. Keményen kellett dolgozni, megmutatni munkáltatónknak műszaki képességeink mellett igyekezetünket is. Matematikai alapismereteink, amit még középiskolából hoztunk, majd az egyetemen felerősitettünk hamar feltűnt feletteseinknek s ezért korán megbíztak munkánkban. Gyors elörehaladásunkat néha 'ferde szemmel nézték kanadai kollegáink. Sokat segített, ha volt előrelátó képességünk, ami elengedhetetlen tulajdonság tervek készitéséhez. Erdészetben tervek készitése pedig fő feladat. Ami visszatartott bennünket az előrehaladástól kezdetben nyelvtudásunk hiánya volt. Általában igaz az hogy nekünk magyaroknak többet kellett produkálni, hogy azonos elismerést kapjunk.

4. Vannak-e kapcsolataid Magyarországgal s miben nyilvánulnak meg azok?

Magyarországi kapcsolataim sajnos nem erősek, mivel szüleim elhaltával, egyedüli gyerek lévén, csak egy unokatestvérem maradt, aki szintén korán távozott s igy most rokoni kapcsolataim csak másod unokatestvérekre korlátozódnak. Viszont eljárok évfolyam találkozókra s voltam több gimnaziumi összejövetelen is Pápán.

5. Hogyan alakult családi életed - házasodás, gyerekek érkezése, nevelése, tanittatása?

Négy évi ismerettség után, 1965-ben, miután visszakerültem elszigetelt munkahelyemről, feleségül vettem Sharon Quast tanítónőt. Szerencsémre halász-apás házban nevelkedett és szerette is a halat, igy nem volt nehéz hozzászoknia halászó tevékenységeimhez. Lányunk, Karolin 1971-ben érkezett, fiúnk Lőrinc egy évvel később. Mindkét gyerekünknek olyan nevet adtunk, amely hasonlóan hangzik magyarul és angolul is. Jó diákok voltak s uclueleti középiskolás éveik után egyetemet is végeztek. Karolin tanárnő lett az U of Victorián, Lőrinc pedig patikus a UBC-n. Fiunk megszállott sportoló volt kis korától fogva s az egyetemen evezős lett. A kanadai nemzeti 8-as csapat tagjaként részt vett három világbajnokságon s az egész család együtt drukkolhatott neki az olimpián Sidneyben. Fiam még nőtlen s Victoriában a Costco 'nagybani' üzlet patika vezetője. Lányunk 1997-nen ment férjhez s ma három unokánk, egy lány és két fiú édesanyja Coquitlanban.

6. Van-e magyarságtudata gyerekeidnek, érdeklődnek-e magyar vonatkozású dolgok iránt, beszélnek-e magyarul?

Magyar nyelvtudásuk csak egy két szó erejéig terjed, nagyon tudatában vannak, hogy apjuk honnan származik. Sokszor voltunk otthon együtt látogatóban és nagyon szerettek menni. Lányomnak is elő útja új férjével Magyarországra vezetett. Mindkét gyerekem tartja a kapcsolatot a távoli rokonnak nevezhető második unokatestvérem fiával. Tehát, ragaszkodnak magyar gyökereikhez

7. Térj ki bármi más témára, amiről mondani szeretnél valamit.

Mindenki saját módján éli életét. Sokan könyvet irnak, fabrikálnak, épitgetnek dolgokat. Nekem a természet adta szépségek élvezete a fontos. Nagyon sokat vadásztam és halásztam s talán a sok szabadban töltött időnek köszönhetem, hogy most is jó állapotban vagyok. Szivműtétem nem lassú életvitelnek, hanem inkább örökölt tulajdonságnak az eredménye. Ha Magyarországon ért volna az életveszély, ma talán már nem is lennék az élők sorában. Nem terveztem elhagyni hazámat s az elő tiz évben kaptam volna az alkalmon, ha hazaköltözhettem volna. Ma már úgy érzem, hogy nem tudnék otthon élni.

Csapó Imre, volt V. éves hallgató számvetése

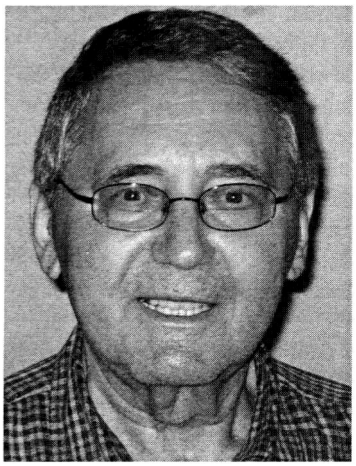

(A korábbi interjú alanyokhoz intézett kérdésekhez hasonló kéréssel fordultam Imre barátunkhoz is és ugyanakkor említettem, hogy jó lenne ha egészségi és kedélyállapotától függően írna a Kapocs olvasóinak beszámolót életének a közelmúltban átélt kritikus szakaszáról. Az utóbbi téma dominálja Imre válaszát, mint ahogy életének utóbbi szakasza volt talán legfontosabb állomása pályájának: visszatérni az életbe! A Szerk.)

Nagyon köszönöm, hogy a Kapocs szerkesztője, Rétfalvi Laci megkért arra, hogy írjak magamról egy rövid beszámolót, ami megjelenne a Kapocs oldalain. Megtisztelő számomra. Megragadom az alkalmat, hogy gratuláljak a jól szerkesztett Kapocshoz és mindazoknak akik írásaikkal emelték a lap színvonalát. Mikor Laci felhozta az interjú gondolatát, én még a korházban voltam, éppen járni tanítottak. Több korházban voltam 2005 február 2-től augusztus 9-ig. A második szívinfarktusom a rendelőben ért jelzés nélkül. Elvesztettem az eszméletemet, elestem, eltörtem néhány csontomat és elszakadt egy fontos inszalag a jobb vállamban. Az első kórházban teljesen elvesztettem az öntudatomat és az érzékszerveim működését. Nem tudtam azt se, hogy csináltak egy koszorúér 'angiogram'-ot, melynek eredményeként szükséges lesz szívsebészeti beavatkozásra is. Arra sem emlékszem, hogy a törött bal combcsontom nyakát megoperálták. Májusban tudtam meg hogy ki volt a sebész.

Ezekben a korai hetekben én csak sűrű csillagszerű fényeket láttam sötét égen, és nagy fekete síkságot a furcsa ég alatt. Később elneveztem ezt az időt 'csillag-lesnek'. Nem tudtam mi történik velem, nem éreztem fájdalmat csak az autónom idegrendszerem dolgozott, felügyelvén a szívet, a légzést, és egyéb szerveket. A lélek nem szállt el belőlem, de én úgy érzem, hogy nagyon közel kerültem a halálhoz.

Ezt az időt követte egy lassú átmenet, amikor fokozatosan visszajött az eszméletem és a memóriám. Ekkor meg akartam halni, nem ettem csak vizet ittam. Gyermekeim és orvosaim lebeszéltek az öngyilkosságról. A hároméves, kislány unokám hozott egy kicsi gyógylabdát amit nyomkodtam kezeimben egész nap. Lassan teljesen feladtam a meghalni akarást és fokozatosan ráléptem egy nagyon hosszú rehabilitációs ösvényre. Most a vejem és lányom házában lakok. Nem vagyok egyedül. Hálás vagyok érte.

1959-ben a Forest Service-nél kaptam állást Prince George-ban. Először vágásterületeket jelöltünk ki és erdőtüzeket oltogattunk. Egy év sem telt el, amikor átvett az akkor még gyerekcipőben járó erdőműveléstan osztály és Victoriába kerültem. Nyáron kijártunk a terepre, azt próbálván felvételezni, hogy erdőtüzek után milyen is a természetes felújulás

Közben elhatároztam, hogy mindent megteszek régi vágyam beteljesedéséért. 1962-ben felvettek a UBC orvosi fakultására. 1968-tól orvoskodtam mint családi orvos 37 évig. Most már nyugdíjazni fogom magamat.

Nagy privilégiumnak tartom, hogy mint orvos másokon segithettem. Az is nagy büszkeséggel tölt el hogy Sopron Alumnus vagyok. Követtem sorsotokat, sokat olvastam soproni vonatkozású könyveket, verseket és közleményeket. Dr. Roller dékánunk könyvét (...Mi is voltunk egyszeraz Akadémián, 2001) történelmi szintű munkának tartom. De minden egyéb megjelent könyv, kiadvány, közlemény, Kapocs, Teriték, rögzitett vallomások, versek, televizióra felvett anyag, Rétfalvi Laci összeállitása (Az 1956-os soproni forradalmi események. Erdészettörténeti Közlemények 49, 2003), és nem utolsó sorban az Adamovich László és Sziklai Oszkár tanulmány (Foresters in Exile, 1970) óriási történelmi értékkel bírnak.

Kiegészíteni az eseményeket nagyon sürgős lesz. Járuljatok hozzá, hogy ne olyan történelmet irjanak majd rólunk, amilyet mások véltek, hanem olyat amilyet csak mi tudunk egyedül, mert mi éltük át. Mi vagyunk a hiteles forrás!

Mondhatom mint orvos, hogy a humornak hatásos gyógyító ereje van. Még össze kell gyűjtenünk '56 humorát. Talán a Kapocsban lehetne publikálni ha elküldenétek bármilyen formában a Szerkesztőnek.

Nagyon szeretem a magyar kultúrát és ezen belül a népkultúrát. Szorgalmaztam is nagyon amikor a Vancouveri Magyar Kulturális Egyesület elnöke voltam az 1970-es és 80-as években. Kulturális életünk élénkebb lett a tehetségek segitségével és néptánc csoportjaink fejlődését nagyban elősegítették az évente megrendezett Nyugat-Kanadai Néptánc Fesztiválok.

Van két felnőtt gyermekem. Sófia lányom 'makeup artist' és a filmvállalatoknak dolgozik. Van egy hároméves kislánya, Maya, aki okos, szép unoka és szóval tart engem ha csüggednék. Péter fiam az SFU-n szerzett diplomákat matematikából és 'computer science'-ből. Most alkalmazott területeken dolgozik. Sokat köszönhetek családomnak. Gyermekeim szeretetét minden nap érzem.

Mi Sopron Alumni legyünk mindenkor hűek hagyományainkhoz, magyar népünkhöz, nagyszerű kultúránkhoz, gazdag anyanyelvünkhöz és '56 ideáljához, mely mint közös ihlet összekovácsol és megtart bennünket életünk végéig.

Az Isten áldása legyen velünk mindig. Jó szerencsét. Üdv az erdésznek

A N E K D Ó T Á I N K

Kicsi a világ

1958 nyarán jó egynéhány soproni diák kapott állást Jasper Nemzeti Parkban. A Warden Service egyik brigádjában dolgoztam együtt kamarásommal, Bordulák Zoltánnal. Mivel a növénytan vizsgát mindketten utóvizsgára tettük, szabad időnkben szorgalmasan bifláztuk az anyagot. Így történt, hogy egy csendes vasárnap a Leach Lake mellett talált bennünk növénytan jegyzettel a kezünkben. A mellettünk lévő piknik asztalnál egy idősebb házaspár falatozott. Már nem tudom miért, de Zoltán istentelenül begorombolt valamiért magolás közben, és jó magyarosan, nyomdafestéket nem tűrő gondolatmenettel fejezte ki nem tetszését a növénytan kacifántossága iránt. A szomszéd asztalnál ülő bácsika odafordult hozzánk és csodálkozó hangon kérdezte: "Hát maguk is magyarok"? Hát azok lettünk vóna… és az UV-én is átmentünk. *(Báthy István, Class of '61)*

Magyaros torok

Anne lányom egy ismerős házaspárnál lakott h étközben, ameddig tanfolyamra járt. Egy este a háziak vacsora után megkínálták egy pohárka tömény itallal. Lányom csak lehajtotta, minden hígítás nélkül. A házigazda csodálkozását fejezte ki, hogy Anne még csak nem is krákogott. "Azért mert magyar vagyok - mondta lányom - és aki a pálinkát meg tudja inni az majdnem mindent meg tud inni". *(Báthy István, Class of '61)*

Hungarian is a language of the world.

In December 1962 Grátzer Miki heard, that I was going to Brazil to meet with my older brother and sister-in-law. Miki was planning to drive down to Mexico and he suggested that we meet there and spend a few days together before I continued on to Brazil. As agreed we met in Mexico City and together we looked up the famous sights of the city, such as the Presidential Palace, the cathedrals, the Latin Tower, the new Olympic Stadium and the University grounds. We also visited the 'floating gardens', where our story was born. The floating gardens are located outside the City and are comprised of corn fields intersected with waterways. Local people push nicely painted gondolas and stop at many designated points to make their tourist passengers spend their hard earned dollars. When we showed up, wanting a ride we were asked where we came from. We told the 'bossman' that we came from Canada. He real quickly assured us that the guide assigned to us speaks English to make our tour more enjoyable. The guide, an old Mexican was a sympathetic man, who was doing a good job of stopping at all the tourist attractions in the hope, that we spend every dollar we have. I tried my best to strike up a conversation in English with our guide and so did Grátzer Miki, but we

were totally unsuccessful to communicate in the language he was supposed to speak and understand. After many tries, in frustration, I decided to switch to Hungarian. Amazingly, the old Mexican pretended to understand, which made Miki laugh so hard that he just about fell into the dirty waters of the 'floating garden'. Miki and I traveled a long ways to realize that the old Mexicans, who was supposed to know English pretended to know Hungarian instead. That proved to us, that Hungarian is a world language. *(Szalkai András, C.lass of 1959)*

IROGATÁSOK

VÉLEMÉNYEK

Rövid megjegyzés Tolnai Pufi cikkére

Jó volt olvasni Pufi cikkét a multkori (40.szám)Kapocsban, a leírásból sok mindent tanultam. De van egy hozzászólásom. Tanítással foglalkozó erdészeket, az iparban dolgozó erdészek, általában azzal intézik el, hogy ők em praktikusak. Most éppen a praktikusságot kérdőjelezem meg.
Pufi azt írja, hogy a mostani *Dendoctronus sp.* pusztítást meg lehetett volna akadályozni, ha a tartományi erdőhivatal 2-3-szor nagyobb fatömeg kivágására adott volna engedélyt a beterületi vállalatoknak 30-40 évvel ezelőtt. Abban az időben viszont, a belterületi kitermelés még nem fejlődött ki annyira, hogy akkora mennyiséget kezelni tutak volna. A feller-buncher' felszerelés még ritkaság volt; legtöbbnyire csak 'chain saw and skidder-logging' szisztémát használtak. De, ha még képesek is lettek volna annyi fatömeget kivágni és leszállítani; akkor még nem voltak meg a mai nagyteljesítményű 'computerized' fűrész üzemek. Akkor még a 'bush-mill' fafeldolgozás volt a gyakori 'divat' BC belterületén. Az estleges nagy mennyiségű fűrészárú 'kínálata' meghaladta volna a 'keresletet' Az egyedi ár lecsökkent volna. Kinek lett volna az érdeke ? (de ez már inkább Hajdú Csaba szakmájába tartozik.) Talán lett volna egy természetes megoldás, amely működött Brit Columbiában a jégkorszak óta - az erdőtüz. A tartományi erdészet viszont az ó-hazából (Great-Britain) átvett katonás fegyelmet követve nagyon hatásossá tette a tűzvédelmet, pont 30-40 évvel ezelőtt. Ez lehetővé tette, hogy a tűz-climatikus lodgepole fenyő (*Pinus contorta var. latifolia*) erdők túlöregedjenek. Most ennek a levét isszuk az enyhe telek segítségével *(Említsük talán a 'globális felmelegedést?. A Szerk.)* Ha már itt tartunk - mi lehetne a megoldás? (Ezért meg a kanadai erdésztársaim haragudnának.) Szerintem az elpusztult belföldi erdőkben lombos fa fajtákat kellene telepíteni, vagy azok felujjulását kellene szorgalmazni, ahelyett, hogy azokat 2-4-D alapú vegyszerekkel visszatartanánk. Kki tudja milyen fajta faanyagot fogunk használni 60-80 év mulva. Addigra a rezgő nyár (*Populus tremuloides*) meg a nyugati fehér nyír (*Betula papyrifera*) és ennek változatai értékes anyagot szolgáltatnának. Pászner Lacinak a rezgü nyár már régóta fontos fafajta. Ezek meg a többi lombos fák lombhullásukkal a talajt javítják, a korai gyors bokrosodásukkal az eróziót bizonyos mértékben korlátozzák. A folyópartokon *(és az árterekben, A Szerk.)* a füzek (*Salix spp.*), a balsamos nyár (*P. balsamifera subsp. trichocarpa*), sitka és hegyi éger (*Alder spp.*) a hal tenyésztés *(és általában az állatvilág élettér szükséglete, A Szerk.)* szempontjából előnyösek. *(Jákoy Endre, Class of '59)*

A condensed history of the forest industry in the Cariboo

(The following outline formed the basis of a speech given to representatives on land use negotiations under the Commission On Resources and Environment on January 4, 1994. Albeit a little dated, information contained therein gives a very good overview of forestry practices from the industry's point of view. A Szerk.)

The 50's -The 'Bush Mill' Era

a) Industry: - Portable sawmills were pulled from place to place in the woods cutting ties and side lumber. - In the late 50's, these mills converted to almost 100% lumber production. 'Timber sales' with short terms, (1 to 5 years), were auctioned off with bidding sometimes lasting more than a day. - There was little security of timber supply, which resulted in an unstable and risky industry.
- Approximately 150 bush mills were operating in the Williams Lake and 100 Mile House areas.
b) Utilization: - Rough and/or intermediate utilization with stump height of 18 inches, diameter at breast height of 13 inches, and top diameter of 8 inches.
c) Silvicultural efforts: - These were minimal. Industry's role was harvesting, processing, and selling forest products. - In Douglas-fir and spruce-balsam harvesting, regeneration amounted to lopping and scattering of the tops and some incidental burning of debris, mainly at the landings.

The 60's

a) Industry: - Bush mills gave way to centralized plywood plants, sawmills, and planing mills. - Pulp and paper manufacturing was introduced to the interior with the issuance of 'pulpwood harvesting area licenses' at incentive rates of 55 cent per unit.- Integration of pulp mills, sawmills and plywood industries were substantially achieved.
b) Utilization: - Close utilization with stump heights at 12 inches, cutting diameters at 8 inches, and top diameters at 4 inches was introduced with an incentive of a 1/3 increase to the licensee's 'allowable annual cut', when choosing close utilization standards. Short-term timber sales could also be converted to 'timber sale harvesting licenses' which were a more secure tenure. - The manufacturing of chips needed considerable investment in barking and chipping facilities, resulting in the slow demise of the 'bush mills'. 'Responsibility', 'performance', 'attendant-plant' were new words. - Performance in utilization triggered another form of tenure called 'timber sale license' (so-called third band sales), where increased utilization commitments and building of new plants was rewarded by government. - The conversion of

'timber sale licenses' into 'renewable tenure' created more stability for the industry.

c)

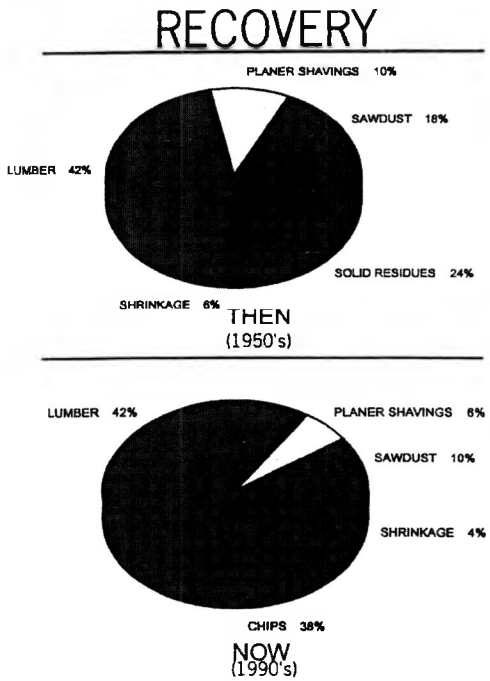

Silvicultural efforts: - Silvicultural efforts accelerated. - Some of the methods of the day, such as selective logging and strip cutting, promoted blow down and beetle attacks, therefore a re-examination and research was needed. - Research indicated that planting of seedlings after the sites were prepared, would be the future way to go.

Major significance in the development of the industry was the commencement of major industrial harvesting of lodgepole pine stands, which until then were regarded as 'weed-species', too small in diameter for manufacturing.

The 70's

a) Industry: - Consolidation continued to a mix of integrated pulp, lumber and plywood operations, independent lumber producers, public and private companies, locally owned, Canadian, foreign controlled, large and small. - New methods of sawing and peeling logs were investigated to improve recoveries and quality products.

b) Utilization: - Utilization in the woods continued to improve with close utilization limits being firmly established.

c) Silvicultural efforts: - Artificial regeneration commenced in the wet belt region. - Industry commenced to practice forestry with reforestation of all trees logged by the license either by natural or artificial means. - Harvesting of the forests paid for renewal costs through 'forestry cost allowances'. - New words such as 'integrated forest management', 'public participation', 'habitat protection' and 'site degradation' were introduced. - Harvesting in the Cariboo approached the annual allowable cut levels.

The 80's

a) Industry: - Disastrous market levels made industry even moreadvanced in the technological revolution in plywood and lumberrecoveries. - New '15-year forest licenses' were offered to industry at the same time the major licensee's allowable annual cuts were reduced in exchange for this added security. Industry was expected to plan, develop and manage the forestland and practice basic forestry. - Two other new categories of timber allocation, the 'small business program' and the 'woodlot program' allowed for short term (1 to 3 year) sales with no silvicultural responsibility and a return to the wild bidding of the 50's. - The end of the decade saw a further reduction of 5% from the major licensee's allowable annual cut in order to provide volumes for new bid proposals in 'added-value manufacturing'. -Major Mountain Pine Beetle infestations in the Cariboo-Chilcotin. - The early years were control and salvage of the green infestation while the later years were strictly salvage operations.

b) Utilization: - Utilization levels remained constant. - The decade ended with the promise of 'oriented strandboard' and 'fibreboard' proposals, bringing further advances in utilization standards.

c) Silvicultural efforts: - Detailed 'pre-harvesting silviculture prescriptions' became the law. - The technique of faller selection was universally applied in the dry belt Douglas-fir stands. – 'Section 88 credits' were provided by the Crown for reforestation on crown land and changed in 1987 to make the licensee 100% responsible for the cost of reforestation. - Most significant development was the rise of 'public awareness', which challenged the

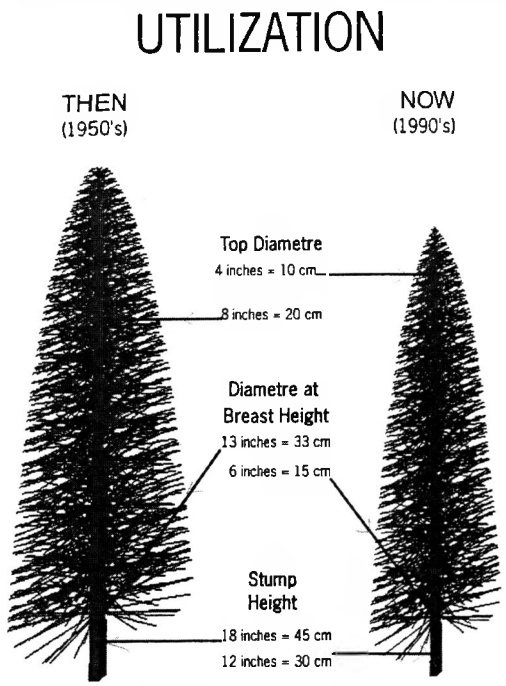

BCMinistry of Forests and the forest industry on its forest policies from clear cutting to waste, to timber policy.

Conclusions

-Industry followed a set of laws and regulations, which were considered appropriate for the times. - Those who held forest tenures earned them by performing to established standards. - The forest industry filled a critical social function by opening up the province for an expanding population. - The industry adapted to changing government regulations with ingenuity and entrepreneurial spirit.

-The industry has provided employment for thousands of British Columbians. - The industry has contributed revenue for a long line of governments to maintain schools, hospitals, libraries, transportation systems, and many other features that enhance our lives. We all should appreciate the industry's accomplishments, present importance and good future prospects.

(Andy Szalkai, Class of '59)

Mindnyájan voltunk egyszer a Főiskolán – egy lányhallgató visszaemlékezése

A Soproni Erdőmérnöki Főiskolán az első női hallgatók a múlt század közepén jelentek meg. A Főiskola régen megalapozta híres szaktekintélyét otthon és a szomszédos országokban egyaránt. Az erdőmérnök, bányász és földmérő szakok tanárjai és hallgatói együtt alkották a férfiak Európa szerte elismert tudományos és szaktekintélyes birodalmát. A három szak kiváló szakembereket képzett. Sokszorosan kipróbált, szigorúan ellenőrzött szaktárgy követelménnyekkel és pontos célkitűzésekkel nevelték a mérnök szakemberek sok százát. Szoros, személyes kapcsolatok fűzték össze a tanárikart a diákokkal. Erős volt a gondoskodás és testvériesség szelleme az idősebb hallgatók (firmák) és az elsőévesek (balekok) között. A férfiak kiváltságos, elismert és igen sikeres világa volt ez. A diák hagyományok tele voltak régi és kedvelt szokásokkal. Fontos szerepet töltött be a gyakori, tanárjaikkal rendezett társalgó-italos-énekes összejövetel, a 'szakestély', de mindig nők nélkül. Úgy érzem, hogy a nők ezeken a szakokon nem hiányoztak. De mielőtt folytatnám, hadd pillantsak vissza a messze múltra és a közelebbi időkre. Azt hiszem, hogy e visszatekintés nélkül tanulmányom a női nem hagyományos 'lekezeléséről', nem csak érdemtelennek, de többeknek talán a régmúlt idők érthetetlen siránkozása lenne. Erről szó sincs! Úgy gondolom, hogy mi, kemény és kitartó munkánkkal, mint anyák, feleségek, vagy tudományos munkát végző egyének, szakmai úttörők voltunk, úgy a magyar, mint a kanadai társadalomban. Szeretném azt hinni, hogy a sok társadalmi változáshoz, ami a nők szabadságát, tanulási lehetőségét, egyenjogúságát és szakmai elismerését illeti, mi, a soproni erdészlányok, jelentősen hozzájárultunk.

A kődobó Maddonnák. Kevés jelleg, vagyis igazi emberi tulajdonság választja el az embert *(Homo sapiens)* biológiailag közelálló rokonaitól, az emberszabású majmoktól. Jellegzetes és igaz emberi tulajdonság a jobb, vagy balkezűség. Nem ismerünk olyan gerinces állatot, az embereket kivéve, melyek ugyanazt a műveletet mindig azonos végtaggal végzik. Az emberiségnek 89.6 % jobbkézzel dob, kalapácsol, és ír. Csak 0.34 %-a tudja egyforma ügyeséggel használni jobb és balkezét, 10.6 % pedig balkezes. Vajjon mi okozta a jobbkezűség kifejlődését? W.H. Calvin (The Throwing Madonna, 1983), idegbiológus-orvos ir a jobbkezűség kifejlődéséről. Ismeretes, hogy az anyák többsége (több, mint 80 %) a csecsemőiket a baloldalukon tartják. Igy a jobbkéz szabaddá válik és a gyermek is gyorsabban megnyugszik, valószinüleg, mert ismerős neki a szívhangja. Ezzel szemben, a férfiak nem választékosak a jobb és baloldal, illetve kéz használatában. Őseink több millió éven át kis csoportokban élhettek, vadászó-gyűjtögető életmódban. Nemcsak a férfiak, hanem az asszonyok is vadásztak, kővel dobálták a prédájukat. Ekközben, bal mellükhöz szorítva, balkezükkel tartották mocorgó-alvó csecsemőiket. Agyuk, összehasonlitva a későbbi fejletebb életformák embereivel, kisebb és kevésbbé specializálódott volt. Bizonyosan évezredek próbálkozásai, talán a vadállomány időszakos megcsappanása pontosabb dobást igényelt. Ez fejlődésre kényszerítette és módosította az agyat. A célbadobás igen bonyolúlt, másodpercek töredéke alatt történő, agyvezérelte tevékenység. A mai embernek a célbadobás nem jelent nagyobb gondot, mert az agy eléggé fejlett a ballisztikus görbe megtervezésére. No, de képzeljük el a kődobó, futó Madonnát néhány millió évvel ezelőtt, amint a balkarján mocorgó-síró csecsemővel, sokszor futásközben, a zig-zagban rohanó állatot célba vette. Sok évezredes próbálkozás lassan növesztette és specializálta Madonnánk agyát a komplikált célbadobásra. Agyában idővel kifejlődött és tökéletesedett a jobbkezűség mezője. Az elmondottakból arra következtetnek, hogy a gyermekét cipelő kődobó Madonnától öröklődött az agyvezérelte jobbkezűség. Ennek dominanciáját a fél-millió éves jobbkezű szerszám is igazolja, amit a *Homo erectus* maradványaival találtak Kínában (Zhoukoudian). Ezek szerint ősi Madonnáink nemcsak az emberi agy fejlődésének voltak serkentői, hanem vadászataik során egyszerre két, természetükben igen eltérő, de életfontosságú szellemi és fizikai munkaigényeket elégítettek ki.

A XVII-XVIII sz-ban, a kutatás az agy mérete felé fordult. Minél nagyobbnak találták az agy űrtartalmát, annál magasabbra becsülték a személy szellemi képességét. Az első helyezést a fehér férfiagy kapta. A nők agya volt a legkisebb, ezért szellemileg az alacsonyabb képességűek közé soroltattak, közel a majmok szellemi színvonalához. Átlagban a női testsúly is kisebb a férfiakénál, de ezt akkor, nem vették figyelembe. Ez a hamis elmélet fennmaradt és igen gyorsan népszerüvé és globálissá vált. Több száz éven keresztül elhitte a férfi társadalom többsége és a nők kis százaléka is, hogy ez igaz. Több fejlett társadalom férfitagjainak elképzelésében ma is él az a hit, hogy a leánygyermek szellemileg és társadalmilag értéktelenebb, mint az újszülött fiú, aki minden értelemben főnyeremény és érkezése családi ünneplést érdemel. Ezek a társadalmak már születéskor eldöntik a leánygyermek értéktelenségét. A női fizikum általános gyengébbségét és kisebb alkatát könnyű és kényelmes volt kiterjeszteni a szellemi adottságokra. Igy nem volt versenytárs. A valóságban a női szellemi képesség egyenrangú a férfiak képességével. Az igazi alapvető különbség a férfi és a nő között nem szellemi. Szigorúan anatómiai: Csak a nőknek lehet gyermekük és csak ők képesek a szoptatásra.

Nézzük meg a hosszú idők során kialakúlt fizikai különbségeket. Valószínüleg a kipárnázott, kerekded, női test nem a véletlenek eredménye. Nem vezérelhették csupán esztétikai szempontok a kifejlődését. A nagyobbszámú zsírsejt, a jobban kipárnázott testalkat alkalmasabb volt a növekedő magzat, majd az utódok táplálására. A homorú (konkáv), vagy férfias testalkat nem biztosította az utódok megmaradását. Valószínüleg őseink férfiai is jobban kedvelhették a lágyabb vonalakat. Igy a kettős igény ezt a formát választotta. Az utódók hordozása nemcsak fizikai változásokat okoz. Ez egy különleges állapot. Nem hiába, hogy valamikor használatos volt anyanyelvünkben az 'áldott állapot' kifejezés. Az áldott szónak több értelme van: javakban gazdagon részeltetett, akitől, vagy amiből haszon, vagy öröm származik. Mindez valóban igaz! A terhesség alatt nemcsak fizikailag, hanem más, főleg lelkijavak sokaságával is gazdagodik a várandós anya. Képzeletében sok százszor lerajzolja gyermekét. A legfontosabb tevékenység viszont a gyermek jövőjének tervezgetése, annak a legszebb és legjobbá tétele. Már a gyermek születése előtt kialakúl egy különös kapcsolat, egy sajátos várandóság és ragaszkodás az új élet felé. Ebben a várandós világban valami módon a férj a második helyre küldetik. A munkakör is más köntöst ölt. A várandós anya gondolatvilágában szakmája csak a harmadik helyezést kapja. A leírott változások a legtöbb anyánál tudat alattiak, a gyermek születése után viszont a felszínre törnek. Nem régen fedezték fel, hogy az anya szervezete gyermekének több embrionális sejtjét 18-20 évig is megőrzi (C. Northrup, Mother-Daugher Wisdom, 2005). Tehát az

anyai érzelmek hosszú tartama fiziológiailag is megalapozottak. Ehhez hasonló érzelem nincs! Az anya legfontosabb feladata a gyermeke gondozása, jóléte és felnevelése. Emiatt, a szakmai hivatása háttérbe szorul. Tehát az anyaság a legtöbb esetben, sajnos a szakmai előrehaladásnak a kerrékkötője.
A mai társadalomban jelentős a változás. A mai nők képzetebbek, ennél fogva függetlenebbek és szabadok. Jól látják az anyaság hatalmas érzelmi, idő és energia igényeit. Ez magyarázhatja azt, hogy 42 %-a magas állásokat betöltő, 40 esztendős amerikai nőknek gyermektelen. Ez bizony nem egészséges társadalmi irányzat. Szép számmal vannak nők, akiknek az érzelmei és életfelfogása a leírottaktól különbözik. Sokan egyedül, szakmailag sikeres és szép életet élnek. Ezekhez nem szükséges a házasság! Szerencsére manapság szabadabbak a nők és ma már nem társadalmi szükségesség a férjhezmenés vagy az anyaság.
A gyermeknevelés a legigényesebb tevékenység, kézikönyv nélkül! Ez a hivatások királynője, úgy szellemileg, mint fizikailag. Ennek a foglalkozásnak elsődleges hajtóereje a szeretet és alapköve a megbocsájtás. Határozott célokat, erős akaraterőt, kitartást, kemény munkát és türelmet igényel. Itt megint ellentmondásokkal találkozunk. Ugyanis ezeknek a jellegeknek legtöbbjét a férfiasság mércéinek mondják. Mihelyt ezeket a férfiasnak mondott jellegeket nők végzik, ezek a'férfias' tulajdonságok a férfi társadalom szemében 'nőiessé' válnak. Mivel a társadalmi értékformát főleg a férfiak határozzák meg, emiatt az ápolást és gyermeknevelést, mint élethivatást, a társadalom nagyrésze lebecsüli. Hatalmas tévedés! A férfiak azzal védekeznek, hogy a gyermeknevelséhez nem eléggé gyengédek és türelmesek. Az igazság az, hogyha az érdekeik úgy kívánják, akkor a férfiak gyengédek, türelmesek, kitartóak és céljukat nem tévesztők. Ezt igen jól bizonyítja az udvarlás időszaka! Így váltakozhatnak a férfiasnak mondott jellegek, avagy szükség esetén azok szimbiózist szenvedhetnek? Vagy talán el kell ismernie a férfivilágnak, hogy a nők kitartóbbak, türelmesebbek, alkalmazkodóbbak és szükség esetén okosabbak!
A nők jövője nem sok szakmai lehetőséget igért egészen a XX. század elejéig. Igéretes házasságban keresték a biztonságukat és társadalmi helyezésüket. Nem illett az észbeli tehettséget fitogtatni. Főleg szépnek, naivnak és, ami a legfontosabb, a férfiak rajongójának kellett lenni. Sokan kiválóan játszották szerepüket. Történelmünk és irodalmunk gazdagon telített e híres szépségekkel. De a nők nagyobb része csak szellemi adottságára, munkaszeretetére és kitartására támaszkodhatott. A legtöbb nő lelkületében ma is él a pár keresés, a házasság gondolata és annak reménye. Talán, mert néhány emberőltővel ezelőtt csak így valósulhatott meg a nő életének biztonsága, női teljessége, annak legmagasabb kiküldetése, az anyaság! Ismeretlenek az anyaság utáni vágyakozásnak az igazi gyökerei, de talán az anyaság bizonyítja be az egyén női tökéletességét és kivirágoztatja nőiességét. A nők legnagyobb százaléka a házasságát a jövendő gyermek reményével köti össze. A házasságon kivűli gyermek, de még az örökbefogadás sem volt társadalmilag elfogadott a múlt század végéig. A házasság, majd az anyaság jelentősen megváltoztatja a nő életét. Ahhoz, hogy ápolhassa hivatását olyan férjre van szüksége, aki vállalja a gyermeknevelés minden fázisát és kiveszi részét a háztartási munkálatokban is. Nem könnyű ilyen férjet találni! A férj majd minden esetben bíztos abban, hogy a felesége bármikor feladja a karrierjét a gyermekei neveléséért. Rosalyn Yalow, Nobel-dijjas fiziológus édesanyja nagy igazságot mondott az ünnepségek után: „Rosalyn married the right man". A leírott nehézségeket jellemzi, hogy a Nobel-dijjas asszonyok 46 %- a elvált (1903-2004).
A múlt század közepén Magyarországon is megnyílt az út a nők önállósága felé. Szép számban voltak és gyorsan növekedett azoknak a száma, akik szellemi és anyagi önállóságra törekedtek és nem féltek betörni a férfiak világába. Ezek között voltam én is.
Erdészlányok a Főiskolán Ezen a ponton visszatérek a tanulmány bevezető fejezetéhez. A leírott tények alátámasztják nőinem hivatásváltakozásainak okait és érzelmi jellegeit. Remélem, hogy ezek ismeretének hiánya okozta volt tanáraim és férfi kollégáim lelkesedésének hiányát a női erdészhallgatókkal szemben. Amint láttuk, itt nem csak könnyelmű pályaváltakozásokról van szó!
No, de elérkezett a Főiskolán is a női belépés korszaka. 1950-ben mind a három szakon megjelentek az első lányhallgatók. Meg kell jegyeznem, hogy nekünk ezt a lehetőséget az akkori komunista kormány adta. Hogy a Főiskolán szeretettel vártak-e bennünket vagy sem, mellékes volt! Mi megérkeztünk és részt akartunk a tudásból és lehetőségekből. A bujkáló szellemi képességek mellett sok különlegességet hoztunk: színt, mosolyt és nőiességet. Feltétlen nagy hatással voltunk a korábbi 'férfias' magyarnyelv tisztogatására. Eleinte inkább kíváncsi szemlélődés, amolyan férfias 'felmérés' vett körül bennünket, de ez természetes volt. Sok esetben megtűrt különlegességekké, néha teherré váltunk. Tanárjaink zöme udvarias és igazságos volt velünk szemben. Viszont szakmailag nem kaptunk figyelmet. Ritkán vontak be bennünket, mint aktiv tagokat a szakmai diskurálásokban, pedig jelen voltunk, és talán itt-ott okos gondolataink is lehettek. Udvariasságból, vagy a versenytársi félelem miatt történt így? Nem tudhatjuk. No, de hogyan is érthettek meg bennünket, hiszen sohasem volt a Főiskolának női hallgatója. Még az oktatóink is sok esetben rossz helyen felejtették a szemüket, talán nem is tudatosan. Nem ismerték gondolatvilágunkat, félremagyarázták célkitűzéseinket, dacára annak, hogy többen közülünk komolyan vettük a pályaválasztásunkat. Vagyis az Erdőmérnöki Főiskola nem volt készen a nők fogadására. Évfolyamtársaink és tanárjaink legtöbbje abban a hitben éltek, hogy a lányok többsége nem fejezi be az egyetemet. A nők csak elfoglalják a társadalmilag és szakmailag sokkal értékesebb férfiak helyét. A csinosabbak egy-két éven belül férjhezmennek, gondolták legtöbben. Ez volt abban az időben az általános felfogás. Édesapám is ezt hitte. Valóban többen férjhezmentek az első évben. Azt nem tudom, hogy ezek közül ki volt csinos, vagy okos. De ezek sem henyéltek, legtöbbje a házasság után folytatta tanulmányait, vagy munkát vállalt és kenyeret keresett diákférjének is. Nincs kétség abban, hogy melyik félnek volt a diák házasság kényelmesebb! A féjhezmenési szándék sem elvetendő az egyetemen! Milyen szerencsés az az egyetemi hallgató, aki élettársat és kollégát talál egyetemi évei alatt. Ez csak ajándék lehet mindkettőnek. A mi korosztályunk nem 'költözött össze'! Ekkor nem 'illett' egy nőnek feltűnően viselkedni, az Istenadta bájait takargatni kellett és ennyi férfi között az észbeli képességet sem volt előnyös fitogtatni. No, de mi lányok, női mivóltunkra jellemzően, jól bevált alkalmazkodó képességünkkel, legtöbbször kiválóan beleilleszkedtünk a férfiak világába. Az én generációm tudatában volt a céljának, ismerte hivatásának és a kemény munkának fontosságát. Ugyanakkor buzgott a fiatalság és a lelkesedés bennünk. Mindig előre néztünk, a pesszimizmust nem ismertük, pedig nem igérkezett semmi jó. A legszebb idők voltak, mert úgy akartuk mi, és mert

fiatalok voltunk! Ha tehetném, holnap diák lennék, de az én időm elmúlt!
Sokat, nagyon sokat kaptam a Főiskolán. Több mint 50 esztendő után is bennem él az erdők szeretete. Gondolataimban most is körülölel és hívogat az erdélyi és magyar erdő, fáival, növénytársulásaival, kanyargós, köves útjaival, korhadt hídjaival, illatos, gombaszagú talajával. Nekem suttog a hargitai lucfenyő és lelkem pihenni jár az illatos, alföldi, gyöngyvirágos tölgyesekben. Nagyra becsült erdőmérnöki diplomámat, fantasztikusan szép 5 esztendőt, elismert erdőmérnök férjet és jó barátokat adott a Soproni Erdőmérnöki Főiskola. A legtermékenyebb idők voltak!

Gyakran visszavándorolnak az izgalmas, éhes-szomjas-fázós terepkirándulásaink emlékei. Hallom csoporttársaim 'verses' becsmérlését a romlott főttojás (a napi élelmiszer adag) és a kevés penészes kenyér (akkorában jegyre adták!) miatt. Fülembe cseng a szőllösben hátramaradt fürtöket csencselők izgatott suttogása. Abból nekem is jutott.
Tisztelettel és elismeréssel gondolok vissza a soproni tanáraim legtöbbjére, mély tudásuk miatt és lelkes oktatásukért. Nagy elismeréssel és kellemes emlékekkel gondolok matematika tanárunkra, a halk szavú Kiss Ignáncra, nagypontosságú, monoton hangjára és a gyöngyszámokkal tele irt, két hatalmas táblára. Az óra végeztével csendben meghajolt és kiment. A következő órán a nagy tábla felső balsarkába felírta az utólsó előadás utólsó tételét. És elkezdődött az új előadás. Soha nem tévedett, nem ismételt. Néha megállt és a probléma mególdására kért jelentkezőt. Stasney Albert ábrázológeometria professzorunk híres volt előadásairól. Ő vezetett el bennünket rajzaival a 'térbe', a vetitések és vetítősíkok háromdimenziós világába, a térbeli matematikába. Ekközben mind két kezével egyforma ügyeséggel a táblán a ábrázologeometria tételeit kombináló rajzait készítette. Minden alkalmat megragadott arra, hogy valami módon belefoglalja a női alak formáját és jellegét, vagy szellemes megjegyzést tegyen a rendszer főszereplőiről. Brilliáns előadó, nagy tekintélynek örvendő, elismert szakember és kiváló tanár volt. Időnként a rajzos gyakorlataink alatt, csak úgy viccből, vagy szeretném azt hinni, hogy öreges kakaskodásból a lányok 'derriere'-jét csípkedte. Gyakran megfordultam a floridai partokon, szép és viharos időben egyaránt. Ilyenkor mindig Botvai professzorunk ragyogó éghajlattani előadásaira gondolok. Változatos, szabados, kiváló magyar stílusban adott elő. Egyszer beszélt az 1920-as (?) hurikánokról. Leírhatatlanul valós volt a prózai leírása, szinte éreztem a szélvihart „mely embereket kap fel és földhöz sújt". Ő maga sohasem járt Floridában! Tuskó Ferenc professzorunkkal először a felvételi vizsgán találkoztam, 1952 augusztusában, Sopronban. A vizsga egyik mozzanatában egy gyönyörű cserépkorsóban hatalmas csokor erdei füvet és virágot tett elém az asztalra. Majd mindegyiknek tudtam a közönséges nevét, de azt is, hogy milyen állományba él és melyik növény a szomszédja. Erdészlány voltam, ezekkel nőttem fel. Akkor még fogalmam sem volt a phytocoenológiáról, aminek Ő tudós professzora volt. Bizonyosan növényismeretem hozzásegített a felvételemhez. Szomorú, hogy korán eltávozott és sokaknak nem volt lehetősége megismerni szaktudását és gyökeres magyarságát. Jablánczy Sándor bácsi, mint támogató, búzdító tanár él az én és férjem emlékezetében. Lacinak tanárja volt az erdészteknikumban 1947-töl. Én 1952-ben ismerkedtem meg vele. Ő felvidéki én meg erdélyi, kitaszított magyarok voltunk. Hasonló sorsunk erős támasz volt a későbbi évek során. Egész életén keresztül igazi, erdőt művelő, fákat, családját és magyarságát szerető ember volt. Társasága reményt, jó indulatot és szeretet gerjesztett. Szeretettel gondolok a földmérés nagy mesterére, Sébor professzor úr előadásaira.Tankönyve mindmáig házikönyvtárunk tisztelt és féltett példánya. Magányos, zárkozott embernek tetszett. Talán azért gondoskodott kiváló tanítógárdáról. Jó emlékezni Teszárs Géza és 'Csizmás kandur' vagyis Vörös Ferenc tanársegédekre. Könnyű és kellemes volt segítségükkel tanulni. Adamovich Laci közelebb volt korban hozzánk, alig tíz esztendővel volt idősebb nálunk. 'Cinke'négy féléves tárgyat tanított, mindig alapossággal. Kiváló mestere volt a tábla használatának. Előadásai jó cégerei voltak szakmai lelkesedésének. Mindig udvarias és birálataiban igazságos tanár volt. Válóságban az ő, Sébor és Wagner professzorok szaktudása és kiváló előadásai tettek bennünket igazán mérnökké.
1957-ban, Kanadának a nyugati partján, Vancouverben a női sorsok nehéz küzdelme folytatódott, illetve elölről kezdődött. Részünkre idegen, ismeretlen és női jogokban szegényes kanadai társadalom volt ez. Az erdészeti karon mi, a soproni lányok voltunk az első hallgatók. Soha nem hallottak, vagy láttak női erdészt. Ez a kanadai erdészet akkori sajátosságából eredt. Itt tengertől tengerig hatalmas erdők borították az országot. Az erdészet ekkorában főleg fakitermelésből és erdővédelemből állott. Mindkettő teljesen gépesített, igen jövedelmező iparág volt. Egyáltalán nem nőnek való foglalkozás! Főleg ebből és az alábbi társadalmi nehézségekből eredhetett a kanadai nők akkori szakmai érdektelensége. Az 1957 körüli kanadai dolgozónők igen megkülömböztetett életet éltek. Munkabérük jóval a férfiak jövedelme alatt maradt. Ritkán töltöttek be vezetőállásokat. Hiányok voltak a nők legalapvetőbb társadalmi jogaiban. Például, ahogy a dolgozóasszonyon láthatóvá vált a terhesség, azonnal elbocsájtották. Szülési, vagy gyermeknevelési szabadság nem volt. A bőlcsödét nem ismerték. Igaz, hogy a dolgozó nők legnagyobb része, valószínüleg a társadalmi nehézségeik miatt, amikor elküldték munkájából, otthon maradt és gyermekeit nevelte. Természetesen az elszaladt 50 esztendő megváltoztatta a kanadai nők szakmai érdeklődését és társadalmi helyzetét. Ma már sok nő tanít és tanul, vagy végez kutatómunkát az erdészszakon. Az erdésziparok vállalkozói is helyet és lehetőségeket adnak a dolgozni kivánó női erdészeknek. Ma már a munkahelyen a terhesség természetes állapot. Szülési és gyermeknevelési szabadságok vannak. Azt kell hinnem, hogy Vancouverben, 1957-ben, mi, a soproni erdőmérnökkar lányhallgatói, jelenlétünkkel megvilágítottuk az útat a női erdészeti pálya felé. Feltétlenül érdeklődést és reményt gerjesztettünk e lehetőségek elérésére.
Kanadában, majd 50 évvel ezelőtt, bennünket, mint erdész szakmára készülőket, amolyan csodálattal és némi szánalommal néztek. Szakmai tudásunk magán szerencse volt, de a kanadai erdészetnek nem kellettünk. Viszont az angol nyelvi nehézségek ekkor súlyosabbak voltak a szakmai nihilitástól. Bántott a szerencsétlen és reménytelen helyzet, de nem ijedtünk meg! Élni kellett! Megint alkalmazkodtunk! Megtaláltuk helyünket, akár mint gyermeket nevelő anyák, vagy teljesen más foglalkozást művelők. Nem volt könnyű! De lelkünk mélyén megmaradtunk erdésznek! Bármilyen idegen is volt a világ és a talált munkaterület, mindjájan keményen dolgoztunk és dicséretesen elvégeztük a reánkbizott feladatot. Emellett azt kell hinnem, hogy legtöbbünk dacára a tanulmányomban felvázolt sokrétű női kötelezettségeinknek, segítő feleségek, a legjobb édesanyák és kiváló dolgozó nők lettünk. Mindkét Alma Mater büszke lehet ránk! Ugyan sokszor elfelejtettek bennünket, mert ez kényelme-

sebb volt, de mi, a soproni lányhallgatók, mégis az erdészhivatás kétszeres 'úttörői', lelkes és felejthetetlen lánycsoportja voltunk és vagyunk!.
Üdv az erdésznek! *(Orlóciné Mihály Márta, Class of '58)*

My First Summer Job

Some time ago I assembled my thoughts and memories into an autobiographic story. The following is from this memoir, and deals with my first summer job in a small West Coast logging camp. It is not a happy story because those were not happy times. I am looking back at my so-called life of almost fifty years ago with bitter-sweet memories. To be imprisoned on a small island was not fun. Working with people who wished that you were not in existence was not fun. I have happy memories of some individuals and some events, but mostly the memories come with sadness attached. Through a 50 year worth of time filter, some events are as vivid as on the day when they happened, others are faded and blurred. They were all part of a growing up and learning experience. All of us have memories about our early days in Canada; I hope you will share them with all of us as well. This is part of my story the way I remember it.

Off to a BC coastal logging camp. Starting in mid-April the Powell River Co. (through a hiring agency) posted entry level logging / logging camp jobs with titles such as 'flunky', 'bull-cook', 'choker-man', 'whistle-punk', 'swamper' and 'chain-man'. The names did not mean much, but they were jobs, and the pay was from $11 to $13 per day. Since I was not considered earlier for a more prestigious government job, I was among the first to volunteer. I had enough of idle camp life and I sure did not want to hang around waiting for something better and more 'appropriate' to come about. Only a few days after I put my name in, a request arrived for 2 choker-men and a flunky to a logging camp on Harbledown Island. I went for one of the choker-man jobs. It paid $13 a day, rather than the $11.50 for the flunky position. A classmate and friend, Tibor took the other choker-man position while a younger school-mate, Kamil took the flunky position. I was excited about the unknown that lay ahead; could not even guess how many times I would regret this 'wise' choice later on. Just about every event during the following two days was a 'first'. All three of us boarded a float- plane (compliments of Powell River Co.) to Vancouver. We were met by a 'slave trader' at the Coal Harbor docks and were taken to the famous Austin Hotel on Granville Street. In most days hookers outnumbered loggers in the hotel. The corridors in the hotel were very busy all night; we had a hell of a time to get any sleep because of the noise. This also was the first time that we saw the inside of a third rate 'segregated beer parlor'.

Next day, early morning we were driven out to Vancouver Airport and boarded a DC-3 to Port Hardy. After a short stop we were put on a 'Beaver' float plane with two other passengers and the daily mail and machinery part supplies for a number of logging camps. The flight in and out of a number of camps tucked into sheltered bays was very exciting and scary. Finally we arrived to our destination, a small logging camp strung along the two sides of a small creek. In the bay where we landed there were huge logs tied together in several big log-booms. The plane was met by the camp bookkeeper, and an assistant cook and 3 or 4 loggers, packed to go. They all wore blue- jeans with legs ripped off to ¾ length and heavy, brightly colored checker patterned shirts. We got out, they took our seats, and the plain was off in no time. The bookkeeper led us to the office where we were signed up, and were issued proper clothing: heavy wool (Stanfield) long underwear and top, caulk boots, blue jeans, heavy brightly colored checkered shirts, bright yellow rain-gear, heavy wool socks, 'monkey face' gloves and an aluminum hard hat. Lunch bucket and thermos bottle were optional, so we declined in order to save money. We signed for our purchases, and then we were escorted to our assigned 'bunk-houses', which were.the camp's living quarters. They were rectangular plywood buildings, with the entrance in the middle; the inside was divided into three partially partitioned rooms. The two end-rooms had 3 or 4 beds, a table and a small cupboard beside each bed. There was also an open large common closet against one of the walls. The middle compartment had a large wood burning stove in the middle; some sitting benches around it and many, many hooks hammered in all walls with several strands of rope stretched across. The stove provided the heat for the whole unit and the hooks and ropes were there to hang all the wet cloth to dry over night. There was a light bulb hanging in the middle of each room, there was also a light bulb fastened to the wall above each bed. To turn it on, you screwed the bulb in, to turn it off, you un-screwed it. A very efficient system. The power plant was shut down at 10 PM every day sharp, unless there was a movie showing. It started up again at 4 AM every day. It was located approx. 20 feet from our bunk-house. Sound reducing insulation and mufflers were not discovered yet in that part of the world.

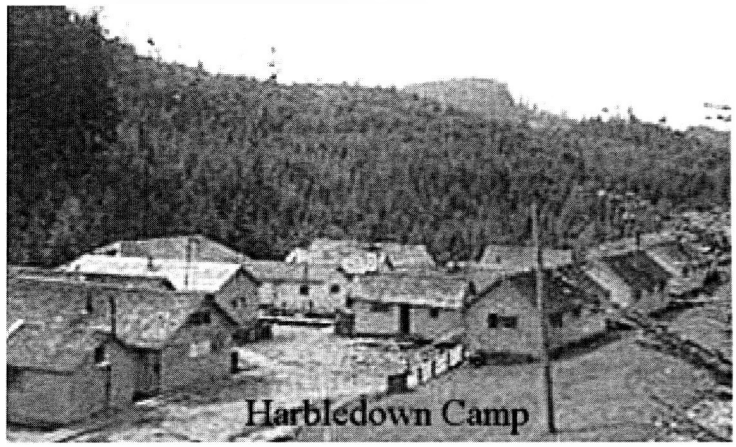

The camp consisted of about 16 more or less identical bunk houses, a combined office and a commissary, a poker shed, a 'hall' that served as movie theater and general assembly place, a large cook house and dining hall, a wash/shower/toilet building, a cloth drying shack, a power plant shed, a large equipment repair shop, a guest house (a painted bunk house), a first aid/sick station, and the 'Super's' home. Every building was sitting on large logs elevated from the ground to allow free flow for the water bubbling out of the ground. All the buildings were tied together with wood-plank board walks. The small, sheltered bay was a booming ground and logs storage area.

The crew was housed according to their 'status'/job. The mechanics/machine operators were together, the fallers/bull buckers in other units, the cooks/flunkies were housed right beside the kitchen, and so on. Us, green choker-man were in the lowest category together with the bull-cook, thus we were placed into the

farthest building from the cook house, adjacent to shops and the power plant.

Unknown to us at the time, one of the bull-cooks was an old-timer Hungarian, approx. 55 years old, who left Hungary during the early '20-s, and spent his entire life in such camps, the last 15 years as a bull-cook. Since he was more or less in charge of assigning beds to newly arrived loggers, he housed us in his bunkhouse that normally would have the empty beds, unless the camp was completely full.

Good old Joe was an interesting character. Had a grade IV education, forgot to speak Hungarian, and never bothered to learn English beyond the 'logging camp language'. He was crippled with arthritis, (most bull-cooks were old-timer loggers who had an accident or were no longer able to do outside work), did not have a penny to his name, was an alcoholic and had no close friends or any relatives in Canada. Any 'happy story' he had, was related to some big drinking party in 'the city' with his logger buddies and/or occasional encounter with hookers. He was in Canada and in logging camps, so he said, only as long as it took to "put some money together" then he was to return to his 'homeland', a rich man. We felt sorry for Joe even in the midst of our own misery, and he became our 'poster boy', portraying what we did not want to become. He always listened to our plans and dreams (save money, finish university and get a 'good' job) with a smirk on his face. A few times he volunteered his opinion: "It will not take you two weeks in Vancouver to spend all your money". We were determined to prove him wrong.

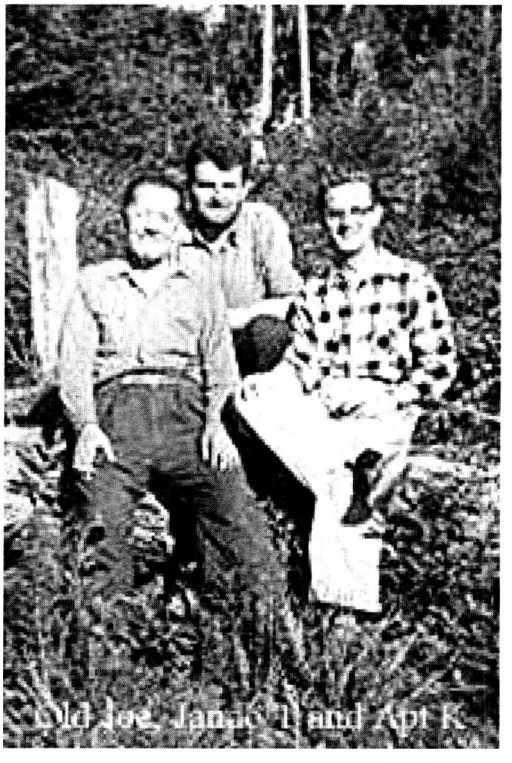

The loggers were an interesting collection of misfits, social outcasts and dedicated family supporters. About half of them were professional drifters without any human ties, base or attachment. They were mowing from camp to camp, as their 'luck' ran out (lost everything they had, including a couple of month's pay yet to be earned; got fired for being drunk on the job; got into fight), or just had enough of a particular camp. Poker was the downfall of most. The games went on even after the power was turned off. They had kerosene lamps to provide some dim light. The stakes were high and the losses enormous. It was not unusual that there were IOU notes on the table covering yet-to-be-earned wages 2 –3 months into the future. Very often the losers left camp on the next plane. The winners were always the same characters. They usually stayed in a camp for a few weeks, cleaned everybody out, and then they moved on to another camp or to Vancouver where they 'blew' all they had, and then started the whole process again.

All and all, Camp Harbledown was a transient community as were all other small West Coast logging camps. According to popular folklore, these camps 'employed' three sets of loggers/crews. One, on it's way to Vancouver after being fired, one, in transit from Vancouver to camp, and one actually working in the bush. As I discovered later, this was not very fare off the truth. I used to watch poker games with fascination. They were lessons in stupidity and lack of any interest in self-improvement. The set-ups were very transparent, but the 'marks' went for it every time.The fallers were usually older Swedes, and other Europeans, who sent most of their money back to the 'old country' to their families. Some of them became fairly wealthy by making investments back at 'home'. There were always a group of young immigrants from Italy, Portugal or Greece. They did not speak English, sent all their money home and they were 'clustered' around a 'mentor', a more established logger who was a relative, a friend or at least an acquaintance from 'back home'. There were always a few better-qualified and stable 'family man' (machine operators, boom-boat operators, some administrators), who had their family with them or they lived in a nearby community with school and other infrastructures. Some of them commuted daily, but most of them went home for only weekends and holidays. There was another small group of individuals, namely a full 'side-crew' of native Indians. There was not much contact with them, they commuted from a near-by Reserve, and they very seldom came into the camp area. The only none-Indian on their crew was the yarding machine ('donkey') operator, an older German immigrant, who in the mind of many occupants of the camp fell into the same category as the Indians.

On the Job. The whistle blew early morning. After a quick wash in the wash house and decked out in my brand new uniform, at the sound of the 'bell' I headed for the dining room. By the time I got there, everyone was sitting at their assigned place, and some people were already half way through with their breakfast. Every dish of food served for the meal was on the table, 'family' style. The flunkies replenished every dish as soon as its content started to diminish. My new clothing received a cursory glance from some, but no greetings were exchanged. The feeding frenzy stopped only to holler for another dish, which was passed immediately by the individual who was closest to it, usually the one sitting at the middle of the table. The latest arrivals always ended up at the middle, while the 'senior' loggers occupied the two ends of a table seating 10 or 12 people. Of course, ,y seat was at the middle of the table. By the time I finished passing the dishes back and forth, half of the dining room was empty. I did not know yet that there was an unofficial race at every mealtime, the winner being the individual who finishes first. I did not know either, that one was supposed to make one's own lunch prior to breakfast in the adjacent lunch making room. There was lots of food left following breakfast, so I made a substantial lunch and put it into a brown paper bag.

At the marshalling point where crews were put together for the day and the buses ('crummies') were boarded, I was assigned, as choker-man to a fairly young looking crew. The crew boss, called 'hook-tender' or just 'hooker' approached me, looked at my new clothing and caulk boots, and reached into his pocket for a knife. I had no idea what was coming. Without a word he reached down to the bottom of my brand new blue jeans, slit it open and ripped off a good 6 inches from the bottom of both legs. When I looked

around, I noticed that this is how every logger wore their jeans. Strange people, strange customs, I thought. I learned it later that this was a safety measure, lessening the hazard of getting snagged by some extruding obstacle. When we arrived at the work site, every one, without a word, started running across the top of huge logs piled at the front of the yarding machine. I followed suit. It is not an easy task, mentally or physically to run on top of wet and round logs for the first time in one's life. I struggled and fell, fell again and struggled some more. I tried to find solid ground but there were only downed trees cris-crossing my path. The falling and struggling to keep balance completely exhausted me by the time I reached the point where the rest of the crew were sipping coffee. I noticed that all of them put their lunch boxes under a big stump and covered them with heavy chunks of bark. I placed my paper lunch bag on top of a large stump. That first day was memorable for two events, besides learning to run on slippery logs up and down and set chokers. One event could have ended my life; the other deprived me of my lunch for the day.

In a ground skidding / yarding operation there are three steel cables in the air or on the ground. Two of them, the pull-back line and the haul line constantly bounce up and down between the ground and way up into the air, as a function of the cable's tightness on the drums. When they hit the ground, it is with several hundred or thousand pounds of force. Any experienced choker-man knows where the cables are, thus after 'choking' the log, he knows exactly where to run to avoid being caught under a cable. I was not experienced, nor did I see that kind of operation before, so I ran in the wrong direction ase the whistle-punk gave the signal for pulling the log. As the pulling cable tightened, the pullback cable slackened and hit the ground with a big thud only a couple of feet from me. Wood and other debris pulverized by the force of the cable hit me like a meteor shower. A few months later I saw how badly one can get injured in such an incident when a novice choker-man walked into the path of a swinging cable. Shortly after that incident a huge big raven landed on the same stump my lunch bag was on. I was watching from the distance as the big bird picked up the whole bag and flew away with it. My fellow workers laughed almost as hard as when I was caught between the flopping cables. Finally, when the day came to an end, I was so tired and discouraged that did not bother to go and have dinner. Just could not face the leering 'veterans' who could utter only three words at the dinner table: "pass the f.... meat!" I learned a lot on that day. How to run up and down on slippery logs, where to run when the log has been choked, not to leave lunch bags on top of stumps, how to pass the dishes at the dining table, and that the first thing one does to a brand new pair of blue jeans is ripping off a 6 –8 inches length from the bottom of the legs. What I have concluded was that there was not a single person (well, maybe good old Joe) in the whole lousy camp whose help and goodwill I could count on. Of course, this assessment did not cover the two other school mates, but they were just as green as me and they also had their own survival issues. I decided that it was time to hone my survival skills!

The dislike of us being there by many loggers of Canadian origin was present constantly. Some complained about 'DP'-s (displaced persons) taking jobs away from Canadians, while others were openly sympathetic with the ideals of communism. Next day on the job was somewhat better, and gradually I got used to the working conditions, including the frequent downpours of rain. I learned to watch others and learned the tricks of the trade that way. No one thought me any job skills or safety rules. It appeared that the only capabilities the 'experienced' loggers had, was to give orders to us greenhorns.

One evening the Union boss showed up in our bunk-house to sign us up. We had no idea what he was talking about so we called old Joe to help us out. Joe tried to convince the Union man that we need not join since we are there only as students for the summer months and we need all the money we could save to go back to school. I vividly remember the Union rep going ballistic while yelling and pointing a finger at poor old Joe. At the end we signed up. Needless to say my classmate did not get his money's worth in terms of union services, when he was later fired on a Monday morning for no other reason than a badly hung-over hook tender's personal dislike of him.

After a few weeks us two Hungarians were reunited as part of a 'bull gang'. The gang, under the direction of a 'rigging-slinger' or just 'rigger' had the job of dismounting, moving and reassembling the hardware associated with back-spars and main spar-trees. Again, we had to learn as we went from one chore to another. The rigger was a mean 'sob' and he specially disliked my friend. Nevertheless, one of the few humorous incidents happened while we were working under his command. We noticed that this guy reached into his pocket at frequent intervals, pulled out a round container, opened the top and removed a small amount of black something, placing it in his mouth with great delight. We decided that it had to be chocolate. We kept watching with some envy as he kept eating this wonderful stuff. He noticed our interest, and offered us some by holding out the small box. We accepted eagerly. Tibor was standing closer, so he was the first to grab a small quantity and without hesitation put it into his mouth. My hand was at the box to help myself, when my friend's face became distorted, his mouth stayed open, and he was spitting the stuff out as fast as he could. He rushed to the water bag and started to wash out his mouth. My fingers never reached the box. The rigger was laughing his head off. The box contained 'snuff'" or smokeless tobacco, as it was known in better circles.

One of the chores we had to do was to carry 250-300 pound blocks to new back-spar locations. At each occasion it took us a while, but we managed. Once an old-timer was watching us with amusement. After a while he approached us and explained that those large blocks are taken apart into four pieces for transportation. That way the heaviest piece was maybe 80 pounds. And our hooker was content to watch us struggle with the whole blocks all along, never indicating that there is an easy way of completing the task. This is again a good illustration of the mean nature of some of the people on whose goodwill we depended on.

During this period I became very ill with high temperatures. After a day or two my condition was getting worse, so the first-aid man decided to ship me (by water taxi) to the Alert Bay hospital. I was diagnosed with a bad case of pneumonia, and was kept in the hospital for six days. I did not see much of Alert Bay, other than I listened every night to the hooting and hollering of the partying loggers, fisherman and local Indians (mainly of the female variety). It could be clearly heard even through closed hospital windows.

Other than being very sick during the first days of my hospital stay, the clean and friendly environment of the hospital was like being in an exclusive holiday resort. The days spent there were the only days that I would describe as 'enjoyable' during that summer.

After my return to the camp I was moved away from the bull-gang, I became a 'swamper' with a road building excavator. This was a relatively easy job; it involved assisting the machine operator, in reality to be his 'Joe-boy'.During this period my friend Tibor was fired. He was given some tasks, which were impossible to carry out and was sent down the road for not being able to do his job. There was no appeal in his case because the Union leadership was the people who liked us the least. It was a shock to all of us Hungarians. He was working harder than any of us; he was stronger than any of us. Yet, they could do this to him, what were our chances to survive? We were scared. It is interesting how ironic life could be, and how justice works. Only a few days after my friend has left, the hooker who fired him got fired himself. He was showing up drunk on the job too often. Unfortunately, this was not much of compensation to our friend, but we felt good about this turn of events. As a footnote to all this, my friend Tibor, after graduation, obtained a job with the same company and had a long and distinguished working carrier with them, becoming the Manager of the largest Logging Division the company had.

We were visited periodically by another Hungarian schoolmate, Les, who was working as a logging engineer's assistant. Their territory included several small islands and a chunk of Vancouver Island. By traveling to and from these places he had contact with several other Hungarian 'loggers' scattered all over the coast. Any news from the outside world was welcomed. We always considered his job being on the 'cushy'" side, but his view was different. There were daily long walks through the jungle, ("the old guy was always running"), the strange surveying and road location methods were not familiar to those learning the trade in Hungary, and there was the constant rain. We all learned later that the BC bush-engineering methods were void of the pomp and precise equipment used during similar activities in Hungary. However, they were and still are very effective under BC forest conditions.

It did not take us long to discover that education and enforcement of any safety rules was not a priority in the industry. There were scores of logging fatalities annually in BC in those days. No one kept track of injuries. During the year when I was there (4 ½ months) the small camp exceeded all previous years in fatalities. Three loggers lost their life, one when I was there. He was a burly, noisy but very likable Italian immigrant, sponsor and mentor of 6 or 8 other of his countrynen, including his younger brother. Being a 'DP' like us (in the eye of the Canadian loggers), we were in friendly terms. In the Italian contingent he was the only one who spoke English. He was an experienced logger, (hook-tender) but just like all others, paid little attention to essential safety rules. After re-hooking a hanged-up log, he moved to the wrong side and got crushed by a log rolling down the slope. I have never seen a human being as devastated and bewildered as his younger brother was after the accident.

After a few months working as whistle punk, choker-man, swamper and on a bull-gang crew, the camp Superintendent approached me if I was willing/interested in working with the Indian crew. One of the crewmember left (the whistle punk) and they could not locate a qualified Indian for the job. It would be temporary until they locate an Indian. My pay would remain at choker-man level. The Super did not say that probably none of the white loggers would work with the Indians (although this was a well-known fact around the camp), what he said was that I 'would fit into this crew better'. I told him that I will think about the offer and let him know next day.

Working With the Indians. I did not hesitate for long saying yes. I was interested in learning more about the native population, and I was convinced that the human interaction could not be any worse with the Indians than it was with the white population of the camp. I knew the old German donkey operator a little, and he was one of the decent individuals who actually exchanged greetings and a few words with us DP's. I did not know at that time that joining this crew was indeed a lucky break. My first day with the Indian crew started just like any other day. I got off the crummy when they did, and followed them to the work site. It was a cold-deck to cold -deck operation, so the crew was relatively small. There was the German donkey operator, Jack the hooker, two choker-men, the whistle-punk (me) and the chaser. I discovered soon that communication with management was via the German, while Jack directed the rest of the crew. Jack was an agile, happy-go-lucky individual, while the others were quiet and reserved. There wasn't much idle talk. The Indians commuted every day by boat. They walked up to the crummy marshaling station, got on to the designated crummy, never said much, and then got off at their work site. This procedure was repeated in reverse at the conclusion of the working day. On the first day I did my signaling chores from a comfortable and waterproof teepee built from large chunks of bark. In an operation like this, the whistle-punk station is stationary for the duration of the operation. I also noticed that the back part of the teepee was large enough for a person to lie down. During the entire day everyone was doing what his job title demanded to do. Next morning Jack explained to me (I assume that the first day was devoted to 'size me up' for suitability for membership on their crew) that they work a little differently. Just how differently, I soon found out. Within a unionized logging crew there are strict boundaries regarding who does what. The whistle-punk blows the whistle as instructed by the hooker or the lead choker-man, the choker-man hooks on the logs as they see fit or instructed by the hooker and the chaser un-chokes the logs on the landing. The hooker is the crew boss, his main function/responsibility is to make sure that the maximum amounts of logs reach the landing at every turn. To assure this, he spends lots of time and energy to deal with 'hang-ups'. Hang-ups occur when a stump gets jammed between the end of a log being dragged and the choker cable holding it. The machine operator does not see why suddenly his machine is struggling, and if not stopped by the loud sound of a whistle mounted on the side of his machine, he would be tempted to increase the power of his machine.That could be disastrous in many ways. It could pull over one of the spar trees, it could snap (at a weaker spot) one of the cables, it could snap the choker cable or it could snap off the end of the log. In any of these situations there would be many bouncing and twisting cables and broken pieces of wood flying in all directions. The damage could be very high in both financial and human terms. So, to avoid this, the hooker keeps an eye on the logs as they travel to the landing and instructs the whistle-punk to give the 'stop' signal as soon as a log jams. Then it is his job to do whatever necessary to free the log, reattach it and send the load on his way. The Indian crew did not follow this kind of function separation. To start with, on a daily rotation basis most positions were interchanged. Furthermore, a number of activities were carried out by the crewmember that was closest to the action spot and not by the person whose job description covered it. This way, most of the time, there was a spare person, who

could sleep in the back end of the teepee. I do not know how widely this behavior was known, it appeared that 'management' was not concerned, provided the production expectations were met. After a few days all of us were a bit more at ease with each other, and started to exchange information about our families and ourselves. They appeared to be just as fascinated about my stories and information provided as I was with theirs. They supplied their own food that I supplemented from the lunchroom with generous amounts of pepperoni, fried chicken, roast beef and ham. They provided all the smoked salmon I wanted.

Each was a part-time logger and a part-time fisherman. That particular year was not a very good for fishing, so they stayed with logging as long as the camp was open. Apparently, this particular camp operated only with a greatly reduced number of crews over the winter months.

On one Friday Jack invited me to go to town with them and spend some time with their families. This was before Indians were allowed to buy alcohol or to go to beer parlors. Jack suggested that he would appreciate if I would buy him couple of cases of beer. As I discovered later, this was a common practice in those days. As much as it was illegal, no one paid much attention to it, unless minors were involved in the transaction. Their home was in Alert Bay. I wasn't too sure what to do, but the combination of curiosity and being stuck on the logging camp for three months or so helped me to decide to take up their offer. Although I visited Alert Bay earlier, but at that time the hospital was the only facility I checked out. This time I had a chance to see it all. It had two hotels with beer parlors, a liquor store, several rooming houses, a hospital, police station, doctors, pharmacy, bank and the Forest Service Ranger Station. Like a magnet it attracted loggers from the surrounding camps and fisherman from nearby boats. The place was always well supplied with 'working girls', who were good at emptying drunken logger's pockets. It was not unusual to see 3-4 fights simultaneously on the main street by midnight. The water-taxis were busy running all night transporting drunken loggers back to their camps and supplying booze at an inflated price. The boat ride took about a good hour, and we arrived well before supper time. The walk to the liquor store and back took a little more a half an hour. Jack's family lived in a small, but clean and fairly well furnished house in the middle of the Reserve. His wife was a cheerful, 30-ish fairly attractive person. They had two young daughters. For supper three of us were seated at a small table, while the two little girls ate at a short bench sitting on low chairs. I do not remember what was for dinner or was it good or not. We each had two bottles of beer. After dinner the little girls were listening to the radio for awhile and then quietly went to bed. I was amazed how well behaved they were. We talked about all sorts of things for hours. I was ready to go to bed, but had no idea where I will sleep. It turned out that the chesterfield in the living room would be my bed. They given some blankets - and that was it. I took off my boots and lied down covering myself with the blankets. They did not make any comments regarding my strange habit of going to bed fully clothed. I am not too sure to this day whether they thought this is how Hungarians sleep, or because Indians slept that way? Next day Jack and his family took me back to the camp, and they continued on to do some fishing. I was invited again to visit, but I did not accept. I just was not comfortable with the whole situation. Interestingly I ran into Jack a couple of times years later when I was working at Nimpkish Camp. We greeted each other, exchanged some information, but there never was any indication that he was interested in renewing our friendship. Was it because by then Indians were allowed to buy booze in the liqueur stores? Or was it a sign of changing times?

My time on Harbledown Island came to a close by September. It was time to pack up my gear and say good-bye to old Joe. I never saw him again. Later on when I was working in other logging operations/logging camps and encountered many individuals in a similar situation as old Joe, I often wondered what happened to him. I could only conclude what a sad and tragic waste of a human life his was. Tried to locate him a few times in Vancouver, but could never find him. There were just too many washed-up, drunken, old loggers on the skid roads of Vancouver. *Steve Tolnai, Class of '59.*

R E F L E K C I Ó K

Hungarian Studies Association of Canada (HSAC)

Alig fejeződött be a vizsgahónap a Uof Western Ontario tanszékjein, amikor több, mint 7 ezer kutató, egyetemi tanár és diák érkezett a világ minden részéről az Egyetemre. A társadalmi és humánus tudományok 21.kogresszusát tartották ez év május 28 & 29-én. Ennek az égisze alatt találkozott egy magyar csoport (Hungarian Studies Association of Canada, HSAC). Célja e tudományos szervezetnek a magyar történelem és a magyar hagyományok tanulmányozása és kanadai ismertetése. HSAC Kanadában székel. Tevékenységét a Hungarian Studies Review közli.

Bejentkezés nélkül jelentem meg az előadások reggelén. A program érdekesnek igérkezett. Az előadásokat élveztem. Színvonalasnak és legtöbbjét igen haladó szellemünek véltem. Úgy a magyarországi, mint a kanadai-amerikai magyar képviselők, főleg egyetemi kutatók, időszerű, jól összeállított, szép magyarnyelvű és angol előadásokkal gazdagították a tudományt és képviselték hazánkat. Az első nap utólsó előadását Emri István, torontoi magyar konzul 'Hungary's Relations with Canada: New Perspectives?' cimen adta. Az előadások közötti rövid szünet lehetővé tette, hogy két, részemre fontos, kérdésre személyes választ kérjek az előadótól: Az első, mi volt az oka annak, hogy az erdélyiek, felvidéki-délvidéki és más külföldön élő, de magát magyarnak valló embernek tavaly decemberében megtagadták a kettős állampolgárság viselését, a magyar útlevél jogosúltságát. A válasz megegyezett a Home World (Internet) közleményével:

Low voter turnout invalidates Hungarian referendum on citizenship. A referendum on whether to give citizenship to ethnic Hungarians aboard failed Sunday because of low voter turnout, preliminary official results showed. Final turnout to the referendum to determine whether ethnic Hungarians in neighboring countries should be allowed to acquire Hungarian citizenship was just over 37 percent, well below the threshold of 50 percent to make the referendum binding. Of all voters, 18.8 percent cast ballots in favor of granting dual citizenship and 17.7 percent voted against. The question of dual citizenship stirred strong feelings in Hungary and among some of its neighbors. Supporters said giving ethnic Hungarians dual citizenship would help heal the old wounds of Trianon, the 1920 treaty that dismantled the Austro-Hungarian Empire and took away two-thirds of Hungary's land and 60 percent of its population. But the government campaigned against it, saying giving Hungarian passports to so many people in countries with lower

living standards would trigger mass migration and cripple Hungary's overburdened budget. Five million ethnic Hungarians live outside the country and 2.5million of them live in poorer countries such as Romania, Croatia and Ukraine, who were especially vocal in supporting the referendum, saying that obtaining dual citizenship would give ethnic Hungarians an added sense of security and greater motivation to stay in their homeland. They were dismayed by the negative result.

A Konzul kihangsúlyozta, hogy ez a rendelkezés nem köti meg az Észak-Amerikában élő magyarokat a kettős állampolgárság fölvételétől, akik bármikor pályázhatnak a magyar útlevélért is. Kérdésemre, hogy mi az oka annak, hogy a magyar kormány és a magyar nép a határon kivül élő kisebbségeket nem tartják érdemesnek a magyarságuk elismerésére, illetve a magyar útlevél jogosúltságára, azt a választ kaptam, hogy a a magyar kormány nem akarja, hogy a kettős állampolgárság eszköze legyen ezeknek a területeknek a kiürülésében.

Részemre az elhangzott és leírott kormány határozatok sok igazságtalanságot takarnak! Miért jöhetett létre egy ilyen, széthúzást tápláló, igazságtalan és az elszakadt területek magyarjait sértő, roppant megalázó döntés? Hogyan alakulhatott ki ez az ennyire eltérő itélkezés 3-5 millió, magát magyarnak valló emberről, akiket csak egy önkényesen, térképen meghúzgált határvonalak (Trianon) és a tengerek választanak el egymástól? Mi alakította ki a magyar választópolgárok lelkében ezt a nemtörődöm féle, majdnem gyűlőlködő véleményt csak az elszakadt, határmenti magyar embertársaikról? Ez nem lehet igaz!? A szavazatok roppant alacsony száma elgondolkodtatott engem, de talán másokat is. Nem látta a magyar kormány a széthúzást saját polgárai között? Hírtelen, szinte csodás módon, területi aggodalmakkal van tele a kormány, miközben elporlanak a kisebbségi magyar emberek jogai. Bizonyosan, a trianoni szerződés után ez a leggyalázatosabb arculcsapása több milló elszakadt magyarnak. Érdekes lenne megtudni, hogy milyen módszerekkel és kiknek a vezetésével hatott a magyar kormány a szavazó polgárok véleményére. Úgy tűnik, hogy a kormány propaganda gépezete meggyőzte az anyaországi magyarságot arról, hogy az elszakadt testvéreink csak gazdasági megterhelést hoznak Magyarországnak. Ez lenne a mércéje a magyar testvéreink magyarságának, munkás kezeiknek, emberi méltóságuknak, szellemi kincseinek és társadalmi értékeinek? Hová tartozom én? Vándorlásom illusztrálja sok magyar és más nemzetiségek hányatott életét. Erdélyben születtem 1933-ban (tiszta magyar faluban, Lövétén, Udvarhely megyében), román uralom alatt, de magyarnak jegyeztek be a helyi, magyar katolikus templomban. Erdélyt 1940-44-ig Magyarországhoz csatolta a világ politikai 'elitje'. Akkor, végre nagy ünneplések között, tele hazafias öntudattal, hivatalosan is magyar lettem! Kokárdás magyar-ruhámban, kicsi leánykák bájával virágszírmokat szórtam a lövétei utcán, a díszben bevonuló magyar katonák és kakastollas csendőrök lábai alá. Micsoda öröm volt! 1945-ben újra elvesztettük Erdélyt. Pillanatok alatt, románok lettünk, de közben 8 hónapig, orosz katonaifennhatóság és román közigazgatás 'gondoskodása' alatt is éltünk. Mindkét hatalom szabadon rabolta Erdélyt, szellemi és gazdasági nyomorba kergette a háború alatt leszegényedett és megalázott székelységet. Ezután, családom, hogy megőrizze magyarságát 1946-ban, illegálisan Romániából Magyarországra menekült (szökött?). Meglepetésünkre hazánknak nem kellettünk. Az emberek megvettettek, román cigánynak csúfoltak, pedig csak magyarul beszéltünk. 1946-ban, magyar hazánkban, választhattunk a magyar visszahonosítási hüségeskű (amihez apám párttagsága volt a 'borravaló', aki rövid 2 évvel azelőtt a magyar állam erdésze volt Udvarhely és Csík megyékben), vagy a visszatoloncolás (bíztos román bőrtön) között. Így 'lettünk' újra a kommunista pártkönyv segítségével és a hűségesküvel magyarokká (a hűségeskű okmányát, mint elijesztő dokumentációt megőríztem). Nekünk ez az esemény nagyon fájt, kitaszítást és megalázást éreztünk!

1956-ban Kanadába vándoroltam. Itt automatikusan, születési helyem miatt románnak könyveltek el. Nagyon bántott! De ezt idegenek tették, akik nem ismerhették az én fájó nemzetiségi küzdelmeimet! Tudom, hogy sok-sok ezren megjárták az én megalázó, igazságtalan nemzetiségi vándorútamat. Több, mint fél évszázad elmúltával is bennem él a kitaszíttottság és a megalázás érzelme, amiben az akkori magyar kormány részesített. Székelymagyarságom fontossága, dacára az idegen környezetnek, az éveim számával erősödött. Sohasem mulasztottam el az alkalmat, hogy szót emeljek a székelynép porló, de valós magyarságáért és Erdély kitaszított sorsa felett.

Néhány nappal a konresszus után egy meleghangú levelet kaptam a HSAC elnökétöl, Tari Andortól. Meghívott a Társaság tagjai közé. Remélem, hogy, mint tag hozzájárúlhatok a magyar nyelv, magyar szokások és történelmünk ápolásához.

(Orlóciné Mihály Márta, Class of '58)

Elsodort falevelek. Bölecz Béla könyvének méltatása

(Már jelent meg méltatás erről a könyvről az aluirott által a 39. számunkban, de kivánságának engedve ismét helyet adunk, hogy kifejezze ellenvéleményét és hogy megmondhassa most amit előzőleg kifelejtett. A Szerk.)

Nem értek egyet a Kapocs 39. számában nyilvánított véleménnyel Bölecz Béla könyvéről, így elhatároztam, hogy leírom úgy , ahogyan én láttam, ahogyan én értékeltem a könyvben foglaltakat. Én Bélát régóta ismerem, jó barátságban vagyunk és itt-ott a munkánk is összehozott bennünket. Szerény, de ötletes és szellemes embernek ismertem meg, és hallva leírásra vágyó gazdag ismereteit, élettörténetét, biztattam is könyve megírására. Meg kell említenem, hogy én már kéziratban is olvastam Béla könyvét. Tettem is neki egy-két javaslatot, de arra, amit páran most is kifogásolnak a könyvben, azt válaszolta, hogy ez önéletrajz, és ő minden vele történt, vagy őt érintő eseményt őszintén, kertelés nélkül akar megörökíteni. El is fogadtam ezt az érvelését.

A kanadai őserdőben töltött első éveinek élményei, nehézségei olyan hűen, részletesen és nem nagyítva vannak leírva, hogy akik hasonló élményeket éltek át, szinte beleélhetik magukat a történetekbe. Akkori munkatársai, sorstársai (Nyehu, Tarnócai, Öcsögő, Majzik, stb.) tehetnek erről tanubizonyságot. A 'logging camp'-i élmények leírása korképet ad az erdei munkások veszélyes, durva , csak a mának élő céltalan életéről. Ebből az életből menekült ő világkörüli utazásokra. Útleírásai hosszadalmasak ugyan, de nem unalmasak azoknak, akik szeretnek utazni új világok megismerésére, kifürkészni a természeti szépségeket, idegen népek életébe belelátni. Ő bekopogott még az indián kunyhókba is, hogy lássa a nyomort, az alkohol degradáló hatását az őslakosságban. Én, utazásainak minden állomását végigkísértem a térképen, és szinte vele voltam még újzélandi túráján is. A történések időrendje is tisztán követhető a könyvben adott dátumok, történelmi események gyakori említése folytán. Ha Bélával beszélgetünk, rögtön észrevehetjük, hogy neki nem kell a szomszédba menni sem földrajzi, sem pedig történelmi tudásért. Ő tájékozódva van az őstörténelemben csakúgy, mint a jelen történéseiben. Mindez kitűnik a könyvéből annak, aki figyelmesen olvassa azt. Szerintem a könyv stilisztikai szerkezete, té-

makörének folytonossága, teljessége és őszintesége, a részletek könnyű érthetősége, adott esetek humoros fordulatai csakis az író ügyességének, hozzáértésének tudható be. Még a könyv címét is, 'Elsodort Falevelek', találóan választotta. – Nemde mindannyian tagjai vagyunk azoknak a faleveleknek, melyeket az 1956-os őszi szelek sodortak el? *(Pintér László, Class of '61)*

Hooked on history by Joe Bakó

I discovered back in high school that history is more fascinating than fiction. It is packed with the staples of modern entertainment: intrigue, conflict, violence, war, even sex and humor. I submit a few arbitrarily chosen historic episodes to illustrate the point. I researched diligently but when it came to a clash between historical accuracy and entertainment value, I erred on the side of the latter. Quote me at your own risk.

*

One could be forgiven for viewing history as a catalogue of conflicts. At the beginning, there was the discord between Adam and Eve over an apple. Things went downhill from there. The original fratricide evolved into that most insalubrious means of conflict resolution: war. Unlike compromise - which renders either two winners or two losers - war usually produces a winner and a loser.

The lot of the loser has generally been forlorn. Brennus, chieftain of the cisalpine Gauls in Italy's Po Valley, has been credited with coining the memorable phrase that was to describe the prospects of the conquered for over two millennia. The phrase is: "Vae victis" ("Woe to the vanquished" or "Jaj a legyőzötteknek"). The occasion was the sacking of Rome in 390 B.C. Brennus marched on Rome after Roman envoys, in an unprecedented breach of protocol, killed one of his officers. Rome - hitherto undefeated in war - was uncharacteristically unprepared for this impending doom. The Senate even failed to appoint a dictator to take overall charge - as was traditional in the face of imminent danger. Perhaps not surprisingly, Brennus' wild warriors routed the Roman army. The surviving legionnaires fled back to Rome and withdrew into the Capitol citadel. A long siege by the Gauls went nowhere. With both sides exhausted, short on supplies and racked with disease, the Gauls acceded to a Roman offer to pay ransom for lifting the siege. As the ransom gold was being measured out, the Roman representative noticed that the Gaul weights were heavier than standard. He started to complain but Brennus cut him short with trash-talk. According to the Roman historian Livy, "the insolent barbarian tossed his sword onto the scale" and shouted: "Vae victis."

*

Occasionally, losing can turn out to be a blessing in the long run. The textbook example is Hungary. In 2001, the country celebrated a millennium of existence as an organized European state. Our first king, St. István, deservedly received the accolades. Yet the two most dramatic and fundamental decisions that ensured the fledgling state's survival in a hostile environment, were made by his father, Géza.

The first decision was to end military adventures abroad and set the country on course to join the European community of nations. The following brief historic background summarizesthe events leading up to this decision. The Magyars arrived into the Carpathian Basin in 896. The last of the 'horse people' coming in from the steppe (as British military historian John Keegan put it in his book, A history of warfare), the Hungarians were tardy to fit in. For decades after their arrival, the Magyars augmented the GDP of their largely herding economy by rendering mercenary services to foreign potentates and raiding abroad for spoils and slaves. Clever tactics, superb horsemanship and lightening-fast maneuvers practically guarantied the victories. Ranging from Byzantium to the Atlantic and the Mediterranean the pagan Magyars terrified settled, feudal, Christian Europe. The period has been quaintly referred to in Hungarian textbooks as the 'age of adventuring' ('kalandozások kora').

In 955, campaigning Magyars under Chief Bulcsú encountered the forces of King Otto I near Augsburg, Germany. This time though something went horribly wrong. The Hungarians got trapped against the Lech River and put through the meat grinder of Otto's heavy cavalry. The few who survived the butchery, including Bulcsú, were hunted down and publicly hanged in Regensburg. The rest of Europe cheered. Géza became the Hungarian sovereign in 972. He took over a country in a state of near chaos and restored strong central authority. The opprobrious defeat of 955 must have been uppermost on his mind when he concluded that the 'kalandozások' have outlived their usefulness. As historian István Nemeskürty so much more elegantly stated in his seminal book 'Mi Magyarok': "Géza felismerte....hogy ha meg akarunk kapaszkodni ezen az istenáldotta földön, akkor alkalmazkodnunk kell mind a földrajzi, mind a társadalmi és ideológiai környezethez." Accordingly, Géza set about organizing the state on the European model. He invited missionaries and knights from Western Europe to help him settle the Magyars down to Christianity, feudalism and agriculture. On a personal level, Géza raised his son and heir in the Christian faith. The 2001 celebrations all over Hungary, from Bodajk to Budapest, confirmed yet again that Géza was right.

Géza's second decision involved the orientation of the new country. He could have turned east toward the orthodox Christian Byzantine Empire or west toward Catholic Europe. He chose the latter. He cemented Hungary's position in the West by marrying István to the Bavarian princess Gizella. Right again

*

While sordid warfare commandeered most of the attention throughout history, there were periods of peace, creativity and progress. Not surprisingly, history has had its lighter moments. Here is one from Russia. Peter the Great, tsar of Russia (1682-1725) liked to go incognito to the ports or to the countryside to find out what the people really thought. He drank with shipwrights and sailors, and worked on the land with 'muzhiks'. According to palace rumors that had matured into folklore, once a muzhik paid Peter with a bunch of onions for a day's work. Home again in the palace, Peter plunked the onions down on the baroque drawing room table and said to his wife, the Tsarina Catherine: "See? I could provide for you even if I was not the tsar." Although her reply went unrecorded by official history, it might have gone something like this: "That's nice Dear. Still, don't quit your day job." Or words to that effect.

*

History even managed humor. Here is a splendid example of the 'wicked wit' of Winston Churchill. Churchill had scaled the heights and plumbed the depths of British politics. In a roller coaster career, he worked his way up to cabinet minister, did hard time in the political wilderness, and rode the 'gathering storm' back to power to serve as prime minister during WW II. That storied political career began in 1924 when the voters in the Conservative stronghold of Epping sent him to the British House of Commons.

Already in the House was tough-minded, tart-tongued Nancy Astor, the first woman member of the British Parliament. She was first elected to the House in 1919 as the Unionist candidate from Plymouth. The voters routinely returned her until she retired in 1945.

These two just did not get along. They regularly clashed in the House. Following a particularly testy exchange, Lady Astor reportedly exclaimed: "Sir, if I were your wife, I would poison your tea." "Madam," Churchill shot back, "if you were my wife, I would drink it."

Historians say, Churchill's greatest comeback was becoming prime minister in 1940. I say, this repartee was.

VILÁGJÁRÓK

Kinai útjaim

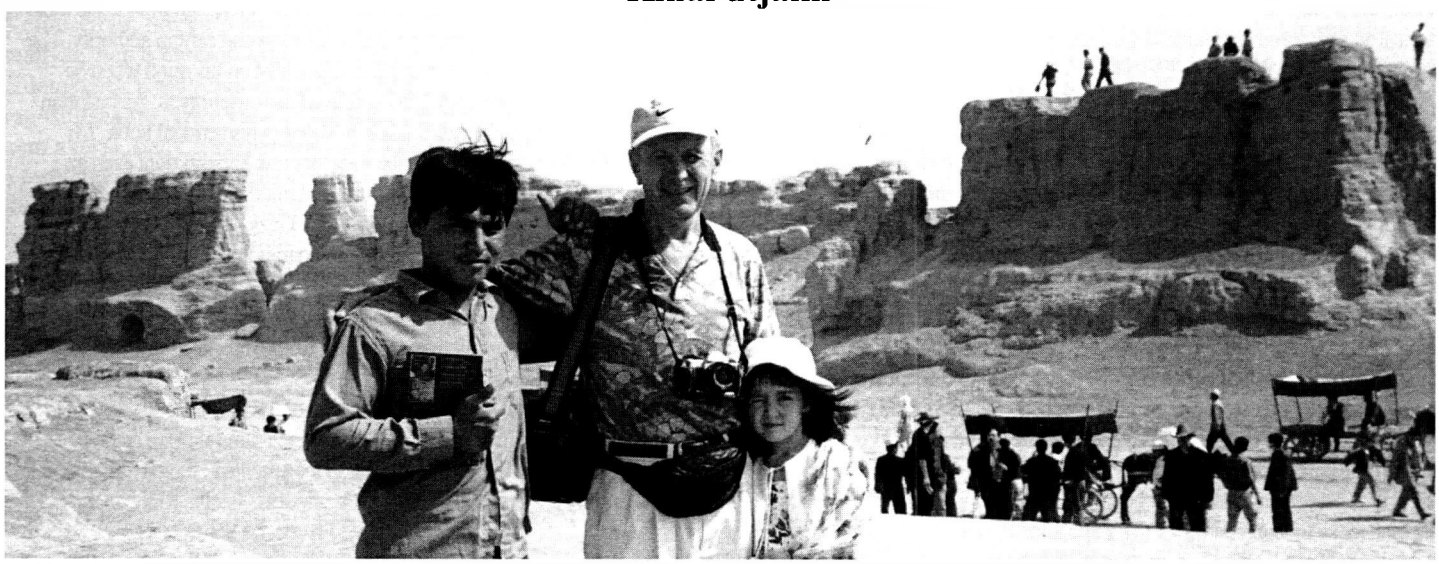

Az utolsó Kapocsban irtam az első (1994) és második (1998) kinai útjaimról. Azzal fejeztem be, hogy elolvastam Kiszely István 'A türkik hazájában' című leirását, melyben így ír az északnyugat kinai 'ujgurokról': "A magyarokkal tartó rokonságot tartják...ott ültem a tornácaikon a szöllőlugasok alatt , paprikás csirkével, lecsóval, erős paprikával, görög és sárga dinyével kináltak. Az ujgurok Kina népei közül europid vonásaikkal tűnek ki. Testalkatuk hasonló, mongolredőjük nincs, vagy csak részleges. Olyan embertípus, amelyet honfoglaláskori temetőinkben is megtalálhatunk." E sorok, meg az egész nagyszerű útleirás, engem nagyon felbuzditottak és elhatároztam, hogy legközelebbi kinai útamon én is meglátogatom a mi 'rokonainkat'. Hogy jobban felkészüljek erre, Budapesten élő nőveremen keresztül felvettem a kapcsolatot Dr. Kiszellyel, aki azt tanácsolta, hogy a tartományi főváros, Ürümcsin kivül, látogassuk meg Tarfán és Kasgár városokat is.

Harmadik kinai utam (2002 szeptember): Jó volt a a felkészülés, tényleg ez, a harmadik lett a legérdekesebb kinai útam! Feleségem és kislányom már 2002 júniusában átutaztak Kinába és én szeptemberben követtem őket. Beijingen keresztül repültem Sechuan tartomány 11 milliós fővárosába, Chandu-ba, ahol feleségem három testvére él. Onnan Na egyik unokaöccse vitt el minket további rokonlátogatásra Mayang-ba, ahól Na élt Kanadába jövetele előtt. Közben megálltunk megnézni egy 4000 éves, kinai kultúra előtti település ásatásaiból kiállitott anyagot. Sokat nem tudnak a lakókról, de elég sok fegyvert, ékszert és arany temetkezési álarcokat találtak a sírokban. Érdekességük az, hogy motívumaik a Dél-amerikai inkák kőfaragásaira hasonlítanak. Mayang-ból kirándultunk a tartomány észak-keleti hegyvidékére, ahol Pin-Woo város környékén tibeti kisebbségi csoport él. Épp akkor egy ének és tánccsoport, szép szines népviseletben, szabadtéri bemutatót tartott turisták számára. Egy közeli falu cölöpös, faragott házaik tényleg egészen tibeti stilusuak voltak. Vacsorára izletes helyi ételt adtak, miután a két szakácsnő pár szép népdalt énekelt Később páran, a bátrabbak, elmentünk lovagolni egy hegyi ösvényen. Az apró tibeti lovamról majdnem hogy földre lógott a lábam! Másnap korán reggel feljebb mentünk a hegyekbe az 'óriás panda' hazájába, meglátogatni a egyik legnagyobb 'medve' rezervátumot és kutató intézetet. Hát pandát nem láttunk, de igen érdekes volt az őserdőben járni, ahol lúcfenyők alatt rövid, 1-1½ méteres bambusznád nől, ami a pandák fő étele. Másnap Mayangból délkeletre, ismét fel a hegyekbe mentünk, Du Jan város környékére. A táj érdekessége egy 2000 éves nagy gát, amellyel megszelídítettek egy rohanó hegyi folyót, és a mesterséges csatorna, olyan jól van megépítve, hogy még ma is ellát vizzel egy kb. 200 km^2 -es területet, ahol öntözés nélkül nem sok teremne. Mivel természetileg is szép táj, mára kedvenc turista pont lett. Érdekessége még a hegyoldalba épitett sok budhista templom, egy híres zarándok hely.

Ezután jött kinai útunk főcélja: a 'türkik hazájának' meglátogása. Chandu-ból, amely Kina közepén van, átrepültük a hegyeket, a Gobi sivatagot és leszálltunk Ürümcsi-ben, Shin Jan tartomány fővárosában. Dr. Kiszely tanácsát követve, rögtön kimentünk a vásártérre, ahol aztán tényleg 'keleti zsibvásár' volt, úgy, ahogy én elképzeltem egy igazi perzsa vásárt! A türkik, avagy ujgurok, ahogy magukat hívják, egy hét és fél milliós, törökös kinézetű, mohamedán vallású, autónom kormányzatú népcsoport. Történelmileg ez a rész sokszor független türk királyság volt és utoljára 100 éve került kinai hatalom alá. A vásáron legtöbben ujgur nyelven beszéltek, ami számomra igen érdekes volt mert kiejtésük olyan, hogy magyar fülemnek igen könnyű volt a szavaikat megkülömböztetni. Követve Dr. Kiszely javaslatát, első útunk Tarfán városba vezetett, ami talán a Gobi sivatag legérdekesebb városa. Eredetileg egy kis oázis volt, majd 2000 éve egy földalatti, több mint 100 km-es csatornán vizet hoztak a hegyekből. Megnéztük a földalatti csatornát és viztárlókat, melyek még ma is ellátják a várost vizzel, úgy hogy még gyümölcs termelésre is jut. Olyan finom szőllőt meg dinyét utoljára csak, Magyarországon

ettem. Mivel a fő, kelet-nyugat irányú vasútvonal ott vágja át a sivatagot, Tarfán híres város lett, a világ minden részéről járnak oda turisták. Meglátogattuk a történelmi romokat, a vásárokat, a selyem gyárakat és jó vacsorát kaptunk szőllő lugasok alatt. Na tolmácsolásával elbeszélgettem a helyiekkel és kértem őket beszéljenek ujgur nyelven. Megleptem őket, amikor visszamodtam amit hallottam. Mi magyarok igen könnyen magtanulnánk ujgurul! Visszatéve Ürümcsibe, elmentünk az ottani híres őstörténeti muzeumba, ahol az egyiptomi múzeumokon kívül, ott van a világ legnagyobb múmia gyüjteménye. A múmiák a környékbeli sivatagi sírokból kerültek oda és igen jó állapotban vannak, mivel a száraz homok kiszivta az összes nedvességet és igy jól konzerválodtak a testeket. Láttuk a hires lubiai sivatagból odakerült 'szépség'-et, mely benne volt a National Geographicban pár éve. Tényleg kecses mosoly van e 'fiatal' (2 ezer eves!) nő arcán. Érdekes volt, hogy az ott lévő közel negyven múmia fele európai embertipus volt, mutatva, hogy a selyem úton messziről odakerültek nem kinaiak voltak.Volt egy múmia, amelynek ruhája skót tipusú kockás gyapjuból keszült! Folytatva a 'rokonok' keresését, elmentünk a helyi egyetem őstörténeti osztályára, hallván, hogy jó ujgur kiállitásuk van. Tényleg nagyszerű gyüjteményük volt ruhákból, ékszerekből, használati eszközökből. Azonban én kissé csalódottan jöttem el, mivel a segéd curator a magyar kapcsolatról nem tudott semmit és a főkurátor sajnos nem volt ott! Elszaladt négy nap, igy arra már nem lett idő, hogy a meszi Afgán határnál lévő Kasgárba is elmenjünk.
Útunk ezután Sanghai-ba vezetett, feleségem rokonait látogatni, ahol én még nem voltam. Tervünk szerint Ürümcsiből gyorsvonattal száguldtunk át a sivatagon, majd a kacskaringós Sárga folyó völgyében, később délebbre pedig a nagy Jangtze folyó partján vágtunk át egész Kinán. A több mint 4000 km-es útat 52 óra alatt tettük meg egy kényelmes hálókocsiban. Ez út egy örök emlék marad számunkra. A sivatagon nagyon gyorsan átvágtattunk. A folyó völgyében már lassabban mentünk, ami jó is volt, mert ott állandóan változott a táj, ahogy mentünk a kisebb-nagyobb városok, falvak, hegyek és völgyek között. Láttuk hogyan épitik a nagy gátat, amely majd elárasztja a mögötte lévő völgyét, meg az új vasútat amely már nyílegyenesen átvág a hegyeken és majd 36 óra alatt megcsinálja ugyanezt az útat. A szegényebb északi rész után leértünk a Shanghai-közeli laposabb részre, ahól már vannak gazdagabb földművesek új házakkal. Majd beértünk az ipari gócpontba, ahol a világ minden nagyvállatának ott sorakoznak gyárjai, raktárjai és irodái, hatalmas cégtáblákkal hirdetve ottlételüket. Shanghai igazán nagy élmény volt. Hatalmas, 22 milliós város, tele ellentétekkel. Ott van az öreg kinai nagyváros, majd a 100 éves pénzügyi rész európai stilusú épületekkel és ezzel szemben a folyó másik partján az új város. Husz évvel ezelőtt ott csak kertek voltak, most pedig van egy ultra modern nagyváros tele felhőkarcolokkal és olyan újszerű épületekkel amilyeneket Európában és Amerikában is ritka látni. Meglepő volt, hogy minden út, cégtábla, épület két nyelven, kinaiúl és angolul volt megjelölve. Ugyanúgy, a buszokon és a metrón is mindent két nyelven mondanak be, ami jó segitség a turistáknak. Megnéztük a 'régi' belvárosban, az emberektől zsongó vásártereket, meg az új belvárosban a hatalmas árúházakat, melyek tele vannak árúval a világ minden részéről. A kinai boltokon kivül itt megtalálhatók az összes nagy amerikai, európai és japán áruházak.
Shanghai-ból egy nagy busztúrára mentünk Szu-Jo és Han-Jo városokba.. Szu-Jo, a kinai Velence, 2000 éves, valamikor Dél-Kina fővárosa volt. Az egész öreg város történelmi emlék, védett és tele van kanálisokkal, ahol csónakkal lehet közlekedni. Láttunk itt gyönyörű öreg kinai-kerteket, parkokat és palotákat, melyek most múzeumul szolgálnak. A város arról is híres, hogy itt van Kina legtöbb selyemgyára és jópénzért, igen finom selyem holmit lehet venni. Este egy kis turista hajóval mentünk át Han-Jo-ba. Volt kabinunk, de én nem sokat aludtam. Csak néztem ahogy sok száz más kis hajóval együtt mentünk fel a folyón. Néha annyi volt a hajó, hogy minden elakadt és egy óráig is kellet várni, hogy az út kitisztuljon. Legtöbb hajó árút vitt fel, avagy le a folyón és ha megálltak, árulták is amilyük volt. Én igen élveztem látni azt a vizi zsibvásárt! Reggelre értünk Han-Jo-ba, mely a kinai tea termelés központja. Szépfekvésű város, egy nagy tó partján épült és ennek is nagyrésze védett. Az éghajlat meleg , tropikusi és tele van érdekes fákkal és virágokkal. Másik híressége egy nagy sziklás park, ami budhista zarándokhely. A sziklákon száz meg száz, remeték által faragott szobor meg barlang van. Ezen kivül templomokat, múzeumokat és tea üzemeket látogattunk. Gyorsvonattal metünk vissza Shanghai-ba, ahol az utosó napon meglátogattunk még egy híres húsgombócos vendéglőt és a nők elmentek vásárolni. Estefelé aztán beűltünk a hálókocsis gyorsvonatba, mellyel reggelre Beijing-ben ébredtünk fel.
Ott már vártak a rokonok meg a nagy készülödés 'nagylányunk' Susan esküvőjére. Susan vőlegénye, egy jómodú üzletember már mindent elintézett, igy Na csak ruha meg virág választásban segített Susannak. Egy protestans templomban volt az eskűvő, utána fényképezés egy szép parkban és 'lakzi' egy ötcsillagos hotelban. A sok evés-ivás meg a fiatalok által szervezett műsor estéig tartott. Az én szerepem csak anyi volt, hogy a család nevében elbúcsuztattam nagylányunkat. A sok kocintás után a többi részletre nem is igen emlékszem! Az utosó két napot az öreg, védett főváros, meg egy új 'kisebbségi muzeum' megnézésével töltöttük el. A több mint 50 holdas parkban kis falvakat épitettek, melyekbel Kina minden kisebbségi csoportja képviselve volt és népi öltözékben felöltözve bemutatták házaikat, szokásaikat, életmodjukat. Az ujgur 'falu' volt az egyik legnagyobb és legszebb.
Negyedik kinai utam (2004 szeptember) családi látogatással egybekötött üzleti út volt. Tokyón keresztül repültem Beijingbe. A repülőről nézve Japán igen modern, tiszta országnak tűnt, tele fákkal körülvett kertekkel, mintha az egész egy nagy park lett volna. Beijing-ben csak egy napot töltöttem Susan lányunkkal, aztán repültem is Csandu-ba, ahol Na és kislányunk, Mimi már vártak rám. Szerencsém volt mert beállt a hűvösebb őszies idő. Nappal még igy is 30-35° C körül járt, de estére már hűvösebb volt. Na és Mimi az egész nyarat ott töltötték és sokat szenvedtek a nagy meleg és magas páratartalom miatt. Na idősebb bátyánál laktunk de töltöttünk időt a másik bátyjánál is. Chandu volt a dél kinai főváros K.U. 200-300 között, igy van ott sok történelmi lelet. A helyi muzeum a város közepén rögtön egy hatalmas királyi sirhalom közelében van. Régi fegyverek, kincsek és használati eszközök mellett sok szép szobor emlékeztet hires emberekre. A muzeum közepén van egy szabadtéri szinpad és egy tea ház ahól ősi stilusú tánccal, dallal és zenével szórakoztatták a turistákat. Meglátogattuk az állatkertet, ahol 36 óriás panda, a világ legnagyobb állománya, sok vörös panda és egy kutató intezet van. Elmentünk ismét Mayang-ba, ahól Na huga és egyik nővére él, és ahól Na is nevelkedett és dolgozott Kanadába jövetele előtt. Ide jöttem tiz éve az elsö kinai utamon. Ez egy igen szép, modern, tiszta város lett tiz év alatt, és rengeteget változott az utolsó két év alatt. Persze ugyanezt elmondhatom a többi, talán Kina legtöbb városáról. Örült nagy az épitkezés, modernizálás,

egész városrészeket lebontanak és újjáépitenek. De ugyanakkor kimentünk megnézni azt a kis falut, ahól Na és huga kényszermunkában dolgozott a 'kulturális forradalam' alatt, és ott bizony még most is nagy a szegenység és nem sokat változott negyven év alatt. Hát, itt van Kina nagy ellentéte: egy kommunista kormány vezetésével dühöngõ, körönytelen kapitalizmus van, ahol az osztályellentétek igen gyorsan nőnek! De jön be a sok pénz, mivel az olcsó munkaerõ, nagy piac és alacsony adó miatt nagy profitot lehet csinálni ott is, meg a világpiacon is ahová legtöbb árújuk megy. Előnye Kinának, hogy a tanitas és az átlag képzettség viszonylag elég magas szinten van, így könnyű a fiatal munkásokat betanitani. Ezt láttam, amikor Susan lányunk kijött Kanadába és viszonylag könnyen elvégezte a középfokú iskolát és bejutott az egyetemre. Matematikából sokkal magasabb fokon volt mint az itteni diákok! Mayang Kina egyik tudományos központja, 40 ezer tagos atomkutató intézettel, nagy új egyetemmel meg egy csomó új, privát iskolával, ahova az 'újgazdagok' gyerekei járnak. Ugyanakkor, áramfeljesztõ gátat épitettek egy kis a folyóra, és a mesterséges tó mellet most egy nagy új lakótelep is épül. Újból szétnéztünk Mayang környékén is. Elmentünk egy csepkõ barlanghoz, ami bár nagyobb de nem olyan szép, mint az aggteleki csepkõbarlang. 'Libegõ' felvonóval fel mentünk egy budha szobrokkal és más faragásokkal diszitett hegyoldali zarándokhelyre, ahol jó helyi étel mellett rengeteg, a környező kis subtropikus erdõ fáinak gyümölcsein élő kis majmot láttunk. Gyorsvonattal 'repültünk' vissza Beijingbe. Délben beszáltunk a hálókocsinkba és másnap reggel ott is voltunk és közben sokat láttunk. Beijingben, meghivásra, üzleti targyalásaim voltak egy ottani vállalattal, akik érdeklődtek Pászner Laci faalkohol gyártási módszere után. Isten tudja, hogy lesz-e abból valami. Viszont, elmondhatom, hogy megtudtam milyen nehéz tolmácson keresztül tárgyalni egy idegen országban. Legközelebb már könyebb lesz! A közel két hétig tartó tárgyalások mellett volt alkalmunk megnézni az ottani érdekességeket. Persze, a két hölgyem sok idõt töltött vásarlással is, mert ott lehet aztán jó dolgokat venni fele áron az ittani árakhoz hasonlitva. De én sem unatkoztam, épp akkor játszották a US Open tenisz bajnokságot, igy volt mit néznem. Bár útunk kevésbé volt élménydús a korábbiakhoz hasonlitva, Mimi kislányunk három hónapi ott tartózkodás után elkezdett kinaiúl beszélni és mostmár könnyebb lesz Nanak folytatni a nyelvtanitást. *(Kapitány Gyula, Class of '61)*

H A Z A U T A Z Ó K

Kocsis balek visszatér Sopronba 49 év után...

Aug. 17-én indultam Pestről a délelötti Ciklámen InterCity vonattal. Nagy viharban érkeztem a Gyesev állomásra. Esett, fújt a szél amikor elindultam a posta hivatal felé, hogy onnan telefonáljak.valamelyik soproni ismerősnek, de senki nem vette fel a kagylót. Végül a telefonkönyvből megszereztem és felhivtam Dr.Faragó rektor úr lakás számát. Sándor felesége, Marika válaszolt aki 15 percen belül kocsival felszedett a posta előtt. Már hallot rólam mert nemrég'érkeztek vissza vancouveri látogatásukról, ahol részt vettek több volt soproni diákok által szervezett rendezvényen. Faragó Marika elvitt a rektori hivatal vendégszobájába és bejelentette, hogy este 5-re vacsorára leszek hivatalos lakásukon.Gyorsan átöltöztem és kirohantan bort, virágot és csokoládét venni. Rektor úr, Dr. Faragó Sándor, meleg 'Jó Szerencsé'-vel köszöntött a megjelölt időben. Vacsora előtt Sándor kanadai fotóival szórakoztatott, majd kanadai útjukról tartott egy rövid beszámolót. Vacsora után egészen váratlanul megjelent Mészáros Károly dékán úr is, aki szintén nagyon barátságosan köszöntött és mindjárt jegyeket ajánlott mindhármunknak a másnap esti Páneurópai Fesztiválra.

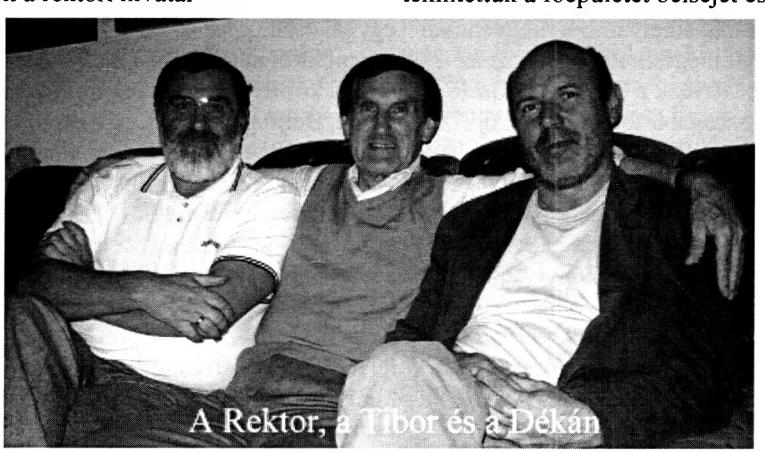
A Rektor, a Tibor és a Dékán

Másnap zsúfolt progamot szervezett számomra a rektori hivatal. Reggel ismét megjelent Sándor akivel átsétáltunk az egyetem épületébe, nevezetesen az egyetem központi könyvtárába, ahol Dr. Mastalir Ernöné részletesen bemutatta a Selmecről származó értékes könyvgyüjteményt. Sándor állandóan fényképezett. Majd megkért, hogy néhány keresetlen szót irjak a vendégkönyvbe, amit meg is tettem a vancouveri erdészek nevében is. Közben találkoztunk Szabadhegyi Győzővel akivel sétálgattunk az egyetem botanikus kertjében. Nagy élmény volt számomra 49 év után meglátogatni a régi Alma Matert, ahol csak rövid két hónapot töltöttem 1956 november 4.-ig! A botanikus kertet jó állapotban találtam amit fényképekkel is tudok bizonyitani. Meglátogattuk Staszi bácsi tanszéket majd Winkler András irodáját, ahol egy erdőmérnök éppen 60.születésnapját ünnepelte. András három verses kötetét dedikálta nekem amit magammal hoztam! Megtekintettük a főépületet belsejét és a rektori tanácstermet Mészáros dékánnak éppen egy összejövetelét zavartuk meg, mégis tartóztattak és bemutattak a jelenlevőknek. Ebédre öt erdész vendégül látott az Arany Fácán nevű kerthelyiségben, ahol Winkler András hamarosan hagyományos diáknótákat intonált pezsgőzés közben! 14:00 óra körül Varga Tamás fiatal erdész elvitt a Templom utcai Erdész Múzeumba, ahol több mint egy órát töltöttem. Tamás teljesen egyedül ügyködik, leltározik számtalan adományon, könyveken. Bárminemű adományt amit a Vancouverbe kivándorolt erdészektől kapnak örömmel fogadnak és nagyra értékelnek. Mindenkit felkérek, hogy itteni diéletünkre emlékeztető aprságokat adományozzon a Soproni Erdész Múzeumnak. Amit eddig láttam rólunk nem volt terjedelmes, tehát könnyű lenne azt kibővíteni.

Este Sándor és felesége kivittek az osztrák határhoz ahol 1989 aug. 19-én több mint 600 kelet-német álampolgárpolgár Sopronnál 'áttörte' a vasfüggönyt. Az esemény döntő szerepet játszottak

Kelet-Közép-Európa kommunista elnyomás aloli felszabadulásában. Este 7-re elmentünk a híres fertőrákosi Barlangbaszinházba résztvenni a Páneurópai Koncerten,ahol a 17 tagú Liszt Ferenc Kamarazenekar volt a programon. Az estét Sopron város polgármestere nyitotta meg. A barlangnak fantasztikus akusztikája van. A Soproni Ünnepi Hetek gerincét az Európa-hírű fertőrákosi kőfejtőben 1970-től rendszeressé váló előadások jelentik..Egy 1982-ben készült építészeti szakvélemény szerint: "a kőfejtő külső és belső tereinek egybeolvadása, a fény és árnyék irracionális játéka olyan élményt nyújt, amihez hasonlót csak az ókori építészet tudott nyújtani." A hagyományokhoz híven elsősorban operákat mutatnak be a számos operett, táncprodukció és zenekari hangverseny mellett. A színház befogadóképessége 743 fő. Előkelő helyen ültünk, középen a negyedik sorban! Szünetben több erdőmérnöknek lettem bemutatva. Nagy volt az érdeklödés Vancouver iránt és irántunk. Utánna búcsúvacsorára hívtam meg Sándort, Károlyt és kedves feleségeiket a Hubertusz Étterembe és másnap reggel már utaztam is vissza Budapestre. Erdész Üdvözlettel,*(Kocsis Tibor, Class of '61)*

L Á T O G A T Ó I N K

Sopronból jöttünk...

(Dr. Faragó Sándor, a Sopron székhelyű Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora és felesége, Marika 2005 június-júliusi kanadai útjuk alkalmából megtiszteltek bennünket több napos látogatásukkal. Alkalmunk nyílt megismerni régi Alma Materünk mai vezetőjét és többünknek, a rövid idő ellenére is, meglátni benne az embert s megtalálni benne a barátot. Kihasználtuk az alkalmat arra is, hogy válaszokat kérjünk kérdésekre, amiket talán a Kapocs olvasói is közérdekűnek találnak)

1. Sokat utazott ember lévén van összehasonítási alapod. Milyen benyomásokat keltett Benned Kanada legnyugatibb része?

Harmadszor járok Kanadában, igaz csak először British Columbiában, így az ország nem idegen a számomra. Már csak azért sem idegen, mert családi és baráti kapcsolataim fűznek ide. Nagybátyám és nagynéném, veletek egy időben, 1956-ban települt át Kanadába, s a velük tartott kapcsolat sok ismerethez juttatott. Aztán szoros baráti szálak fűznek a Soproni Alumni tagjához, Kerekes Jóskához, akivel évtizedes szoros – kölcsönös látogatásokban is megnyilvánuló – szakmai és családi kapcsolat alakult ki. S hát említhetném vancouveri tiszteletbeli doktorainkat és a hazalátogató soproni diákokat, akiktől sok információt szerezhettem. Persze a valóság mindezeken is túltesz! Én – kényszerűségből sok időt városokban eltöltő erdészember – mindenütt a természet szépségeit, különlegességeit keresem, s persze szakmai szemmel értékelem is azokat. A most meglátogatott területek – Mount Grouse, a Shannon Falls, a Brandywine Falls, Whistler környéke, a Cathedral Grove vagy a Boundary Bay – mind mély esztétikai és szakmai nyomokat hagytak bennünk. De persze ugyanilyen érdekesnek találtuk Vancouvert a maga sokszínűségében, vagy Duncan-t és Chamainus-t is.

Feltűnt, hogy amíg korábban a természetre bízták az erdők felújítását a tarvágások után, mára már felújító vágásos üzemmódot, illetve tarvágás után mesterséges felújítást is alkalmaznak. Mint megtudtam – s erre igazán büszke vagyok – az európai értelembe vett erdőművelés tulajdonképpen a Soproni Kar működésével vette kezdetét BC-ban, különösen akkor, amikor a sok végzett soproni erdőmérnök kikerült a gyakorlatba. Ennek jóval nagyobb hangot kellene adni szakmai körökben, mielőtt valaki más gyűjti be a babérokat.

A benyomások között mindig szerepelnek azok az emberi kapcsolatok is, amikkel szembesül az ember. Sok boldog és megelégedett emberrel találkoztunk, akik befutották életpályájukat, s most a megérdemelt nyugdíjas éveiket élik családjuk körében. Mi mindenkitől nagy szeretetet kaptunk – amit nagyon köszönünk – ami az eddigieknél is erősebben köt bennünket Hozzátok.

2. Milyen célból utaztál ide, mik voltak elvárásaid, s hogy sikerült azokat beteljesíteni?

Utazásomnak volt egy hivatalos és egy magán része. Először a hivatalosat mondom, mert az mindannyiunk számára fontosabb. Harmadik éve vagyok rektora az Egyetemnek, s most, annyi invitálás után – más események kapcsán is – elérkezettnek láttam az időt arra, hogy meglátogassam a Soproni Alumni-t és az UBC-t egyaránt. 1992-óta nem volt soproni rektor Vancouverben, így ezt az adósságot is szerettem volna pótolni. Ennek a látogatásnak a személyes találkozások mellett az volt a célja, hogy közösen előkészítsük a Soproni Divisio vancouveri oktatás-indításának 50. évfordulós ünnepségeit, amit 2007. májusára, vagy júniusára tervezünk. A kétnapos rendezvény első napja az emlékezésé, a második a tudományé lenne egy közös konferencia megtartásával az UBC-n, természetesen soproni részvétellel is. További kérdés – amit felvetettem a találkozásokkor – egy másik jubileum megünneplése lenne Sopronban, 2008-ban. Akkor lesz a magyar erdészeti felsőoktatás – egyedüli módon Európában, s talán a világban is – 200 éves. Várunk minden egykori soproni erdész diákot Sopronba az egész világból, természetszerűleg a kanadai Soproni Alumni minden tagját is. Magától értetődő, hogy meghívtam az ünnepségre Jack Saddler dékánt is, aki a meghívást elfogadta. S végül bejelentettem ebédünkkor, hogy az 1990-es ún. visszafogadás szellemében kezdeményezem minden Kanadában, a Soproni Fakultáson diplomát szerzett erdőmérnök számára – amennyiben a szokásjognak megfelelően azt kéri – az aranydiploma kiadását. Ilyen „kivételes" eljárást már egyszer megtettem erdész dékán koromban, amikor az 1950-es évek elején politikai okokból eltávolítottak számára – későbbi végzésük idejétől függetlenül – akkor adtuk át az aranydiplomákat, amikor azt szerencsésebb társaik is megkapták. Már az 50. éves jubileum megszervezéséhez is szükséges volt az UBC támogatása, amit Kozák Tóni és Józsa Laci (engedtessék meg nekem is a Kanadában szokásos megszólítás) előkészítettek. Jack Saddler dékánnal az időpontban egyeztettünk. Éppen a dékánnal való találkozás volt a másik oka látogatásomnak. Az Erdőmérnöki Kar ugyanis azt tervezi, hogy az UBC Erdészeti Fakultásával közösen angol nyelvű BSc. képzést indít Sopronban, magyar és kelet-európai hallgatók számára. Ennek az előkészítése már egy éve folyik Mészáros Károly dékán vezetésével, illetve Kozák Professzor hathatós támogatásával. Ezt szerettem volna rektori szinten is megerősíteni, amiben határozott támogatást kaptunk. Az oktatás,

az egyes tantárgyak tanítása előtt egy-egy évvel – szemeszterenként 2-4, összesen mintegy 20-25 soproni kolléga jönne ki angol tudását fejleszteni, az angol nyelvű tanítást tanulni, a módszertant, segédeszközöket megismerni, s azt – a meglévő hazai tapasztalatok mellett – a soproni oktatásban felhasználni. Mindkét intézmény Kozák Professzort kérte fel a kapcsolattartásra, s úgy tűnik nincs semmi akadálya a 2006 őszi kezdésnek, következésképpen az első tanárok őszi érkezésének sem. Az Erdőmérnöki Kar otthon a szükséges lépéseket ugyancsak megtette. Összességében tehát úgy érzem eredményes volt utam hivatalos része.A magánéleti része utazásunknak az az egyhetes kelowna-i látogatás volt, amit keresztanyámék meghívására tettünk. Ők is immár 50 éve élnek Kanadában, nagyon szép karriert építettek fel. Nagy szeretettel fogadtak bennünket, sokat beszélgettünk, a nagy távolság miatt nagy restanciánk volt mindenben, de igazán közel kerültünk egymáshoz.

3. Ahogy láthattad itt már egy öregedő, és egyre fogyó társaságot találtál, akik (majdnem mind) már évekkel ezelőtt nyugalomba vonultak. Mégis, az itt végzett 140 diák, s a még élő volt oktatók roppant nagy gyakorlattal rendelkeznek az erdészetben, s vele rokon szakmákban. Hogyan lehetne erre építeni, s azt felhasználni Alma Materünk hasznára, mielőtt végképp történelemmé válunk?

Szerencsére nagyon sokan már eddig is nagyon sokat segítettek, gondolom, azok tették ezt, akik megtehették, mert olyan pozícióban, illetve olyan munkahelyen voltak. Mi eddig is éreztük minden volt diákunk, felénk irányuló szeretetét, segítőkészségét, az Alma Mater iránti hűségét. Fájdalom, hogy a viszontszeretet – ismert történelmi-politikai okokból – hivatalosan sokáig nem nyilvánulhatott meg. Ez a mindenkori vezetők felelőssége és adóssága, nem a 200 éves Alma Materré (a jó, a tápláló anyáé). A rendszerváltoztatás utáni rektorok – beleértve magamat is – azon munkálkodtak, hogy a Vancouverben tanult magyar erdőmérnökök ismét nagy családunk tagjaiként, testvéreinkként ítéltessenek meg, mert mindig is azok maradtak. Én személy szerint és rektorként is nagyon büszke vagyok mind a 141 életpályára, amit megéltetek, jó lenne, ha ezek a hazai szakmai közélet, nem utolsó sorban az ifjúság számára is elérhetővé, megismerhetővé válnának. Mindenkinek meg kellene írnia a maga rövidebb-hosszabb „látomásait a múltból", ahogy azt Pintér Laci megtette kiváló könyvében. Már ez is nagy segítség lenne. Újfent kérek mindenkit, hogy levéltárunk számára akár eredetiben, akár másolatban dokumentumait gyűjtse össze és küldje meg – ahogy azt korábban Grátzer Miklós elnök úrral már körlevélben kértük. A levéltár kezdeményezésemre önálló egységet állított fel kanadai hallgatóink iratainak név szerinti őrzésére. Itt, az évszázados dokumentumok között, minden fennmarad a jövő számára, most már csak meg kell tölteni a dobozokat. Azt pedig, hogy ki hogyan tud más módon segíteni, mindenkinek magának kell megítélnie és megtalálnia.

4. Ahogy érezhetted, legtöbbünkben megmaradt a Selmeci-Soproni Szellemhez való ragaszkodás. Öreg Alma Materünk rendkívül nagy változásokon ment keresztül az utóbbi években. Mennyire maradt meg ugyanez a szellem Nálatok, s hogyan őrizhető meg az összetartás, az életre szóló barátságokat elősegítő gondolat a nagyméretű változások után?

Az egyetemi integráció után – amikor az egyetemnek 7 kara és 14 ezer hallgatója lett – valóban fontos kérdés volt a Selmeci-Soproni Szellem átmentése. Szerencsére, a csatlakozó karoknak (pl. az egykori Óvári Akadémia jogutódjának, amelyik maga is 190 éves) megvoltak a maguk hagyományai. Nekünk arra kellett ügyelni, hogy a soproni megnövekedett hallgatói létszám mellett se sikkadjanak el tradícióink. Felesleges volt aggodalmunk, mert a hagyományok ereje mindenkit megragad, mindenkit lelkesít, s aki látta waldenes valétálásainkat, érezte a szakestélyek hangulatát, a barátságok erejét, annak nem lehetnek kétségei: él a Selmeci-Soproni Szellem. Él, mert többet kínál minden talmi divatnál, az igazi emberséget, amire – s ezt a fiatalok sokszor jobban megérzik, mint mi – a mai, elembertelenedő világban az eddigieknél is nagyobb szükség van.

5. Mint az NyME vezető embere, milyen jövőbeni változásokat látsz az Egyetem életében, s melyikeket szeretnéd leginkább elősegíteni?

Az elmúlt időszak a mennyiségi fejlődés ideje volt nálunk is – csakúgy, mint a magyar felsőoktatás egészében. Igyekeztünk persze a minőséget tartani, aminek azonban egy akadálya van, az infrastruktúra részleges hiánya (ötszörösére nőtt a hallgatói létszám 10 év alatt), vagy részben elavult jellege. Az elkövetkező 2 év mindenképpen a nagy felújítások és beruházások ideje lesz nálunk, hiszen csaknem 10 milliárd Forintból, szinte megújul az Egyetem, új kollégiumok, oktatási épületek épülnek, a felújított régiek mellé. Ha ez megvalósul, valóban harmadik évezredbeli intézmény leszünk. Ezen dolgozunk most munkatársaimmal. Az erdészek 200 éves jubileumára már minden kész lesz, hívlak Benneteket, hogy nézzétek meg!

6. Utolsóként ismét felteszem a kérdést, amit már több öregdiáktól hallhattál személyesen, hogy tényleg megvalósítható az a terv, miszerint az 1990-es visszafogadásunk szellemében az itt végzett évfolyamok a velük Sopronban kezdőkkel együtt legyenek kitüntetve az 50 év után járó aranydiplomával (az 1960-ben végzettek között hat olyan is van, akik 1957-ben, Vancouverben nyertek felvételt)?

Igen, mint korábban említettem, eltökélt szándékunk, hogy aranydiplomákkal ismerjük el minden Kanadában végzett kollégánk, barátunk áldozatos életpályáját, amivel a soproni Alma Mater hírnevét is öregbítette. Az előkészítő munkában már kértem Grátzer Miklós elnök úr, Kozák Antal, és most kérem a Kapocs szerkesztőinek a támogatását is.

És végül, a kérdéseken túl néhány köszönő szóra had kapjak lehetőséget! Köszönöm utazásunk előkészítését és lebonyolítását, nemkülönben a baráti fogadtatást Kozák Tóninak, Palkovics Jancsinak, Rétfalvi Lacinak és Leonenak, Jákóy Bandinak és Adriennenek, Szanyi Lacinak és Gabinak, Józsa Lacinak és Erikának, Orbay Cilának és Jutkának, Bakos Tibinek és Magdinak, Szamosi Gabinak. Öröm volt találkozni és beszélgetni Adamovics Laci Bátyámmal és Ilikével, Major Ricsi Bátyámmal és Arankával, Csordás Lacival és Jolánnal, Tuskó Csabával és Zitával, Pintér Lacival és Marikával (külön köszönet a „Látomásokért"), Kurucz Jánossal és Marikával, valamint Draskóy Gyurkával. És igen nagy öröm volt a keddi ebéden oly sokatokkal megismerkedni, akik nem voltak ott, Rájuk is nagy szeretettel gondolunk. Felejthetetlenné tettétek kanadai napjainkat, köszönjük. Minden kanadai kollégánkat, barátunkat – ahogy eddig is – szeretettel várjuk Sopronban, ha otthon jártok, ne kerüljetek el bennünket! *Faragó Sándor és Marika*

ÜGYES–BAJOS DOLGAINK

Kedves Sopron Alumni,

Ahogy magunk mögött hagyunk egy érdekes és esemény dús évet, jön felénk egy történelmi évforduló, fontos számadásvétel magunk és a történelem előtt. Ebből az alkalomból szeretnék megosztani veletek két gondolatot.

Jövőnk, legalább is ami abból még hátra van, nagyban függ attól, hogy hányan és mennyit tesznek valamilyen formában közös ügyeink támogatásában.Tisztelettel ádozom azok előtt, akik nem csak évek, de évtizedek óta önzetlenül adják magukat értünk, nekünk és nevünk érdekében. Pihent és tartalékos erőkre van nagy szükségünk az elkövetkező évben .Amikor Dél-Amerkiában dolgoztam, nagyon gyakori volt, hogy nagy esők után földcsuszamlások zárták el a hegyi utakat. Ilyenkor az autobusz megállt, az utasok egy része leszállt, és lapátolták a sáros földet. Pár kilométerre ismét megismétlődött ez, és a végén sok sok zökkenő után, ha nagy késéssel is de beértünk a városba .Igen érdekes volt megfigyelni, hogy majdnem mindig ugyanazok az utasok szálltak le lapátolni, és majdnem mindig ugyanazok maradtak ülve, mintha az előre haladás nem is az ő ügyük lett volna .Kérlek Benneteket, ha van még egy kis energiátok, néha segítsetek 'lapátolni'. Nem is sokrol van szó, de legalább annyirol, hogy aki például l0 éve kapja a Kapocs-t ingyen, írjon egy köszönő sort és hozzájárulást. De már az is valami, ha ír, hogy az út hátralevő részét egyedül , öszvérháton akarja megtenni, rá ne várjon a busz. Az öreg jármű és az utasok még második világháború előtti gyártmányok; jó minőség csak már kisé kopott az alapanyag. Segítsetek mindnyájan, hogyha döcögve és késéssel is, de beérjünk a célba.

A második gondolat inkább egy szerény javaslat , és egy szívből jövő kérés, hogy milyen legyen a 'modus operandi' közös ügyeink és az egymás közötti kapcsolatok nyilvános ügyvitelében. Ideális az lenne, ha ez nemcsak működési elv lenne, hanem mint 'modus vivendi' élet formává is válna közöttünk. Néha elfeledkezünk magunkról; indulat, vádaskodás, összeférhetetlenség üti fel fejét közöttünk sokszor indok vagy ok nélkül. Augustinust szeretném idézni: "In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem charitas", 5o évvel ezelőtt, és azóta is sokszor megmutattuk, hogy szükségben önzetlenül és egységesen tudunk fellépni.Nagyon respektálom soproni társaimban azt is, hogy nem sablon emberek; kétségben képesek egyéni utakat választani, és makacsul, bátran és kitartóan élni a szabadsággal. De sajnos a harmadik pontban, hogy mindig és mindenek felett az egymás iránti jóindulat vezéreljen bennünket, egypárszor félre léptünk és lépünk. Könnyű volt talán Augustinusnak ilyen idealistának lenni, mert nem magyarok és soproni öregdiákok között élt, mert rólunk gyakran a jó szó is lepereg. De ötven év alatt annyi szép példáját halmoztuk fel a jóindulatnak közösen és egyénileg is, hogy számvetésünk csak szívet melegitő jó érzést ad és büszkén nézhetünk vissza közös multunkra mert ez jobban jellemez bennünket, mint baráti összetartó közösséget. Szép lenne, ha ez így folytatódna a jövőben is. Tartozunk vele első sorban magunknak, mert ez civilizált demokráciának, és keresztény humanizmusnak az alap ideálja, de azért is mert ez a selmeci hagyományok alapköve.

Mindnyájatoknak erőt, egészséget és sok örömet kívánok az előttünk álló történelmi évfordulós évhez

Grátzer Miklós, elnök

Az 'Elvándorolt Alma Mater' **Beszámoló féle a film viszontagságairól**

Múlt számunkban hirt, adtunk a TV közvetítéssel kapcsolatos herce-hurcáról, ami lapunk megjelenése után is folytatódott. Az áprilisi ígéret is az maradt, ugyanúgy mint a májusi. Végre június 13.-án és 20.-án késő este 22:35-kor a Duna TV bemutatta filmünket. Köztudott, hogy otthon korán kezdik a munkanapot, tehát hétközi késő esti adásra csak azok maradnak fenn, akiket nagyon érdekel a műsor. Eddigi visszajelzéseink szerint sokan voltak kíváncsiak s kivárták a halogatást.

A filmet készítő stáb előzetes bemutatót rendezett június 8.-án a Rádai utcai filmes házban meghívott közönség előtt, amit tudattunk otthoni ismerősökkel, rokonokkal és itteni Alumnusokkal elérhetőségüktől függően. Közvetlen a bemutató után rövid üzenetet kaptunk:

„Tele volt a vetítőterem, nagy élvezettel végignézték mind a 104 percet, és a végén egyenként gratulált mindenki a kezünket szorongatva"(e-mail, Nádorfi L to Rétfalvi L)

.Még korábban, májusban, filmünket bemutatták a dunaújvárosi székhelyű Kohászati Főiskola diákjainak.

„Az a 250 dunaújvárosi diák, - akik szintén a selmeci hagyományok folytatói - a film bemutatóján percekig dübörögve nyilvánította ki tetszését. Megértették, hogy micsoda erőt képviselnek a selmeci diákhagyományok, amelyek titeket még a legnehezebb időkben is ilyen csodálatos összefogásra ösztönöztek, együtt tartottak és átsegítettek a történelem viharos eseményei okozta nehézségeken! Hihetetlen erejű az a példa, amit ti mutattatok, és örömmel tölti el szívemet, mikor látom, hogy mindez ilyen erővel átjön a filmünkből, megérinti a nézőt és a mai firmák és balekok is megértik, és örömmel fedezik fel, hogy a …csodálatosan emberi kapcsolat messze távol a hazától fél évszázad elmúltával is kiválóan, példamutatóan működik! A mi diákjaink ezt látták a filmben és nagyon-nagyon tetszett nekik. Annyira, hogy megkértek minket, hogy a Dunaújvárosban rendezendő selmeci szalamandert és az azt követő szakestélyt is örökítsük meg, és róluk is készítsünk filmet. Ennek a kérésnek örömmel eleget is tettünk, és a felvételeket elkészítettük" (e-mail: Nádorfi L to Józsa L).

A TV bemutató utáni visszajelzések majdnem kivétel nélkül pozitívak voltak. Úgy látszik a filmet többször is sugározta a Duna TV, éjnek idején, amiről értesítést kaptunk 'inszomniában szenvedő' idősebb kollegáktól (személyes közlés: Orosz I).

A sok lelkes kommentár és dicséret mellett meg kell említenünk a maradandó elégedetlenséget, ami köreinkben korábban már kifejezésre jutottak. Ha eltekintünk is az 'örökös háborgó dörgedelmei' mellett, komolyan kell vennünk azok érzelmeit akik, hiányolták vagy keveselték történetünk bemutatásában az elnyomó kommunista rendszer elleni álláspontunkat.

Leggyakoribb kritika a Szilvási-féle könyv képes megemlítéséért éri az alkotókat

„„...Ha az én zakómon lévő lyukas zászlót nem vetted föl vagy nem mutattátok a filmen, akkor miért kellett 'a Bujkál a Hold' hazugsággal teli ponyvaregény...fedelét mutatni valakinek az asztalán, amit állami megbízásból írt Szilvási?"(e-mail: Ötvös to Nádorfi).

Reagálva kritikánkra, mentségükként felhozhatjuk, hogy utólagosan, de bemutatások előtt, beékeltek egy feliratot, hogy a „regény légből kapott hamisításokra épül" Azáltal sokat segítettek a majdnem teljes körű elfogadottságban, de azért maradtak elégedetlenkedők:

„a jelzett pótlással ellátva, amennyiben ez tényleg világosan, jól olvashatóan, egyértelműen, és a valóságnak megfelelően minősíti a könyvet, akkor nem kifogásolom annak bemutatását. Lám, milyen egyszerűen el lehetett volna kerülni minden félreértést...A 80-as évek végén érettségi találkozón vettem részt odahaza, Dombóváron. A matematika tanárom szólt, hogy szeretne valamiről négy szem között beszélni velem. Amikor erre alkalom adódott, csak annyit kérdezett, hogy mi igaz abból, amit Szilvási írt a Bujkál a hold c. könyvében rólunk. Erre igen könnyű volt megadni a választ... Azután, amikor néhány évvel később Miskolcon jártunk rokonlátogatáson, a 30 év körüli távoli rokon azzal állt elő, hogy ő is olvasta a 'rólunk' szóló fenti könyvet, amit igen jónak talált. Egy kis eszmecsere következett, de szemmel láthatóan nem tudtam meggyőzni arról, hogy az hazugságokon épült, és semmi köze sincs a valósághoz. Ezért, amint visszaérkeztünk Kanadába, beszereztem és elküldtem neki egy példányt Roller könyvéből ajándékba, azzal a céllal, hogy tudja meg ő is az igazságot velünk kapcsolatban. Közben a távoli rokonból távoli idegen lett, így nem tudtam meg soha, hogy a szemellenzős ember agyában valaha is kigyulladt-e egy kis világosság. Ezután hosszú évekig csend következett, már azt hittem, hogy a Szilvási-könyv lassan feledésbe ment, mert 'minden csoda három napig tart', így szokták odahaza mondani. És akkor jött az 'Elvándorolt Alma Máter' film. Érdeklődéssel néztük feleségemmel a filmet mindaddig, amíg Winkler A. meg nem említette a Szilvási-könyvet, mint 'irodalmat', a soproni csoport Kanadába került részlegével kapcsolatban. Egy olyan könyv, amelyik rólunk becsületbe vágó hazugságokat, szennyet terjeszt, mint azt már előző levelemben is említettem, véleményünk szerint nem méltó az olvasásra és arra sem, hogy arra, bármilyen formában is, hivatkozás történjék... Miért szükséges ezt a könyvet a filmben szerepeltetni? Kinek az érdekét szolgálja ez? A mienket biztosan nem! Meglepődve láttuk, hogy sem Winkler A. sem a film rendezője nem érezte annak szükségességét, hogy rámutassanak arra, hogy a könyv hazugságokra épült és annak semmi köze a valósághoz. Hagyták futni a filmet megjegyzés nélkül, ezzel azt a benyomást keltették, hogy egyetértenek a könyvvel, vagy legalábbis nem kifogásolják annak a tartalmát. Naivság azt állítani, hogy Winkler arckifejezése és néhány 'gúnyos' szava érzékeltetheti a nézővel, hogy valójában milyen könyvvel állunk is szemben...Ez nem 'szájbarágás', ez elkerülése lett volna az ebből eredő félreértéseknek és kiállás lett volna az igazság mellett. (Novobáczky)'durvaságnak' minősíti azt a megjegyzésemet, hogy a film szennyet terjeszt rólunk a...könyv mutatásával, amikor a mi csoportunk történetéről beszél Winkler A.. Sajnálom, de a...-könyvnek a szennyirodalom gyűjtő-ládájában van a helye. És, ha ezt a könyvet a film minden kritika nélkül mutatja, akkor akarva-akaratlanul, de részesévé válik a szenny terjesztésének. Ez a megjegyzésem kizárólag a könyv szerepeltetésére vonatkozott. Azt hiszem ez elég logikus. Feltételezhető, hogy talán nem került volna be a filmbe ez a könyv, ha a film rendezője elolvasta volna és tisztában lett volna annak a tartalmával. Ezért, ha nem olvasta a könyvet, akkor a 'szándékos rosszindulat' kifejezés használata helytelen volt, miután nem ismerhette pontosan annak tartalmát sem. De ha ez így lenne, akkor hogy lehet egy olyan könyvet mutogatni a filmben, amelyikről nem tudja, hogy pontosan mit is tartalmaz? Lehet, hogy 'eltévesztettem a házszámot' Ez még olyankor is előfordulhat, ha tudjuk a házszámot. De, ha az ember nem tudja, hogy ki 'melyik házban lakik', mert erről, amikor arra alkalma lett volna, nem nyilatkozott, akkor az illető ne engem hibáztasson azért, ha rossz ajtón kopogtattam. – Ha ugyan tényleg a rossz ajtón kopogtattam?.Öcsém itt járt nemrégen Németországból, vele is végignéztük a filmet. - "Kár, hogy a Szilvási-könyv belekerült, ezzel elrontott mindent"---mondta a film végén. És nagyon igaza volt!"(e-mail: Szy F to Rétfalvi L).

Ellenvéleményként:

„Nem tudom célod volt-e mondanivalódat Novobáczky Sándornak eljuttatni, de nem hiszem s nem is tartom hasznosnak. Ne mérgesítsük tovább a helyzetet! Mi Sándort és társait korrekt embereknek ismertük meg s ezért én is rosszalom az olyan inszinuációkat, hogy ő vagy ők akarattal tettek minket rossz színbe a Szilvási könyv mutogatásával. Különben sem osztom véleményedet, hogy a könyv említése és felvillantása minket rossz színbe tesz. Egy, a könyvet Winkler említi s a filmesek csupán illusztráció céljául tették be a film kockákat. Kettő, Winkler tényleg 'lenéző gúnnyal' tesz említést, hogy "még irodalom is született" rólunk a kommunisták alatt. Három, a könyvet mindenki, akivel beszéltem, 'ponyva-regénynek' tekinti, ami vagy kommunista rendelésre készült vagy egy gyors pénzcsinálás lehetőséget kihasználó írócska agyszüleménye. Nem tudom, hogy lehet olyan könyvet komolyan venni. Persze jobb ha befogom a szám, mert én se olvastam. Pedig szüleimnél otthon megvolt s Anyám rá is kérdezett, hogy mi igaz abból. Mivel akkor se vettem komolyan, csak legyintettem hogy tegyék oda Sztálin 'önéletrajza' mellé, amit úgy, mint a békekölcsönöket, 'önszántukból' meg kellett venni! Természetesen, az lenne a legjobb ha a könyv meg se lenne említve, de azzal hogy emiatt az egész film el lett rontva nem értek egyet"(e-mail: Rétfalvi L to Szy F).

Sajnos a válasz már kevésbé alkalmazkodó, engesztelhetetlenséget mutat mások véleménye, mások hozzáállása iránt:

"...Úgy látom, hogy Te elkötelezted magad Novobáczky-nak, mint a film elkészítésének a mozgatója és az itteni munkájuk segítője, ami látszik a véleményedből. Hiba volt az, hogy tudomásom szerint, nem kötöttétek a film végleges megjelenési formáját olyan feltételhez, hogy azt a mi csoportunknak alkalma legyen megtekinteni és arról véleményt mondani - mielőtt az végső formájába került. Mert végeredményben rólunk szól és nem mindegy az, hogy milyen színben tüntetnek fel bennünket az otthoni nézőközönség előtt, akiknek a zöme talán még nem is hallott ezelőtt rólunk, legfeljebb a Szivási könyvéből. A könyvre való hivatkozásról nem akarom magam ismételni, leírtam arról a véleményemet. Sajnálom viszont azt a kijelentésedet, hogy a könyv említése, szerinted, nem tüntet fel minket rossz színben. Ezt csak akkor mondhatod, ha a tényeket teljesen ignorálod. A könyv megjelentetése a filmben, minden kommentár nélkül hiba volt, amire lassan Novobáczky és Te is rájöttetek, illetve azt most már elismeritek. Sőt, Te azt is elismered, hogy legjobb lett volna az egészet kihagyni a filmből. Ezzel én is egyetértek. Érdekes, hogy Édesanyád is, és az én volt tanárom is rákérdeztek a könyvre, nyilván azért, mert ők sem tudták, mit higgyenek el belőle. "Komolytalan kijelentéseket komolytalan emberektől" nem lehet "becsületsértésnek" nevezni, ezt írod - most! Miért nem tűnt az ki világosan a filmből, hogy 'komolytalan kijelentésekről' stb. van ott szó? Ezt valakinek meg kellett volna mondania, de mindenki csak hallgatott, amikor alkalom lett volna a vélemény-nyilvánításra. Persze, nem könnyű beismerni, ha az ember téved, és ha a tévedés miatt kritika éri az embert, az néha kellemetlen is lehet. Ez velejárója, ha valaki nem jól ismert dolgokra hivatkozik, vagy felszínesen végzi a munkáját. Csodálkozom azon is, hogy néhányan passzívan álltok a könyv megjelentetéséhez a filmben, mintha nem érdekelne benneteket, hogy miket írnak abban rólunk. Azt gondolnám, hogy ennél kicsit több önérzeteteknek kellene lenni, miután Ti is a soproni csoport tagjainak valljátok magatokat. Sajnos, furcsa az egész dologhoz való hozzá-állásotok, úgy viselkedtek, mintha kívülállók lennétek. Az interjúk alkalmával Te többször is kijelentetted, hogy tulajdonképpen nem is tudod, hogy miért is jöttél ki. - Ezen el lehet gondolkozni! Sajnálom, hogy ide fajult a dolog, de ha a 'jó story'-t előnyben részesítitek az igazsággal szemben, akkor azt nem lehet szó nélkül hagyni. Azt hiszem, ezzel le is zárhatjuk a levelezést, mert újat nem tudnék írni, a véleményem ismert már előtted. És én is tisztában vagyok azzal, hogy Te hol állsz"(e-mail: Szy F to Rétfalvi L).

Hadd álljon itt felelet helyett egy másik lelkes üzenet Magyarországról:

"...igazi öröm, hogy nem dolgoztunk hiába. Köszönöm nektek és köszönöm Szy Furinak és Benkő Gézának is-bár még mindig nem értem, hogy mit láttak ők a filmben, mi az, ami bántja őket. Itthon már több száz ember látta még a tv-adás előtt, de senki nem volt, akinek ne tetszett volna. Inkább a meghatottság könnycseppjei voltak jellemzők. Nekem, alkotónak kifejezetten fáj, ha valaki méltánytalanul rosszindulatot feltételez rólunk, akik szívünket-lelkünket beletesszük a műalkotásba és mély érzelmekkel, együtt rezdülünk veletek, az események átélőivel. Csak így születhet megrendítő alkotás. A nézők, bizony megérzik ezt, és könnyeket csal a szemükbe! És senki, de senki nem lát a műben és bennünk semmiféle kivetnivalót, rosszindulatot, vagy a halvány szándékát is annak, hogy rossz színben tüntessük fel a szereplőket, vagy hiteltelenül, hazug módon ábrázoljuk az eseményeket. Mindenkit mélyen megrendít a film nézése során az a hihetetlen összetartás, ami sok ezer kilométerre távol a hazától és az Alma Máterről, fél évszázad elteltével is a selmeci hagyományok szellemében él közöttetek. A Magyarországon élő mongol orvos is azt mondta a filmvetítés végén, hogy mélyen meghatódott a hányatott sorsú magyarok emberségén, összetartásán - számára ez volt a film üzenete. Nem látott semmi olyat, ami miatt bárkinek is a rosszallását kellett volna kifejezni. Nagyon rosszul esett nekem, hogy ezt a csodálatos érzést megcsúfolták azok a szereplőink, akiket veletek együtt nagy szeretettel kaptunk lencsevégre, és mély tisztelettel és csodálattal hallgatva szerkesztettünk bele a filmünkbe. Valahogy az ő - számunkra ma is érthetetlen - megnyilvánulásuk beárnyékolja őszinte csodálatunkat a selmeci diákszellem iránt...A mi szándékunk nem az volt, hogy befeketítsük a soproni diákokat! Éppen ellenkezőleg! Példaként szeretnénk állítani azt az emberi tartást, egymást segítő, összefogó magatartást, amit a nehéz időkben tanúsítottatok, és ami még ma is csodálatraméltó módon él közöttetek. A saját művészi érzékem és a közönség visszajelzése alapján egyértelműen látszik és érződik a filmből, hogy ez a szándék megvalósult, működik. Ez a szándék vezérelt akkor is, amikor ...(rendeztünk) külön filmbemutatót a tv-adás előtt. Külön köszönet illeti érte Rudi barátunkat, aki pénzt és fáradtságot nem kímélve intézte és finanszírozta a bemutatót. Mi is úgy érezzük, hogy nagyszerű dolog, hogy végre megtudhatja az ország, mi is történt valójában a soproni diákokkal. - méghozzá hitelesen, egyenesen a soproni diákok szájából... számomra most már nem csak az a megindító élmény, ami Kanadában ért köztetek, hanem a film bemutatója utáni katarzisélmény, ami akkor ért, amikor láttam a nézők arcán a meghatottság könnycseppjeit. Ez az igazi fizetség a munkákért! Köszönöm nektek, hogy ezt az élményt lehetővé tettétek számunkra!" (e-mail: Nádorfi L to Rétfalvi L)
(A Szerk)

.)

Újabb érdeklődés filmügyben

Május 26.-án Szanyi László közbenjárására telefonhívást kaptam Magyarországról, Sípos József film producertől, aki segítséget kért egy Soproni csoportunkról készülendő film előkészületeihez. Szanyi L. rám való hivatkozása, Az Elvándorolt Alma Mater című filmben való korábbi közreműködésem alapján történhetett és segíteni készségem, pedig a film jelzett témája miatt játszott szerepet. Ugyanis, meggyőződésem, hogy történetünkben van annyi tartalom, hogy korábbi filmünk témáit és szereplőit alig érintve hasznos és remélhetőleg újabb jó alkotást lehet készíteni. Nem beszélve az alkalomról, hogy jóvátehetjük a korábbi műben, erősen kritizált kihagyásokat. Kérésemre, Sípos József e-mail-ben rögzítette kérését:

From: Sípos József To: 'Laszlo Retfalvi' Sent: Sunday, May 29, 2005 11:36 PM Subject: Kapcsolatteremtés

Kedves Rétfalvi úr. Telefonbeszélgetésünk alapján írásban is megerősítem, hogy tv-filmet szeretnénk forgatni a Soproni egyetem 56-os történetéről. A film elkészítéséhez kérem a segítségét Lehetősége szerint, küldje el nekünk a filmben megszólaltatható „soproniak" elérhetőségét. Üdvözlettel, Sípos József

Válaszomban hivatkoztam az előzményekre és csoportunk tagjainak elérhetőségére:

Kedves Sípos József, Köszönjük érdeklődését csoportunk (amire mi Sopron Alumni néven hivatkozunk) története iránt, amit mi is érdekesnek s nemében egyedülállónak tartunk. Csoportunk nem szervezet, hanem egy informális baráti közösség, ami közös történetünk, az együtt eltöltött iskolai évek s az új hazába való beilleszkedés közösen átélt élményein alapul, nem hangsúlyozva most a majdnem 200 évre visszanyúló Selmec-Soproni hagyományokat. Biztos említettem telefonbeszélgetésünk alkalmával, hogy két éve egy háromtagú magyar tv-filmes stáb készített történetünkről egy kétszer egyórás filmet, amit a Duna TV e hónap 13-ik and 20-ik napján fog sugározni (22:35 órakor) s előtte június 8-án filmházas bemutató lesz a Rádai u 35/K alatt 1600 órakor. Ha ideje engedi, hasznosnak gondolnám e film megtekintését, mivel így sokat megtudhat csoportunkról s láthatja, hogy a téma milyen szempontokból lett megközelítve. Mindenesetre, tisztább látáshoz vezetne, s segíthetne egy kezdetleges forgatókönyv (?) kialakításához. Mi itt Kanadában és az USA-ban eléggé szét vagyunk szóródva, de itt Vancouverben s környékbeli kisebb városokban vagyunk legsűrűbben. Mi havonta találkozunk ebéd-beszélgetésekre, ahol 30-an, 40-en jelennek meg általában s évente tartunk 'piknik'-et (augusztus vége vagy szeptember eleje) és 'Soproni Bált' (október eleje), ahol kétszer néha háromszor annyian jelennek meg. Ha felderítő útra szánná magát, ezen alkalmak lennének legjobbak több emberrel találkozni. Öregszik már a társaság, nehéz őket új dolgokba vinni s ezért nem tudom, hogyan viszonyulnak majd egy újabb filmezés gondolatához. Minden esetre, én felhozom a témát legközelebbi összejövetelünkkor, június 14-én. Szerintem történetünk más oldalakról való megközelítése hasznos lehet az általános dokumentációs történetírás számára, s remélhetőleg számíthat a magyar nézőközönség érdeklődésére is. Üdvözlettel, László R.

)

Ezután szünetelt a kapcsolat s már úgy vélekedtem, hogy továbbá nem esedékes az ügy, amikor szeptemberben újra felkeresett Sípos József és bejelentette Vancouverbe érkezését a Soproni Bállal egy időben és kérte, hogy találkozhasson Sopron Alumni csoportunk egyes tagjaival. Megtudni tervének részleteit, Grátzer Miklós, Kozák Antal, Szanyi László és alulírott felkereste Sípos Józsefet és munkatársát röviddel Vancouverbe érkezésük után. Kívánságukra, ugyanakkor készek voltunk 15-20 perces interjút adni feltett kérdésekre, amik nagyjából a tárgykörbe tartoztak, s amiket filmen rögzítettek. Tervük volt a Soproni Bálon több személlyel hasonló interjúkat készíteni s bár ott meg is jelentek, nincs arról tudomásunk, hogy az megtörtént. További kapcsolatom Sípos Józseffel ezután megszűnt, bár telefonon még felhívott október 3.-án Las Vegasból, ahová pihenni mentek, hogy közölje: befejezték a filmezést, s hamarosan indulnak vissza Magyarországra. Mindannyinkra zavaróan hatott az interjúk alkalmával adott közlése, hogy tervezett produkciójának témája nem csak csoportunk története, hanem a magyar emigráció helyzete általában s feleletek keresése azon kérdésekre, hogy vesztett-e vagy nyert-e az anyaország lakosainak egy részének szétszóródásával a nagyvilágban Érdekes téma, de nem kimondottan Sopron Alumni vonatkozású. Nem tudom lesz-e folytatása, jómagam nem fogok ilyenben már többet részt venni. *(L.Rétfalvi)*

Örökös balek-találkozó a nanaimoi magyar kulturközpontban.

Augusztus 10-én ebéddel kezdtük az összejövetelt. Az eredeti (örök) balekságból csak 13-an jelentünk meg. Vendégekkel és hozzátartozókkal együtt 30-an voltunk. Pár tiszteletbeli balek is volt köztünk, úgymint Bölecz Béla és Piri, Bakos Tibor és Magda és Szamosi Gábor. A kondérban főzött gulyás levest Rétfalvi és Józsa kotyvasztotta. A második fogás pedig mákos tészta volt Fónagy darálta mákból és K. Marika metéltjéből. A délutánt beszélgetéssel töltöttük. A jó bor és pálinka megoldotta a nyelvünket. Megbeszéltük ügyes-bajos dolgainkat, politizáltunk, sőt megoldottuk volna a világ problémáit is, ha elfogadná valaki az ajánlott drasztikus módszerünket. Néhányan jól belemelegedtek a világ problémáinak megvitatásába. A jelenlévők véleménye szerint ez volt az első eset amikor Safranyik beszélgetés közben felemelte a hangját. Egyszer-kétszer előbukkant az erdészetről is egy megjegyzés. Latolgattuk azt is, hogy a hiányzók miért nem jöttek el erre a nevezetes találkozóra, és valós okokat adtak-e tudtunkra?
Főszakácsunk, Kurucz Marika kilencfogásos vacsorával lepett meg bennünket. Segéd-szakácsok voltak: Safranyik Erzsike, Rétfalvi Leone, Józsa Erika és Szabó unokahuga, Jutka. Egy nyolc láb hosszú asztal tele volt finomságokkal. Volt ott húsleves, sült disznókaraj, sült kacsa, resztelt csirkemáj, rántott csirke, sült lazac, tökfőzelék és rakott káposzta B. Magditól és különböző köretek: rizs, krumpli, tejes kukorica, többfajta savanyúság és gyümölcs-saláta. Ezt megtetézte még a meggyes rétes.
Vacsora után a kis Kapitány Margaret bűvölt el bennünket zongorázásával. Utána a beszélgetés tovább folytatódott mindenről, ami éppen eszünkbe jutott. Késő este tértünk szállásainkra: volt, aki Kuruczéknál, Pintéréknél, sátorban, lakókocsiban vagy éppenséggel a klubház szőnyegén gurította ki a hálózsákját.
Másnap reggel 10 óra körül szállingóztunk vissza a klubházhoz reggelizni. Itt a férfiak közül jeleskedtek páran a konyhában. Reggeli után voltak, akik kompra ültek Vancouver felé, de a többség Chemainusba vezetett le megnézni az épületek falfestményeit (murals), majd leültünk meghallgatni két inka zenész előadását a Centennial Parkban. Innen teljesen 'kiéhezve' megleptük Bakosékat Duncanban, hogy náluk elfogyasszuk a magunkkal hozott tegnap esti maradék ételt. Ami még ezután is megmaradt az elé lett volna több disznó felhizlalására Magyarországon. Késő délután széledtünk el Victoria és Nanaimo felé.
Mindig jó találkozni, de legjobb, mikor többen összejövünk és kiteregetjük legújabb tapasztalatainkat, örömeinket, bánatunkat ha van, és megbeszélünk minden megbeszélhető dolgot. Ezen a találkozón is ez történt. *(Pintér és Safranyik Lacik)*

Sopron Picnic a Szász Tanyán, 46 résztvevővel, 2005 szeptember 11

A II. évesek találkozója Sopronban.

2005. szeptember 17.-én volt az 1955-ben kezdett évfolyam 50. évfordulós találkozója. A szervezőknek, Juhász (Béki) Katinak és Juhász Miklósnak köszönhetően, feleségekkel együtt, 27-en gyűltünk össze (Kanadából Vlaszaty Dönci, Tóth Géza és jómagam, Svájcból Czeiner Zsolt, Jacsman János, Komlóssy József és Szilágyi Tibor) Délelőtt találkoztunk a főépület előtt, de a tervezett botanikus kerti séta elmaradt a rossz idő miatt és egyenesen a főépület dísztermébe mentünk. Tóth Mariann, egyetemi főtanácsos-irodavezető jóvoltából a helyi sajtó és televízió is jelen volt. Szabó Gyula évfolyamtársunk üdvözölte a megjelenteket és röviden méltatta az 50 éves találkozó jelentségét, majd átadta a szót Winkler Oszkár rektor-helyettesnek, aki az egyetem nevében üdvözölte az összegyűlteket és rövid beszédében hangsúlyozta a régi selmeci szellem jelentőségét és további ápolását. Ez az, ami összetartást, egymás megbecsülését és szeretetet kovácsol Alma Máterünk tagjai között. És íme itt a bizonyíték, 50 év után is szép számban összejöttünk, mint régi barátok, néhányan a Csendes Óceán partjáról is. Ezután az eredeti beiratkozási névsor szerint a jelenlevők egy pár mondatban beszámoltak életükről, munkájukról és családjukról. A hiányzókról jó ismerőseik adtak beszámolót, az elhunytakról, pedig megemlékeztünk. Ebédre a társaság nagy része a várkerületi Puskás fogadóba ment, ahol elkezdődött az 'újraismerkedés', különösen a kanadaiakkal (). Este 6 órakor kezdődött a díszvacsora a Templom-utcai Hotel Wolner éttermében, ahol késő estig ment az evés-ivás, nótázással a végén. Nekem ez volt a legértékesebb a része az összejövetelnek, mert rég-nemlátott barátokkal tudtam társalognia múltról, jelenről és jövő terveinkről. Legtöbbjét most láttam először 49 éve. Azzal váltunk el, hogy ha hamarabb nem is, de 5 év múlva, az aranydiploma kiosztásakor, újra találkozunk Sopronban.
(Gyöngyösi Sándor, Class of '60)

Hogyan áll a szénánk?

A Kapocs kiadása pénzbe kerül. A kiadás költségeit Sopron Alumni csoportunk tagjai által beküldött adományokból fedezzük. Régebben 'előfizetési díj'-nak titulálták az ilyen adományt, s aki nem adakozott az nem kapott példányt az időnként megjelenő kiadványból. Nagyon sokan feledékenységből elmaradtak a befizetéssel s azzal lemaradtak a postai listáról. Lapunk cirkulációja nagyon megcsappant és sok kapcsolat megszakadt.

Mivel nevünk 'Kapocs', ami egybetartást szimbolizál, újabban minden Sopron Alumni tagnak és minden 'soproni család'-tagnak, akinek ismerjük címét, eljuttatjuk a kiadott számokat, hogy amíg vagyunk, tartsuk a kapcsolatot. Az utóbbi két számból 200-200 példányt küldöttünk szét (ezek között van kb. 20 példány, amit Magyarországra, hivatalos közegekhez küldünk).

Amikor átvettem lapunk szerkesztését, kitűnt, hogy csak annyi pénz van a kasszában, ami fedezi az utolsó három szám (kettő 2004-ben és az idei tavaszi) kiadását. Gyorsan körbe telefonáltunk emlékeztetni egy-pár olyan társat, akik már régebben elfeledkeztek támogatásukról és igykezetünket siker követte. Most van annyi a számlánkon, ami elegendő lesz a mostani, őszi kiadáshoz. Szükségtelen mondanom, hogy 2006-ban és utána is rendszeresen rászorulunk támogatásotokra, ha kapcsolatunkat a lapon keresztül továbbra is tartani szándékozunk.

Félreértések elkerülése végett kell most két dolgot részleteznem. Az egyik a kiadási költségekre. vonatkozik. A nyomdai költséget, úgymint a postai tarifát, a lapok száma határozza meg. A postai díj egyforma 100 grammig, utána megduplázódik. Száz grammnak pontosan 40 oldal felel meg, tehát két 40-lapos Kapocs (kettő ilyen az utóbbi háromból) kiadása ugyan annyiba kerül, mint egy, 40 lapot túlhaladó Kapocs (az előzőek mind olyanok voltak) Ezért alaptalan olyan érvelés, hogy takarékosság szempontjából évente csak egyszer jelenjünk meg.

A másik az előfizetőkre vonatkozik. Korábbi nyilvántartás szerint sokan előjegyezték a lapot több évvel előre, de mivel annak fedezete nincs meg a kasszában, azokat nem tudjuk honorálni. Tehát mindenki 'tiszta lap'-pal kezdi a következő évet, s mindenki annyival támogatja a lappal való próbálkozásunkat, amennyire érdeklődése és tehetősége engedi. Az évi,$20-25 személyenkénti támogatás, amit tőletek kérünk, száz támogatóval, már elegendő ahhoz, hogy évente kétszer megjelenjünk. Szerencsénkre, akadnak köztünk bőkezű adakozók is, ami lehetővé tette eddig nagyobb számú megjelenésünket. A gyakori és elégedettséget kifejező visszajelzés tőletek, pedig elegendő ahhoz, hogy a szerkesztők fenn tartsák érdeklődésüket. Mi szándékozunk addig munkálkodni, amíg érdeklődésünk tart és ameddig van fedezet a lapot kiadni. Ha megmaradunk, akkor senki sem járt rosszul, mert mindannyian nyertesek leszünk.

A jövő évre szóló adományotokat a 'Sopron Alumni–Kapocs' névre, a Szerkesztő címére legyetek szívesek küldeni.

Lapunk végül mégis felkerült a 'web'-re, Zétényi Zoltán, az Erdészeti Lapok egyik szerkesztője jóvoltából. Megtalálható a http://www.forestpress.hu/hu/index.php?option=content&task=view&id=3001&Itemid= *(A Szerk.)*

Sopron Alumni unoka érkezése: 2005. szeptember 30: Péch Gyula és Eiko első unokája, **Julian Rodney Hiro** Knopp.

Pünkösdi Találkozó

A Soproni Akadémikusok Társasága néven ismert Európába 'szakadt' többé-kevésbe soproni csoportosulás 2006.június 2.-töl 5.-ig tartja következő két évenkénti összejövetelét, Kirchhartzenben, a Fekete Erdő 'mélyén fekvő kis városkában. Minden Sopron Alumnit szeretettel vár a Rendezőbizottság (Kató Feri, tel: 49 5541 32596, e-mail: katof@t-online.de és Szalay Feri, tel: 49 621 493475, e-mail: newtonsurfer@aol.com). Gyertek el többen, mi megint, már a negyedik alkalommal, ott leszünk. *(A Szerk.)*

A Soproni Bál

Hagyományos soproni Erdész Bálunkat 2005. október 1.-én tartottuk a Vancouveri Magyar Ház termeiben több mint 130 résztvevővel. Az ízletes vacsorát ismét a Kiss család készítette és kellemes meglepetésként a desszertnek felszolgált torta szeletet egy Sopron-Vancouver feliratú, erdészcsillagos jelvény díszítette. Zenét egy négytagú 'combo' szolgáltatta. Megcsodálhatók voltak a Józsa (Laci és húga Kurucz Marika) és az Adamovitch kertekből származó hatalmas virágcsokrok. Ha Laci Bátyánk és népes családja most nem is volt jelen, a szép virágcsokor kellően képviselte őket. A 96 éves Papp Gizi néni, mint 'korelnök' díszítette társaságunkat. Nagyon jó volt látni ismét köreinkben, ha 'tolószékben' is, Csapó Imrét, aki szépen javul ki betegségéből A nanaimói Soproniak, mind mindig, most is szép számban jelen voltak és még a victoriaiak is kitettek magukért. Örültünk látni messziről jött kollegákat, Grozdits Gyurkáékat, valahonnan az USA mélyéből, Markó 'Csumi'-ékat Oregonból, Fodor Gyusziékat Edmontonból és Illés Pistáékat Pembertonból. Bár nem erre az alkalomra érkeztek, de mégis legmesszebbről jött vendégeink a négy fiatal oktató volt a Soproni Egyetemről, akik a UBC-re jöttek tanulmányozni az itteni egyetemi előadások csínját-bínját. Elnökünk is volt jelen vagy három, Szanyi Laci, mint a 'Magyar Ház' elnöke, Grátzer Miki, mint a Sopron Alumni elnöke és Kozák Tóni, mint 'bálelnök'. A soproniak mellett szép számban jelentek meg a Vancouver környéki magyarság más képviselői is. A sikeres rendezést Kocsis Tibinek és Jákóy Bandinak köszönhetjük. *(A Szerk.)*

Kozák Antal beszéde

(A következő beszédet mondtam el a 2005. október 1.-én megrendezett találkozónkon. Mivel a beszédet angolul mondtam, ez annak egy durva, de remélem értelemszerű fordítása. A beszéd célja az volt, hogy a megjelentekkel ismertessem a UBC Erdészeti Karának a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki, valamint Faipari Mérnöki Karának együttműködési tervezeteit. Kozák Antal, Class of '59):

A szervező bizottság dicséretet érdemel, hogy évi összejövetelünket 'Alumni Reunion'-nak nevezi 'Home Coming Ball' helyett. Jjavasolnám, hogy legközelebb a 'Dinner/Dance' felirat korunkra való tekintettel a következőképen jelenjen meg: Dinner/Dance.

A UBC és a Nyugat-Magyarországi Egyetem között a következő három tervezet jött létre az elmúlt évben:

1. A két egyetem egy közös ünnepséget tervez **Kanadába érkezésünk 50. évfordulójára** Vancouverben, a UBC Erdészeti Karának az épületében, 2007–ben (a dátum még nem véglegesített). Az eddigiek szerint az ünnepség két napig tartana. Az első napra két konferenciát terveznek, az egyik tudományos, a másik, pedig gyakorlati erdészeti témakörrel foglalkozna. A második napon lesz az általános ünnepség, aminek a részletein már dolgoznak. A terv szerint többen meg fognak jelenni Sopronból is! Javaslatom ezzel kapcsolatban még az lenne, hogy a mi évi összejövetelünket 2007–ben tartsuk meg az ünnepség előtti vagy utáni napon.

2. A soproni Erdőmérnöki Kar és Vancouveri Erdészeti Kar egy négy-éves angol nyelvű **B.Sc. (erdőmérnöki) program** beindítását tervezik 2007 szeptemberében Sopronban. Erre a programra Magyarországról és a szomszédos kelet-európai államokból számítanak hallgatókra. Az egyezmény szerint a következő két vagy három évben szemeszterenként 4–5 soproni professzor fog mintegy három hónapot eltölteni a vancouveri erdészeti karon, azon céllal, hogy tapasztalatot szerezzenek az angol nyelvű tanításban. Most bemutatom az első négy vendég professzort, akik szeptemberben érkeztek és december 10–ig lesznek a vendégeink: Molnárné, Dr. Hamvas Lívia (kémia), Dr. Heil Bálint (talajtan), Dr. Jáger László (erdészeti jog), és Dr. Vörös Ákos (nyelvészet). Az egyezmény szerint még a vancouveri erdészeti kar tanerőt is hajlandó kölcsönözni azokra a tárgyakra, melyre Magyarországon vagy a környező államokban nem találnak alkalmas személyt.

3. A vancouveri Erdészeti Kar faipari részlege, a közelmúltban egy pályázatot nyert el, mi szerint a Brit Columbiai tartomány 2.25 millió dollárt ad egy katedra felállításához, amennyiben a Kar ezt az összeget privát adományokból meg tudja duplázni 2005 végéig. A Kar faipari részlege egy olyan javaslatot tett, hogy ezt a katedrát az 1957–ben kivándorolt 'soproni csoport' tiszteletére **Sopron BC Leadership Chair in Advanced Forest Products Manufacturing Technology** néven szeretnék felállítani. Mondanom sem kell, hogy ez számunkra kimondhatatlanul nagy megtiszteltetés, és arra kérek mindenkit, hogy amennyiben tudjuk, támogassuk erkölcsileg és anyagilag is a Kar e javaslatát.

Köszönöm figyelmeteket és mindenkinek nagyon kellemes estét kívánok.

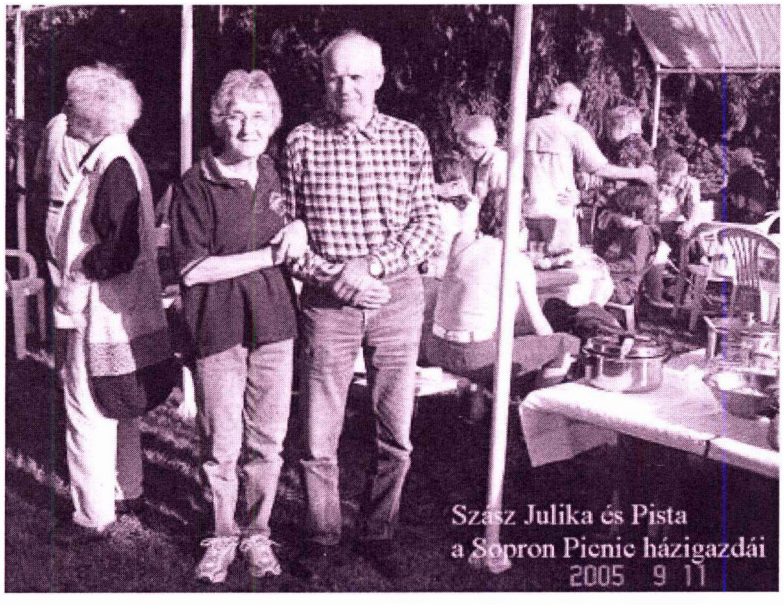

Szerkesztő: Rétfalvi László (cím: 4646-West 5th Ave. Vancouver, BC, V6R 1S8, Tel: (604)224-3655, e-mail: laszlo@primus.ca);
Képszerkesztés: v.Draskóy György (gdraskoy@telus.net)

SOPRON ALUMNI

Adamovich László
Ambach Mihály
Andódy Edit 1932-1993
André Béla
Apt Kamill
Apt Ödön 1901-1990
Apt Ödön
Bajzák Dénes
Bakó József
Bakonyi Nándor
Bakos Tibor
Balatinecz János
Balpataki György
Bándi Péter
Barabás József
Baraksó János
Baranyai József 1922-1974
Bátay János
Báthy István
Bella Imre
Benkő Géza
Benyovits Gyula
Bezerédi Gyula 1926-2005
Bige Zsolt
Boa Sándor
Boda Zoltán
Bódig József
Bogyai Elemér
Bölecz Béla
Boncz Ernő
Bordulák Zoltán
Borovits Ferenc
Borsos Zoltán 1935-1979
Budai Géza 1930-2003
Csányi Elek
Csapó Imre
Császár Rudolf
Cserjesi Antal
Csima István
Csizmadia Ferenc
Csizmazia József
Csizmazia Tibor 1932-1979
Deminger Károly
Dibúz Jenő
Dibúz (Bruckner) Jutka
Dobozy Tamás
Domsa Zoltán
Draskóy György
Farkas István 1937-2000
Farkas Mihály
Fazokas Ferenc
Fekete Róbert
Ferdinánd István
Fodor Gyula 1890-1982
Fodor Gyula
Fodor (Tormássy) Erzsébet
Fónagy Sándor
Frey Otto
Für Károly
Fülöpp Zoltán
Füstös Árpád 1926-2004
Gáspár József.
Gerencsér László 1914-1976
Gőgös Ferenc 1938-1972
Görgényi Béla
Grátzer Miklós
Grozdits György
Gyöngyösi Sándor
Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1937-1989
Háhn Fülöp
Hajdu Csaba
Héder István
Héjja Anna
Héjjas József
Héjjas (Bernsdorfer)Katalin
Herczeg Endre
Hidasi István
Hirczy Béla
Hokhold Ferenc
Homoky István
Horváth Cz.Emil
Horváth István
Horváth Otto 1926-1984
Horváth Sándor
Horváth (Balogh) Izabella
Hudák János 1935-1997
Huszár Károly
Ifjú Géza
Illés István
Jablánczy Sándor 1908-1999
Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989
Jákóy Endre
Jancsik Károly
Jandó Tibor
Józsa Józaef
Józsa László
Juhász (Gyöngy) Erzsébet
Juhász Gyula 1934-2002
Jutasi Béla
Kafka Péter †?
Kalmár Lajos
Kercsó (Jagodits) Edit
Kapitány Gyula
Kapuszta József
Kassay Viktor 1933-2005
Kémes József
Kenedi (Király) Ilona
Kerekes József
Killán Mária
Kiss-Tóth János 1934-1977
Kiss Gyula
Kiss János
Kiss János
Kiss József
Klíma Imre 1924-2000
Kocsis Tibor
Koczó Mihály
Koller Pál 1894-1972
Koltai István
Komlóssy József
Komondy Gyula
Kondor Győgy
Koós Béla
Korán Zoltán
Kornya Lajos 1917-1979
Kósa Zoltán
Kovács István
Kováts (Erdős) Márta 1934-1967
Kováts Miklós
Kozák Antal
Krajczár Ernő
Krétai Ernő 1933-1995
Kurucz Ferenc
Kurucz János
Leskó György
Leskó (Rácz) Anna
Lovrits (Somogyi-Tóth) Eszter
Magasi László
Major Richárd
Markó Imre
Márkus Gábor 1937-199?
Matolcsi Géza.
Medveczky Lajos 1910-1989
Molnár József
Must (Hankovsky) Éva
Nagy Géza 1933-1991
Nagy (Link) Magda
Nagy Mihály
Nagy Olivér
Nagygyőr Sándor
Németh Lajos
Németh László
Németh Zoltán
Noviczky Zoltán 193?-1992
Nyers Ferenc
Ocskó István
Orlóci László
Orlóci (Mihály) Márta
Orosz Iván
Oroszlán József †?
Ötvös Imre
Pál László
Pálffy Csaba 1927-1999
Pálka László 1937-1995
Palkovics János
Pandák László
Papp Ferenc 1901-1967
Pászner László
Pataki István
Péch Gyula
Pendl Ferenc 1933-1998
Ping Ferenc
Pintér László
Poprádi László
Porpáczi Lehel
Prém Béla
Puskás László
Rab Rudolf 1935-2005
Pénzes László
Rabóczi László
Ravai János
Rédey József
Rétfalvi László
Réthy Sándor
Rikli Olga
Roller Kálmán 1913-2004
Rónay Sándor
Ronyecz József 1935-1998
Rupf László
Safranyik László
Salamon Marion 1911-1990
Sebestyén László 1923-1995
Selmeczy György
Simon József
Sinka Gyula
Sivák Béla 1935-2005
Skorka Mihály 1935-1992
Soós József
Spándli Imre
Spuriga István 1934-1977
Szablya János
Szabó György
Szabó Tivadar
Szalamin Gábor
Szalkai András
Szalkai (Somogyi) Eszter
Szamosi Gábor
Szántai Ferenc
Szanyi László
Származ Kornél
Szász István
Szász (Kubinyi) Júlia
Szauer János
Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Székessy László
Sziklai Oszkár 1924-1998
Szy Ferenc
Takács József
Takaró László
Tamási Miklós 1936-1994
Tarnócai Károly
Tőgel Gyula 1938-2001
Tolnai István
Tóth Endre
Tóth (Molnár) Erzsébet
Tóth Géza
Tóth János
Tóth József
Tóth Tibor
Tresó Bertalan
Tresó Ferenc
Túrmezei Zoltán
Tuskó Ferenc 1913-1965
Tutunovszky Koszta
Vadai János
Vajas Jenő 1936-2000
Váradi Béla 1932-2003
Váradi (Fejes) Mária
Varga Pál
Vári Miklós
Veres Gábor
Veres Sándor 1927-1998
Vető László
Viszlai (Delkin)Éva
Viszlai János
Vlaszaty Ödön
Weidinger Imre
Witt Lajos 1898-1994
Zoltay Endre

Akik elmentek, de el nem szakadtak,
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggyőztek egy messzi világot,
De ma sem mások: soproni diákok,
Az ősi otthont, az Akadémiát,
Szivből köszöntik, Vivát! Vivát!

Vargha Domokos